

Załącznik do:
Uchwały Nr XXXIX/461/14
Rady Gminy Sierakowice
z dnia 27 maja 2014 r.

STRATEGIA

**ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY SIERAKOWICE NA LATA
2014-2020**

LUTY 2014

Spis treści

Wstęp.....	3
I. PROCEDURA I UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY SIERAKOWICE NA LATA 2014-2020.....	3
1.1 Procedura tworzenia Strategii.....	3
1.2 Prawne uwarunkowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	5
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY SIERAKOWICE.....	6
2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	6
2.1.1 Podstawowe informacje o gminie.....	6
2.1.2 Sytuacja i tendencje gospodarcze.....	8
2.1.3 Gospodarka mieszkaniowa.....	9
2.1.4 Kapitał społeczny gminy.....	11
2.2 DIAGNOZA SFERY SPOŁECZNEJ.....	13
2.2.1 Pomoc społeczna i jej klienci.....	13
2.2.2 Bezrobocie.....	23
2.2.3 Niepełnosprawność.....	29
2.2.4 Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych.....	33
2.2.5 Uzależnienia.....	36
2.2.6 Przemoc w rodzinie.....	41
2.2.7 Edukacja w tym wychowanie przedszkolne.....	48
2.2.8 Kultura , turystyka i sport.....	50
2.2.9 Zdrowie i opieka zdrowotna.....	55
2.2.10 Bezpieczeństwo publiczne.....	58
2.3 ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	61
2.4 WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ W LATACH 2010-2012.....	62
2.5 ANALIZA STRATEGICZNA - ANALIZA SWOT.....	64
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	67
3.1 MISJA.....	67
3.2 ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI.....	67
3.3 CELE OGÓLNE - STRATEGICZNE, CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA.....	68
3.4 PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ.....	73
3.5 MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII.....	74
IV. UWAGI KOŃCOWE.....	74

Wstęp

Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy Ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy (Dz. U. z 2013r. poz.182 z późniejszymi zmianami). Ponieważ Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem trudnym i długofalowym, niezbędne jest strategiczne podejście na poziomie lokalnym do zagadnień polityki społecznej z udziałem środowiska lokalnego, które wykazuje duże zainteresowanie problemami społecznymi w swoim otoczeniu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014-2020 jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego i tworzy warunki do lepszej koordynacji działań podejmowanych przez różne środowiska i organizacje na rzecz zapobiegania i walki z problemami społecznymi. Ma przyczynić się do poprawy jakości i zakresu oferowanej pomocy oraz wzrostu aktywności społecznej w rozwiązywaniu dotkliwych dla niej problemów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014-2020 stanowi niezbędny dokument umożliwiający efektywną realizację polityki społecznej Gminy Sierakowice oraz aplikowanie o zewnętrzne środki finansowe w tym pochodzące z Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery integracji społecznej.

Strategia uwzględnia kontynuację programów i projektów które zostały przyjęte do realizacji bądź będą przyjęte w późniejszym terminie dla zrealizowania celów strategicznych. Strategia nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje samorządowe , proponuje też działania które stanowią wyzwanie dla innych podmiotów w tym społeczności lokalnej i organizacji działających w obszarze polityki społecznej. Strategia ma charakter otwarty, może być ciągle aktualizowana i udoskonalana.

Autorzy strategii liczą , że będzie ona podstawą budowania szerokiego partnerstwa oraz źródłem nowych pomysłów, inspiracji i motywacji do podjęcia aktywności przez społeczność lokalną.

I. PROCEDURA I UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY SIERAKOWICE NA LATA 2014-2020

1.1 Procedura tworzenia Strategii

Proces opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014-2020 przebiegał w kilku etapach, w okresie czerwiec 2013 r. – luty 2014 r.

Przed rozpoczęciem formalnych prac nad strategią Wójt Gminy Sierakowice wystosował do reprezentantów różnych instytucji i organizacji pozarządowych oraz środowiska lokalnego stosowne pisma zachęcając do uczestnictwa w procesie budowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014-2020. W dniu 04 czerwca 2013 roku w Urzędzie Gminy Sierakowice odbyło się spotkanie informacyjno – konsultacyjne rozpoczynające cykl działań nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014-2020.

Spotkanie to , jak i dwa kolejne, moderowane było przez doradców Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej: Panią Elżbietę Ciastoń-Przeclawską oraz Tamarę Duško. W spotkaniu udział wzięli

zaproszeni do współpracy przez Wójta Gminy Sierakowice Tadeusza Kobięłę, przedstawiciele społeczności lokalnej oraz kluczowych instytucji i organizacji działających na terenie naszej gminy.

Spotkanie składało się z dwóch części. Pierwszą z nich była część informacyjna, podczas której zostały omówione standardy tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych, cele i struktura dokumentu strategii. Szczególną uwagę poświęcono partycypacyjności procesu tworzenia strategii oraz uwarunkowaniom. Uczestnicy spotkania zapoznali się również z rekomendacjami wynikającymi z realizacji obowiązującej do końca 2013 r. Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice.

Druga część spotkania – warsztatowa, pozwoliła uczestnikom zidentyfikować bariery utrudniające poprawę jakości życia mieszkańców gminy w odniesieniu do wypracowanych czynników mających wpływ na warunki życia osób i rodzin. Określono wstępnie obszary interwencji powstającego dokumentu oraz grupy docelowych beneficjentów strategii.

W dniu 06.06.2013 r. Zarządzeniem Nr 33/2013 Wójt Gminy Sierakowice powołał Zespół Zadaniowy do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014-2020 w składzie:

1. Klajn Ryszard - kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Sierakowicach
- Przewodniczący;
2. Tużnik Cecylia - zastępca kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach
- Zastępca Przewodniczącego;
3. Mazur Jacek - dyrektor Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Sierakowicach;
4. Karolak Maria - przewodnicząca Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
5. Kulwikowska Irena - dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Sierakowicach;
6. Korzeniewska Marzena - przewodnicząca Filii SPON, pełnomocnik wójta gminy ds. osób niepełnosprawnych;
7. Płotka Wiesława - pedagog szkolny w Gimnazjum im. Józefa Piłsudskiego w Sierakowicach;
8. Kuczkowska Anna - kierownik Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach;
9. st. asp. Karcz Stefan - kierownik Ogniwa Prewencji Komisariatu Policji w Sierakowicach;
10. Sildatk Witold - radny gminy Sierakowice;
11. Miotk Halina - sołtys sołectwa Paczewa;
12. Walkusz Stefania - przedstawicielka Koła Gospodyń Wiejskich w Paczewie;
13. Bir Marzena - pielęgniarka środowiskowa Kaszubskiego Centrum Medycznego w Sierakowicach;
14. Grzenkiewicz Ewa - starszy specjalista pracy socjalnej GOPS w Sierakowicach;
15. Kuczkowska Renata - specjalista pracy socjalnej GOPS w Sierakowicach;
16. Rychert Maria - starszy pracownik socjalny GOPS w Sierakowicach;
17. Radowska Karolina - pracownik socjalny GOPS w Sierakowicach;
18. Szczypior Aleksandra - specjalista pracy z rodziną Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Do Spraw Asysty Rodzinnej GOPS w Sierakowicach.

W proces budowania Strategii włączyły się również, uczestnicząc w kolejnych spotkaniach:

1. Walaszewska Olga – Sekretarz Gminy
2. Czerwonka Stanisław – Dyrektor Kaszubskiego Centrum Medycznego
3. Krużycki Krzysztof – Komendant Policji w Sierakowicach
4. asp. Hirsz Piotr – dzielnicowy KP
5. Marcińska Maria – sołtys sołectwa Kamienica Królewska
6. Warmowska Grażyna - sołtys sołectwa Szklana
7. Ulenberg Teresa - sołtys sołectwa Nowa Ameryka
8. Szyca Dominik – pracownik Gminnego Ośrodka Kultury w Sierakowicach

Tematyka organizowanych spotkań odpowiadała poszczególnym etapom planowania strategicznego, a członkowie Zespołu Zadaniowego do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów

Spółecznych Gminy Sierakowice poza udziałem w warsztatach strategicznych zebrali dane niezbędne do charakterystyki sytuacji społecznej w gminie i dokonali oceny zgodności projektu Strategii z innymi dokumentami strategicznymi gminy, powiatu, województwa i kraju oraz z dokumentami strategicznymi UE. Wieńczącym prace Zespołu było opracowanie projektu dokumentu strategii i ogłoszenie informacji o konsultacjach społecznych w lokalnej prasie oraz na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach. Wraz z projektem strategii na stronie internetowej zamieszczono formularz uwag i propozycji zmian. Działania te były znaczące dla wypracowania ostatecznej wersji dokumentu strategii z udziałem społeczności lokalnej.

1.2 Prawne uwarunkowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014 -2020 opierano się na kluczowych aktach prawnych, aby była ona kompatybilna i komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi. Uwzględnione zostały zatem zapisy aktów prawnych które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie problemów społecznych w przyszłości tj.

- Ustawa o pomocy społecznej
- Ustawa o samorządzie gminnym
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym
- Ustawa o spółdzielniach socjalnych
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego
- Ustawa o rehabilitacji społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- ustawy i akty wykonawcze z zakresu ochrony zdrowia i edukacji

W celu ukierunkowania działań gminy na właściwych obszarach problemowych podczas budowy strategii uwzględniono zapisy w :

1. Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.
2. Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu - Europa 2020”.
3. Krajowym Programie Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”.
4. Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.
5. Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.
6. Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności ”.

Strategia koresponduje również z :

- ✓ Strategią Rozwoju Gminy Sierakowice do 2015 roku
- ✓ Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kartuskiego 2006-2015

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY SIERAKOWICE

2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1.1 Podstawowe informacje o gminie

Gmina Sierakowice posiada bardzo korzystne położenie geograficzne. Usytuowana jest w środkowej części województwa pomorskiego, w powiecie kartuskim, w samym centrum Kaszub. Powierzchnia gminy wynosi 18 236 km², z czego 9446 ha objęte jest ochroną, w tym Kaszubski Park Krajobrazowy. Obecnie gminę zamieszkuje powyżej 18 000 mieszkańców.

Krzyżują się tu drogi wojewódzkie nr 214 - z Warlubia do Łeby oraz nr 211 i 219 - Słupsk - Gdańsk. Przez gminę biegnie nieczynna linia kolejowa Lębork - Kartuzy - Pruszcz Gdański.

Stolica gminy, Sierakowice jest dużym, jak na miejscowość wiejską, centrum handlowo-usługowym i kulturalnym. Przypomina małe miasteczko, w którym zamieszkuje ok. 7 tys. osób, głównie Kaszubów, ale obserwuje się w ostatnich latach spory napływ ludności z poza Kaszub. Poza Sierakowicami gminę tworzą 22 sołectwa, których mieszkańcy to głównie rolnicy kultywujący tradycje rodzinne.

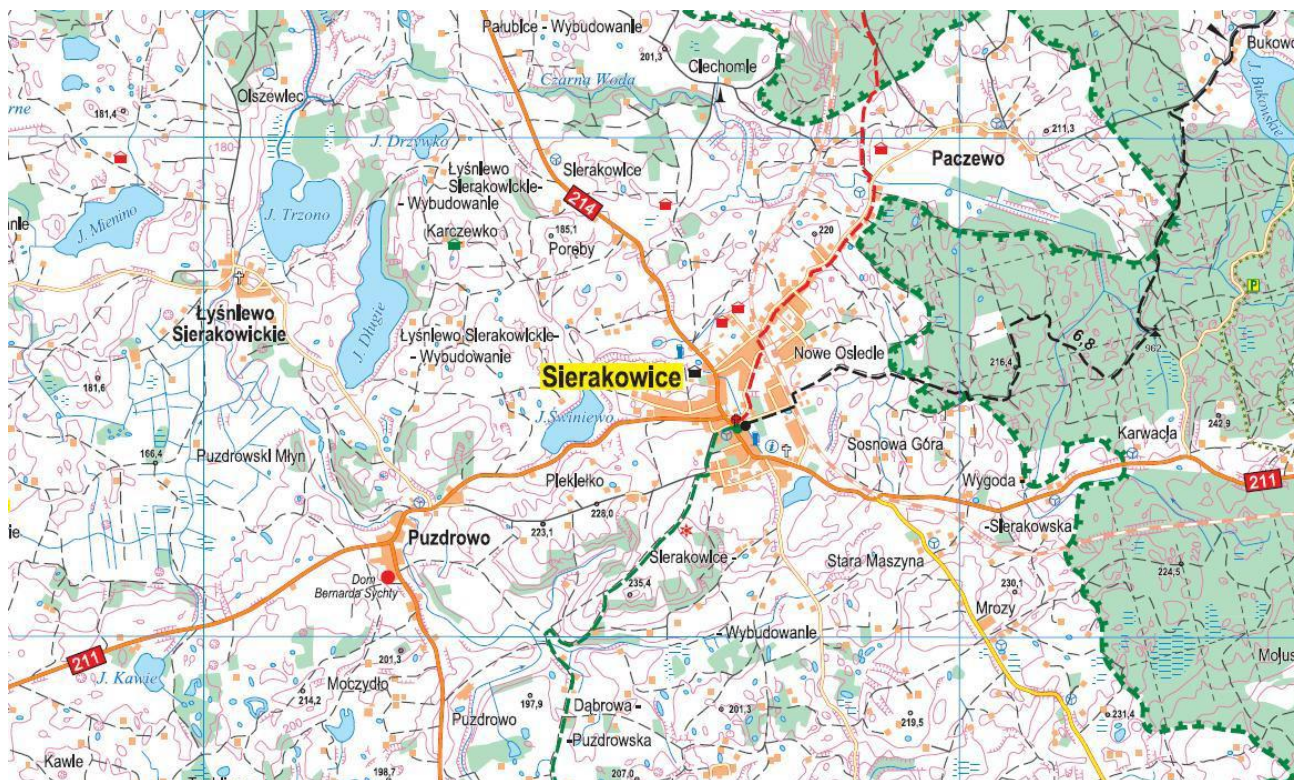
Gmina od lat zajmuje pierwsze miejsce w skali kraju w liczbie urodzeń dzieci na 1000 mieszkańców, na koniec roku 2011 wskaźnik ten wynosił 12,22‰.

Położenie geograficzne i warunki, jakie stwarza przyroda, służą rozwojowi różnych form turystyki i wypoczynku. Dobra baza agroturystyczna jest czynnikiem, który przyciąga turystów

Rysunek 1. Gmina Sierakowice na tle powiatu kartuskiego.

Rysunek 2. Mapa gminy Sierakowice.

Stan ludności gminy Sierakowice (liczba kobiet i mężczyzn zameldowanych na pobyt stały i czasowy) w latach 2010, 2011, 2012 .

Tabela 1. Liczba ludności z podziałem na płeć.

	2010 rok	2011 rok	2012 rok
KOBIETY	8.992	9.064	9.169
MĘŻCZYŹNI	9.104	9.182	9.334
RAZEM	18.096	18.246	18.503

Tabela 2. Liczba kobiet z podziałem na wiek.

Kobiety	2010 rok	2011 rok	2012 rok
0 - 17	2.635	2.604	2.590
18 - 60	5.302	5.357	5.409
61 - 100	1.055	1.103	1.170
RAZEM	8.992	9.064	9.169

Tabela 3. Liczba mężczyzn z podziałem na wiek

Mężczyźni	2010 rok	2011 rok	2012 rok
0 - 17	2.783	2.754	2.789
18 - 65	5.773	5.870	5.944
66 - 100	548	558	601
RAZEM	9.104	9.182	9.334

Tabela 4. Urodzenia z podziałem na płeć.

	2010 rok	2011 rok	2012 rok
KOBIETY	176	154	148
MĘŻCZYŹNI	188	159	192
RAZEM	364	313	340

Tabela 5. Zgony.

	2010 rok	2011 rok	2012 rok
RAZEM	108	92	115

2.1.2 Sytuacja i tendencje gospodarcze

Pod względem rozwoju gospodarczego gmina Sierakowice pozytywnie wyróżnia się na tle powiatu kartuskiego. Jest uważana za obszar bardzo szybkiego i dynamicznego wzrostu gospodarczego. Jego podstawą mimo wiejskiego charakteru, są handel, usługi i działalność produkcyjna.

Czynnikiem sprzyjającym powstaniu tak dobrego stanu jest między innymi położenie geograficzne. Gmina położona jest w centrum województwa pomorskiego, przy drogach wojewódzkich pełniących rolę połączeń regionalnych. Poza tym położenie gminy w sąsiedztwie aglomeracji takich jak Trójmiasto, Słupsk czy Wejherowo dodatkowo korzystnie wpływa na jej rozwój. Na rozwój gospodarczy wpływa wysoki przyrost naturalny (ponad 10 promili). Za 2010 rok wynosił 14,35 promila i był rekordowy. Dzięki temu gmina posiada duże zasoby młodej i wykwalifikowanej siły roboczej.

Korzystny dla gospodarki rynkowej jest dominujący tu udział własności prywatnej, dzięki czemu istnieją duże zasoby ziemi mogącej być w przyszłości terenami inwestycyjnymi. Inwestycje te ogranicza jednak obszar chroniony stanowiący aż 35% powierzchni gminy Sierakowice. Mimo ograniczeń dla działalności produkcyjnej, sprzyja to rozwojowi turystyki i agroturystyki.

Miejscową gospodarkę odgórnie wspierają władze gminy, starające się promować i ułatwiać jej zaistnienie i dalszy rozwój. Czyni się to głównie przez system ulg i preferencji dla nowopowstałych podmiotów gospodarczych, zwolnień podatkowych dla zanikających zawodów, dotacji na szkolenia - w celu podnoszenia kwalifikacji pracowników.

Na rozwój gospodarki pozytywnie wpływa również dobra infrastruktura techniczna - gęstość dróg, wysoki wskaźnik zwodociągowania, telefonizacji czy gwarancje odbioru nieagresywnych ścieków. Korzystna jest również koniunktura gospodarcza wokół gminy - bliskość rynków zbytu na produkty rolne, zapotrzebowanie mieszkańców okolicznych miast na czyste środowisko, możliwość ekspansji na tereny ościenne.

Negatywnie należy ocenić fakt, iż zbyt duża liczba ludności utrzymuje się z pracy w sektorze rolnictwa - około 30% ludności czynnej zawodowo. W przyszłości zaistnieje potrzeba zmniejszenia ilości gospodarstw rolnych i ludności utrzymującej się z rolnictwa na rzecz działalności produkcyjnej, usług i pracy najemnej. Poza tym notuje się nadal zbyt mały udział osób z wykształceniem wyższym. W wyniku tego rośnie stopa bezrobocia szczególnie wśród młodzieży i kobiet.

Gospodarka gminy Sierakowice charakteryzuje się dynamicznie rozwijającą się małą i średnią przedsiębiorczością. Świadczy o tym stale rosnący wzrost gospodarczy.

W gminie nie ma przedsiębiorstw państwowych. Brakuje dużych przedsiębiorstw oferujących miejsca pracy większej liczbie ludności, mających znaczący wpływ na rozwój województwa i mogących zjednoczyć działania małych jednostek.

Struktura sektorowa gospodarki w gminie rozkłada się równomiernie. Dominują handel i naprawy oraz budownictwo. Następne miejsca zajmują: usługi transportowe, podmioty związane z obsługą turystyki oraz zakłady produkujące drewno i wyroby z drewna.

Biorąc pod uwagę wielkość i strukturę produkcji rolniczej w gminie zdecydowanie brakuje zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego. Również zbyt słabo jak na istniejące tu warunki przyrodniczo-krajobrazowe reprezentowany jest sektor związany z turystyką.

Na terenie gminy Sierakowice występuje większa niż na okolicznych obszarach ilość obiektów przetwórczych i usługowych, z dominującą funkcją przetwórstwa płodów rolnych.

W gminie zarejestrowano ponad 1000 podmiotów gospodarczych: w 2011 r. - 1120, w 2012 r. - 1141, we wrześniu 2013 r. 1171 przedsiębiorstw.

Do największych można zaliczyć następujące firmy:

- ✓ ELWOZ w Szklanej
- ✓ Ubój i Handel Drobiu A. Gosz Sierakowice
- ✓ PW Skibiński Sierakowice
- ✓ INBUL Sierakowice
- ✓ „LIS” Przetwórstwo mięsne Sierakowice
- ✓ DROBGEN Tuchlino
- ✓ BAT - Sierakowice, Gowidlino
- ✓ DEKAR - Wygoda Sierakowska
- ✓ WIM GLASS - Pałubice

Na terenie gminy funkcjonują duże ферmy drobiu w Migach, Załakowie, Pałubicach, Puzdrowie i Tuchlinie oraz auto-złomy, zakład przetwórstwa rybnego i szereg innych.

Biorąc pod uwagę tempo rozwoju gospodarczego gminy, należy zwrócić uwagę na bardzo szybki i dynamiczny wzrost gospodarczy, którego podstawą są handel, usługi, działalność produkcyjna oraz rolnictwo. Funkcję dodatkową pełni również turystyka i rekreacja, czemu sprzyjają korzystne warunki przyrodnicze i krajobrazowe gminy.

W otoczeniu działalności gospodarczej z powodzeniem i sukcesem funkcjonują różnego typu usługi. Do najbardziej wyróżniających się można zaliczyć:

- ✓ medyczne - Kaszubskie Centrum Medyczne,
- ✓ bankowe - Bank Spółdzielczy w Sierakowicach, PKO BP, Alior Bank, SKOK, WBK,
- ✓ kulturalne - Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Gminna.

W ostatnim czasie pobudowano Skatepark, który cieszy się wielkim zainteresowaniem wśród dzieci, młodzieży a nawet dorosłych i to nie tylko z naszej gminy, ale i z gmin ościennych, a nawet Trójmiasta. Szeroko rozwinięty jest zakres usług komunalnych, Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

Ważną dziedziną gospodarki, która ma znaczący wpływ na rozwój całej gminy jest szeroko rozumiany handel. Sieć sklepów różnych branż to ponad 200 placówek prywatnych - często rodzinnych, zbudowanych na kapitale własnym. Zabezpieczają one w pełni potrzeby nie tylko mieszkańców gminy Sierakowice ale również osób przyjeżdżających z ościennych gmin. Nieprzerwanie odbywają się dwa razy w tygodniu targowiska, których zasięg obejmuje mieszkańców całego regionu woj. pomorskiego.

Na terenie gminy nie ma dużych placówek handlowych typu sieciowego czy dyskontów - kreowana przez władze samorządowe w tej dziedzinie polityka ma ścisły związek z przyjętą strategią rozwoju i ochrony lokalnego rynku pracy przed takimi inicjatywami.

Istniejące w gminie Sierakowice warunki fizyczno - geograficzne nie są korzystne dla rozwoju rolnictwa. Urozmaicona rzeźba terenu, trudne warunki klimatyczne i przewaga gleb o niskich klasach bonitacji znacznie ogranicza rozwój w tym sektorze. Pomimo tych niesprzyjających warunków gmina posiada dobre tradycje rolnicze. W 2011 roku zarejestrowanych było 79 rolniczych podmiotów gospodarczych.

W tabeli poniżej przedstawiono wielkość gospodarstw w gminie wraz z ich ilością w latach 2012-2013:

Tabela 6. Wielkość gospodarstw w gminie Sierakowice.

Wielkość (ha)	2012	2013
1 - 2	312	311
2 - 5	347	359
5 - 7	191	195
7 - 10	305	304
10 - 15	268	257
powyżej 15	128	127
Ogółem	1551	1553

2.1.3 Gospodarka mieszkaniowa

Posiadane przez Gminę Sierakowice mienie komunalne obejmuje m.in. zasoby mieszkaniowe usytuowane w budynkach mieszkaniowych o łącznej powierzchni 2.975,29 m², co stanowi 69 mieszkań (dane na dzień 31.07.2013 r.).

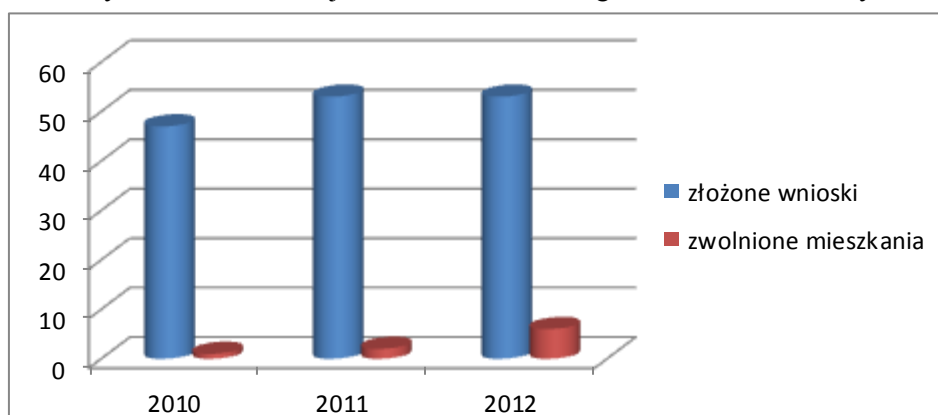
Posiadany komunalny zasób mieszkaniowy jest wykorzystywany na realizację zadania własnego gminy, jakim

jest, zgodnie z art. 4 ust.1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r. Nr 31 poz. 266 z późn. zm.), tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej.

Dla realizacji tego celu zostały uchwalone przez Radę Gminy w Sierakowicach zasady wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Sierakowice.

W oparciu o ww. zasady realizowane są wnioski osób, które nie mają zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych. Na przełomie lat 2010-2012 ilość złożonych wniosków o najem lokalu mieszkalnego (w tym o lokale socjalne) kształtowała się następująco: w roku 2010 - 47; w 2011 - 53; w 2012 - 53. Z kolei ilość zwalnianych rocznie mieszkań w analogicznym okresie wynosiła: 1; 2; 6.

Wykres 1. Ilość złożonych wniosków o najem lokalu mieszkalnego oraz ilość zwalnianych rocznie mieszkań.

Dużym problemem, z jakim boryka się gmina jest brak lokali socjalnych. Posiadany zasób tychże lokali jest niewielki w porównaniu z potrzebami (dysponujemy 22 lokalami socjalnymi).

Na liście osób oczekujących na lokal socjalny jest 23 wnioskodawców. Są to osoby, które ze względu na niskie dochody nie kwalifikują się do najmu lokalu komunalnego.

Zwiększenie zasobu lokali socjalnych umożliwiłoby racjonalne gospodarowanie mieszkaniami komunalnymi.

W ramach gospodarowania zasobami mieszkaniowymi gmina prowadzi działania w zakresie ściągłości czynszów.

Działania te z jednej strony są realizacją zadania wynikającego z ustawy o finansach publicznych, z drugiej strony mają na celu zminimalizowanie wielkości dofinansowania gospodarki mieszkaniowej z innych dochodów budżetu gminy.

Wieloletnia praktyka w tym zakresie wskazuje, że trudności w płaceniu czynszu przez lokatorów wynikają niejednokrotnie z trudnej sytuacji finansowej (utrata stałego źródła dochodu), niezaradności ale także z braku bodźców dyscyplinujących jakimi są lokale socjalne.

Ustawą z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 105 z 1994 r., poz. 509), dla ochrony najemców o niskich dochodach w związku z wprowadzoną reformą czynszów wprowadzony został system dodatków mieszkaniowych. Od 1 stycznia 2002 r. obowiązują przepisy ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych. Ustawa do tej pory była kilkakrotnie nowelizowana. W 2004 roku zmianie uległ sposób finansowania wypłaty dodatków mieszkaniowych. Wpłata tego świadczenia jest nadal, jak było dotychczas zadaniem własnym gmin, jednakże w całości finansowanym z ich dochodów własnych. Oznacza to zlikwidowanie dotacji budżetowej na finansowanie dodatków mieszkaniowych.

Proces wspomaganie mieszkańców poprzez dofinansowanie ponoszonych przez nich wydatków mieszkaniowych w formie dodatku mieszkaniowego, skierowany jest do osób ubogich, o ściśle określonych dochodach ale o już zaspokojonych potrzebach mieszkaniowych. Pomimo, że dodatki są świadczeniami obowiązkowymi, nie wszystkie gospodarstwa domowe mogą go otrzymać. Czynniki eliminującymi dla niektórych gospodarstw mogą być, między innymi, brak tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego, zbyt duża powierzchnia użytkowa. Często także jest to nieumiejętność starania się o dodatek i brak zainteresowania podjęciem jakichkolwiek kroków zmierzających do poprawy swojej sytuacji życiowej (zwłaszcza u rodzin patologicznych i osób nieprzystosowanych do życia w społeczeństwie).

Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy dla osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Wpływa on na konto administracji domu i pomniejsza w ten sposób należność osoby starającej się o pomoc. Właściciele domów jednorodzinnych otrzymują dodatek

bezpośrednio do rąk. Wypłata dodatków mieszkaniowych jest zadaniem własnym gminy. Dodatek mieszkaniowy przyznaje, na wniosek osoby uprawnionej do dodatku, Wójt w drodze decyzji administracyjnej.

W ostatnich trzech latach obserwuje się wyraźną tendencję wzrostową w ilości składanych przez mieszkańców gminy Sierakowice wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego jak również liczbę wypłacanych dodatków.

Tabela 7. Liczba złożonych wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

Liczba wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowych	Złożone w latach:		
	2010	2011	2012
Wnioski złożone	126	133	179
Wnioski załatwione pozytywnie	124	128	176
Wnioski załatwione negatywnie	2	5	3

Tabela 8. Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych.

Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	2010	2011	2012
OGÓLEM	734	794	922
Tworzących mieszkaniowy zasób:			
gminny	212	215	191
spółdzielczy	246	218	210
pozostałe	276	361	521

Tabela 9. Kwota wypłaconych dodatków.

Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	2010	2011	2012
OGÓLEM	145.160	156.837	177.747
Tworzących mieszkaniowy zasób:			
gminny	35.053	32.623	34.794
spółdzielczy	53.761	48.055	44.233
pozostałe	56.346	76.159	98.720

2.1.4 Kapitał społeczny gminy

O zasobności w kapitał społeczny świadczą oddolne przejawy samoorganizowania się ludzi i zaangażowania obywatelskiego. Zatem gdy jednostki o podobnych cnotach obywatelskich spotykają się i nawiązują relacje, powstaje dodatkowa wspólna jakość, która przynosi korzyści wszystkim członkom społeczności.

Wysoki poziom kapitału społecznego występuje, gdy ludzie zawierają dobre relacje z innymi członkami społeczności, obdarzają się zaufaniem i wspólnie lub indywidualnie działają z myślą o poprawieniu warunków życia. W sferze gospodarczej owocuje to niższymi kosztami zawieranych transakcji, większą liczbą organizacji o charakterze charytatywnym i pomocowym, oddolnym (pochodzącym ze społeczeństwa) tworzeniem przedsiębiorstw.

Wysoki poziom kapitału społecznego łączy się z funkcjonowaniem zdrowego państwa obywatelskiego oraz tworzeniem grup i stowarzyszeń będących wypełnieniem pomiędzy państwem a rodziną. Brak kapitału społecznego powoduje powstawanie dysfunkcji społecznych i może prowadzić do braku lub obniżania rozwoju gospodarczego.

Na terenie gminy Sierakowice aktywnie działają organizacje pozarządowe zarejestrowane w Starostwie Powiatowym w Kartuzach, organizacje zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym, ochotnicze straże pożarne oraz inne, jak stowarzyszenia zwykle zarejestrowane także w Starostwie Powiatowym, ale nie posiadające osobowości prawnej. W Sierakowicach działają także oddziały terenowe organizacji, które siedziby swoich organizacji macierzystych mają poza terenem gminy. Ważnym elementem budowania kapitału społecznego jest Wolontariat. W Sierakowicach działa on od 2012 r. przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, w oparciu o Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i jest przykładem aktywnego uczestnictwa, głównie młodzieży, w działaniach społecznie użytecznych. W bazie Wolontariatu przy GOPS zarejestrowanych jest 49 wolontariuszy, którzy nie tylko angażują się w organizowanych akcjach charytatywnych itp., ale swoją pomocą i wsparciem obejmują - osoby niepełnosprawne, starsze, rodziny z osobą ciężko chorą, rodziny nieporadne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, dzieci wymagające pomocy w nauce, oraz instytucje i stowarzyszenia, których nadrzędnym zadaniem jest wspieranie osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej.

Elementem wzmacniającym potencjał społeczności lokalnej są działania powiązane ze środowiskiem, podejmowane przez OSP, Bibliotekę, KGW a przede wszystkim GOK, jako ośrodka życia kulturalnego, rozwoju aktywnych i twórczych inicjatyw obywatelskich.

Tabela 10. Liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy Sierakowice.

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość
1.	Stowarzyszenia zarejestrowane w KRS	14
2.	Uczniowskie kluby sportowe i inne stowarzyszenia kultury fizycznej zarejestrowane w Starostwie Powiatowym w Kartuzach	7
3.	Ochotnicze straże pożarne	5
4.	Oddziały terenowe stowarzyszeń	2
5.	Stowarzyszenia zwykle zarejestrowane w Starostwie Powiatowym w Kartuzach	0
6.	inne	5
	Razem	33

Istotnym elementem lokalnej polityki społecznej i finansowej Gminy Sierakowice jest od 2011 roku realizacja przyjmowanego Uchwałą Rady Gminy „Rocznego Programu Współpracy Gminy Sierakowice z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.”

Ww. Program określa zakres zadań przewidziany do realizacji przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w roku na który został ustanowiony.

Przyjęte do realizacji zadania w zakresie współpracy Gminy Sierakowice z organizacjami pozarządowymi na rok 2011 r. to zadania z obszaru profilaktyki, kultury i sztuki regionalnej, oświaty oraz kultury fizycznej, sportu i rekreacji. W roku 2012 r. przyjęto do realizacji zadania z obszaru oświaty, kultury fizycznej, sportu i rekreacji, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym oraz kultury i sztuki regionalnej .

Zgodnie z założeniami Programu w 2011 roku wspierano realizację zadań publicznych w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ogólna kwota wydatkowana przez Gminę Sierakowice na wspieranie zadań publicznych, zleconych 16 organizacjom pozarządowym w 2011 roku wyniosła 446.900,00 zł.

Realizacja poszczególnych projektów powiodła się dzięki zaangażowaniu, kreatywności, środkom finansowym oraz aktywności wolontariuszy ze strony organizacji pozarządowych. Często organizacje starały się o pozyskanie środków finansowych od sponsorów prywatnych. Realizowane przedsięwzięcia aktywizowały nie tylko dzieci i młodzież szkół podstawowych i gimnazjalnych. W osiągniętych zadaniach uczestniczyli również dorośli mieszkańcy Gminy Sierakowice.

Analizując poszczególne dotacje przyznane organizacjom największe środki przekazano na realizację zadań związanych z kulturą fizyczną, sportem i rekreacją - 345.500,00 zł, na oświatę - 65.000,00 zł, na kulturę

i sztukę regionalną - 22.000,00 zł oraz na profilaktykę - 14.400,00 zł. Łącznie zawarto 23 umowy na wspieranie zadań publicznych. Organizacje pozarządowe, które otrzymały najwyższe dotacje to: 100.000,00 zł (Klub Sportowy BAT, Gminny Klub Sportowy Sierakowice) oraz 50.000,00 zł i powyżej (Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kamienica Królewska, FC Gowidlino, Fundacja Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Uśmiech Dziecka”).

Pozostałe dotacje mieściły się w granicach od 1.000,00 do 15.000,00 zł.

W 2012 roku wspierano realizację zadań publicznych zleconych 16 organizacjom pozarządowym. Ogólna kwota wydatkowana przez Gminę Sierakowice na wspieranie tych zadań wyniosła 495 000,00 zł.

Efektom współpracy Gminy Sierakowice z sektorem organizacji pozarządowych, są również wspólnie zrealizowane przedsięwzięcia: „Aktywizacja mieszkańców gminy Sierakowice poprzez budowę placów zabaw w miejscowościach: Szopa, Gowidlino, Kamienica Królewska, Mojusz, Tuchlino, Jelonko, Lisie Jamy i Załakowo”, „Aktywizacja mieszkańców gminy Sierakowice poprzez budowę placów zabaw - etap II w miejscowościach: Sierakowice, Puzdrowo i Łyśniewo Sierakowickie” oraz „Wykorzystanie energii odnawialnej poprzez zainstalowanie instalacji solarnych w Gminie Sierakowice celem poprawy środowiska naturalnego”, w ramach którego 94 gospodarstw domowych oraz 4 budynki użyteczności publicznej zaopatrzone w nowoczesne instalacje solarne.

Starania gminy Sierakowice o rozwój społeczno-gospodarczy to nie tylko inwestycje w drogi, infrastrukturę edukacyjną czy sportową, a także inwestycje w kapitał ludzki. Przykładem tego typu przedsięwzięć mogą być projekty zrealizowane przy wsparciu Europejskiego Funduszu Społecznego tj. „Świat zabawy - światem nauki - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym z terenu gminy Sierakowice, którym zostało objętych 268 małych mieszkańców gminy Sierakowice, oraz „Intelekt - wyrównanie szans edukacyjnych uczniów klas I-III szkół podstawowych w Gminie Sierakowice ”, dzięki któremu 380 uczniów uzyskało dostęp do szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych. Gmina zrealizowała również ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich projekt pn. „Ogród rekreacji i edukacji w Sierakowicach”. Nowa infrastruktura o charakterze rekreacyjno-edukacyjnym to nie tylko uporządkowany teren w sąsiedztwie Szkoły Podstawowej im. F. Cejnowy i Przedszkola Samorządowego, ale przede wszystkim nowe miejsce dla mieszkańców sprzyjające rekreacji oraz aktywnemu spędzaniu wolnego czasu. Ponadto, dzięki włączeniu w projekt elementów ścieżki edukacyjnej, przede wszystkim najmłodsi ale również ci nieco starsi, mogą zapoznać się z gatunkami drzew i krzewów powszechnie występującymi na terenie Szwajcarii Kaszubskiej.

2.2 DIAGNOZA SFERY SPOŁECZNEJ

2.2.1 Pomoc społeczna i jej klienci

Pomoc społeczna stanowi ważny system wsparcia osób i grup społecznych znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są oni w stanie przezwyciężyć i rozwiązać samodzielnie.

Polityka pomocy społecznej w Sierakowicach ukierunkowana jest na podejmowanie różnorodnych działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ma na celu udzielenie im zarówno świadczeń jak i usług, które powodują zmianę sytuacji społecznej i materialnej tych osób/grup.

Jednostką organizacyjną powołaną do realizacji zadań pomocy społecznej na terenie gminy Sierakowice jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Strukturę organizacyjną i zakres działania GOPS w Sierakowicach określa Statut zatwierdzony Uchwałą Rady Gminy Sierakowice Nr XV/169/12 z dnia 24 stycznia 2012r. oraz Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach z dnia 29 lutego 2012 r.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez: Dział Pomocy Środowiskowej, Dział Usług Opiekuńczych, Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i do Spraw Asysty Rodzinnej, Sekcję Świadczeń oraz Punkt Interwencji Kryzysowej.

Pracownicy zatrudnieni w Ośrodku Pomocy Społecznej spełniają wymagania ustawowe w zakresie posiadania kwalifikacji. Wykonują swoje obowiązki stosownie do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców gminy - zarówno indywidualnych, jak i zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej - w oparciu o obowiązujące przepisy prawa:

1. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz.182 i 509);
2. Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 594);
3. Ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U.z 2009 r. Nr 157, poz.1240 z późn. zm.);
4. Uchwałę Nr XXX/194/00 Rady Gminy Sierakowice z dnia 2000-12-19 w sprawie utworzenia jednostki budżetowej ds. pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje także zadania wynikające z:

1. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.);
2. Ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005 r., Nr 267, poz. 2259 z późn. zm.);
3. Ustawy z dnia z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011r. Nr 43, poz.225 z późn. zm.);
4. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r., Nr 164, poz.1027), oraz
5. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135, 2013 r. poz. 154.) która od stycznia 2012r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach jako jednostka sektora finansów publicznych z mocy art. 3 ustawy o pomocy społecznej „wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.” Z zapisów ustawy o pomocy społecznej wynika jasno, że celem pomocy społecznej nie jest wyręczenie obywateli w rozwiązywaniu ich trudnej, a czasem nawet krytycznej sytuacji życiowej. Zarówno działania naprawcze, jak i zapobiegawcze są propozycją podmiotu pomocy społecznej do wspólnego rozwiązywania zaistniałych problemów i wymagają zaangażowania, aktywności, odpowiedzialności i prezentowania postawy partnerskiej także przez drugi z podmiotów współdziałania - osobę i rodzinę korzystającą ze wsparcia.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia odpowiada okolicznościom uzasadniającym udzielenie pomocy oraz realnym możliwościom finansowym Ośrodka. Świadczenia udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, bądź innej osoby lub z urzędu. Podstawą przyznania świadczenia z pomocy społecznej jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby, która o tę pomoc się ubiega.

Bardzo ważnym celem działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach jest dążenie do wzrostu jakości usług oraz doskonalenie narzędzi realizacji polityki społecznej na terenie gminy. Dla wprowadzania nowych rozwiązań aktywizujących klientów pomocy społecznej i zapewniających efektywne formy pomocy istotna jest ustawiczna edukacja kadr pomocy społecznej.

Praca bezpośrednio z klientami (osobami starszymi, długotrwale chorymi, niepełnosprawnymi, z zaburzeniami psychicznymi, bezdomnymi i uzależnionymi od alkoholu) wymaga od pracowników wysokich kwalifikacji zawodowych stąd też tworzenie odpowiednich warunków do udziału pracowników w szkoleniach i doskonaleniu umiejętności prowadzenia pracy socjalnej jest ważnym elementem zarządzania instytucją pomocy społecznej.

Podejmowane w ostatnich latach działania wskazują, że system opieki i ratownictwa socjalnego na terenie gminy Sierakowice sukcesywnie przekształca się w system aktywizacji i integracji społecznej.

Pracownicy ośrodka i instytucji z nim współpracujących w coraz większym stopniu zwracają uwagę na usługi aktywizacyjne, zwiększające samo zaradność i odpowiedzialność klientów. Duże znaczenie w podejściu do rozwiązywania problemów osób i rodzin pozostających w systemie pomocy społecznej ma indywidualizacja wsparcia odpowiadająca na zróżnicowane potrzeby każdego człowieka. Z tym też wiąże się dobór odpowiednich metod, narzędzi i usług społecznych. Dobór instrumentarium w pracy z podopiecznym podyktowany jest również faktem, że odbiorca oddziaływań pomocy społecznej ma nie tylko prawa, ale także obowiązki względem własnej rodziny, społeczności lokalnej i instytucji, która przyznaje mu pomoc.

Świadczenia i świadczeniobiorcy pomocy społecznej w latach 2010 - 2012.

W latach 2010 - 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach obejmował wsparciem finansowym odpowiednio: 729, 675, 691 rodzin w których przebywało: w roku 2010 - 2932 osoby, w roku 2011 - 2636 osób, w roku 2012 - 2671 osób. Osoby te stanowiły w 2010 roku 16,2% ogółu mieszkańców gminy Sierakowice a w roku 2011 i 2012 - 14,4% .

Dla rodzin objętych pomocą społeczną Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach przyznawał świadczenia w ramach zadań zleconych i zadań własnych.

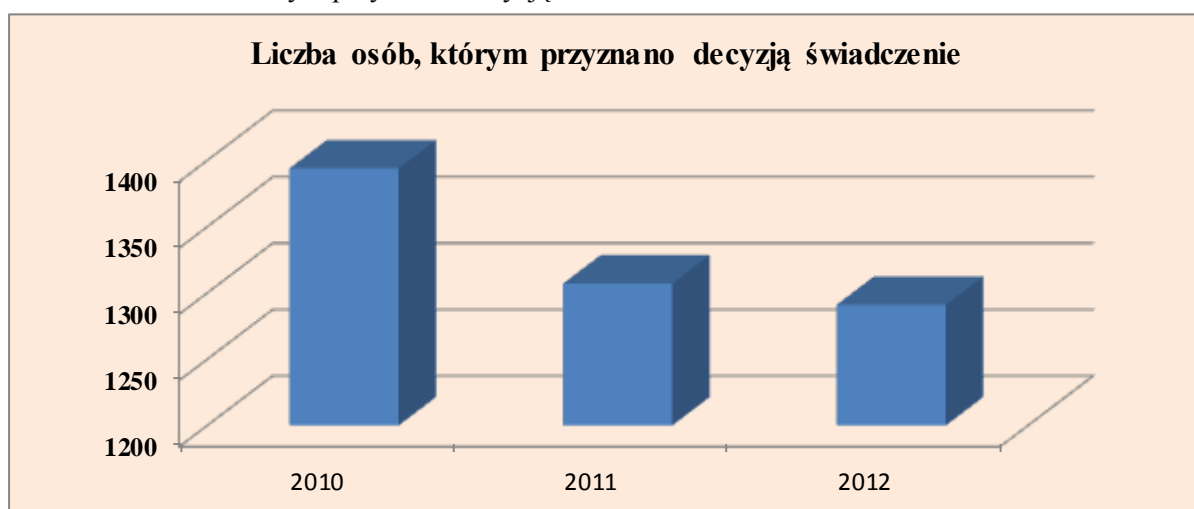
Dokonując analizy danych dotyczących odbiorców pomocy społecznej, dla potrzeb niniejszego opracowania wszystkie osoby wchodzące w skład rodzin objętych pomocą powinny być postrzegane jako korzystający z pomocy społecznej ze względu na to, że niezależnie od tego, czy udzielone świadczenie dedykowane jest pojedynczej osobie w rodzinie czy też całej rodzinie tworzącej gospodarstwo domowe, wszystkie osoby w mniejszym lub większym stopniu odczuwają dolegliwości niskiego standardu życia i jednocześnie uczestniczą w pomocy udzielanej przez ośrodek pomocy społecznej.

Źródłem danych zobrazowanych na poniższych wykresach były sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach oraz, w zakresie świadczeń rodzinnych, Działu Świadczeń Rodzinnych Urzędu Gminy Sierakowice.

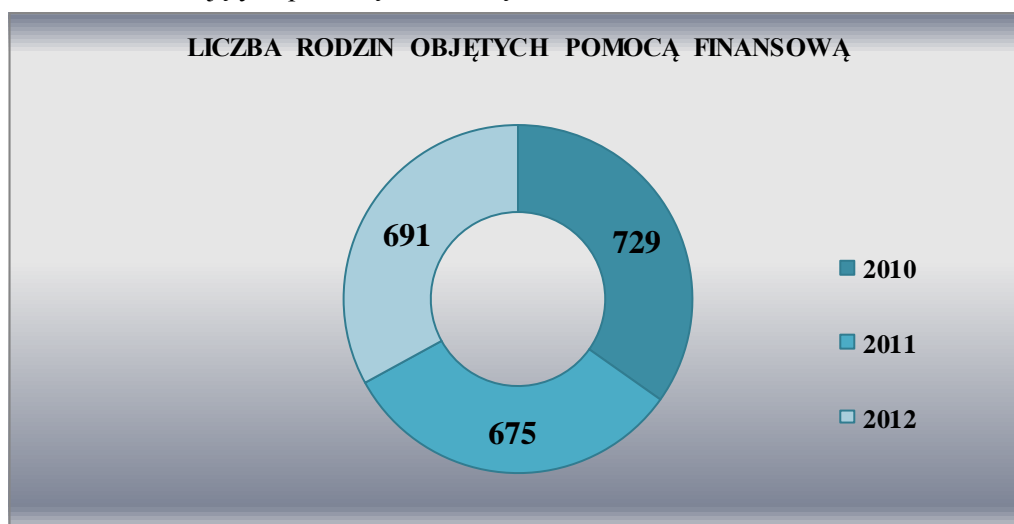
Tabela 11. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą w latach 2010-2012.

Wyszczególnienie	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania		
	2010	2011	2012
Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	1394	1307	1291
Liczba rodzin objętych pomocą finansową	729	675	691
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą finansową	2932	2636	2671
Liczba osób objętych programem „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	1628	1542	1669

Wykres 2. Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia.

Wykres 3. Liczba rodzin objętych pomocą finansową.

Wykres 4. Liczba osób w rodzinach objętych pomocą finansową (korzystający z pomocy).

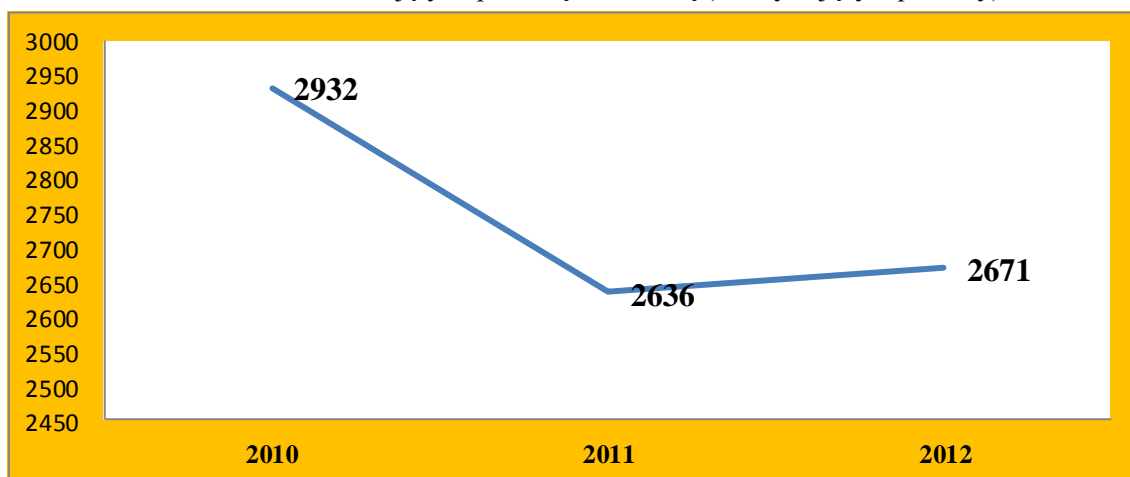
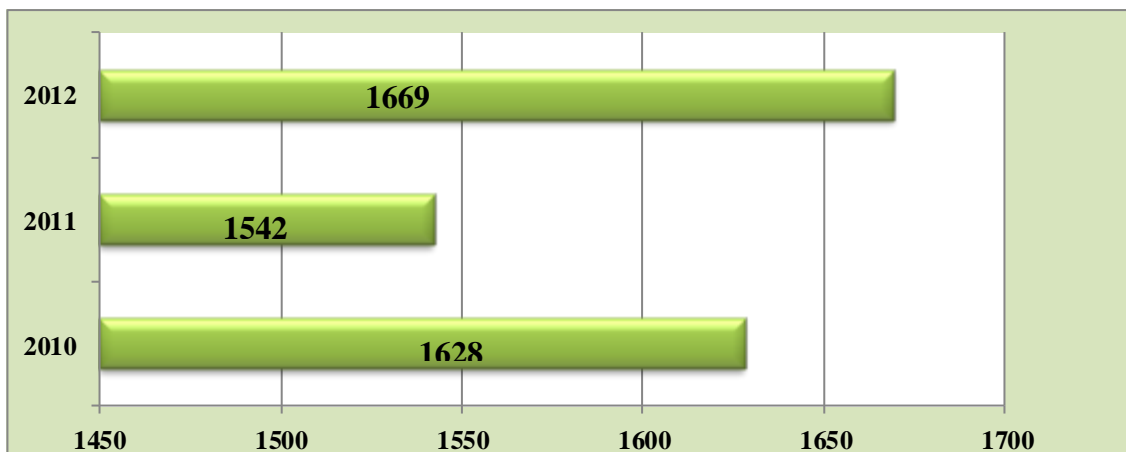

Tabela 12. Udzielone świadczenia.

Formy pomocy	Liczba osób w rodzinach którym udzielono świadczenia z pomocy społecznej		
	2010	2011	2012
Zasilki stałe	143	155	136
Zasilki okresowe	167	96	167
Schronienie	6	6	9
Posilek	2196	1821	1760
Usługi opiekuńcze	16	23	29
Zasilki celowe i w naturze ogółem	1486	1574	1698
Zasilki specjalne celowe	547	580	744

Wykres 5. Liczba osób objętych Programem „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania.”

Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zwany dalej „Programem”, został ustanowiony ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259, z późn. zm.).

Odbiorcami programu są:

- dzieci do 7 roku życia;
- uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej;
- osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 i 509), zwaną dalej „ustawą o pomocy społecznej”, np. w sytuacji ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej), w szczególności osoby samotne, w podeszłym wieku, chore lub niepełnosprawne.

Program przewiduje otrzymanie przez osoby uprawnione pomocy w formach:

- posiłku,
- świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności,
- świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Powyższa pomoc przyznawana jest w oparciu o przyjęte w ustawie kryteria dochodowe - do 150% kryterium dochodowego, określonego w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Jak wynika z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, łącznie pomocą w ramach Programu objęto: w 2010 roku 1628 osób, w 2011 roku 1542 osoby, w 2012 roku 1669 osób.

W ogólnej liczbie osób objętych pomocą w ramach Programu w formie posiłku skorzystało:

w 2010 roku 1083 osoby, w 2011 roku 943 osoby, w 2012 roku 957 osób.

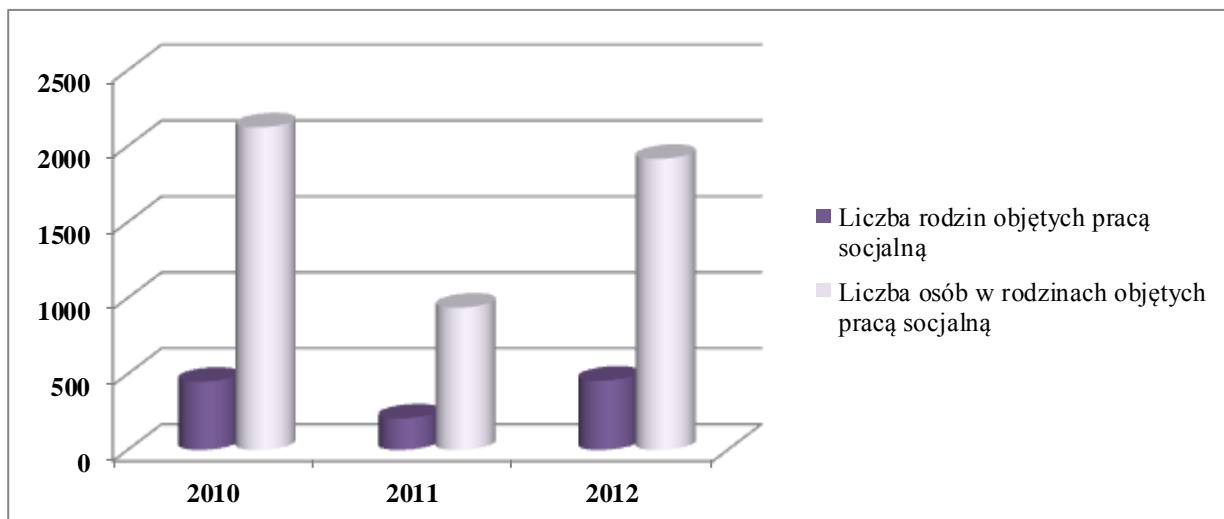
Świadczeniami pieniężnymi w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności objęto:

w 2010 roku 727 osób, w 2011 roku 816 osób, w 2012 r. 984 osoby.

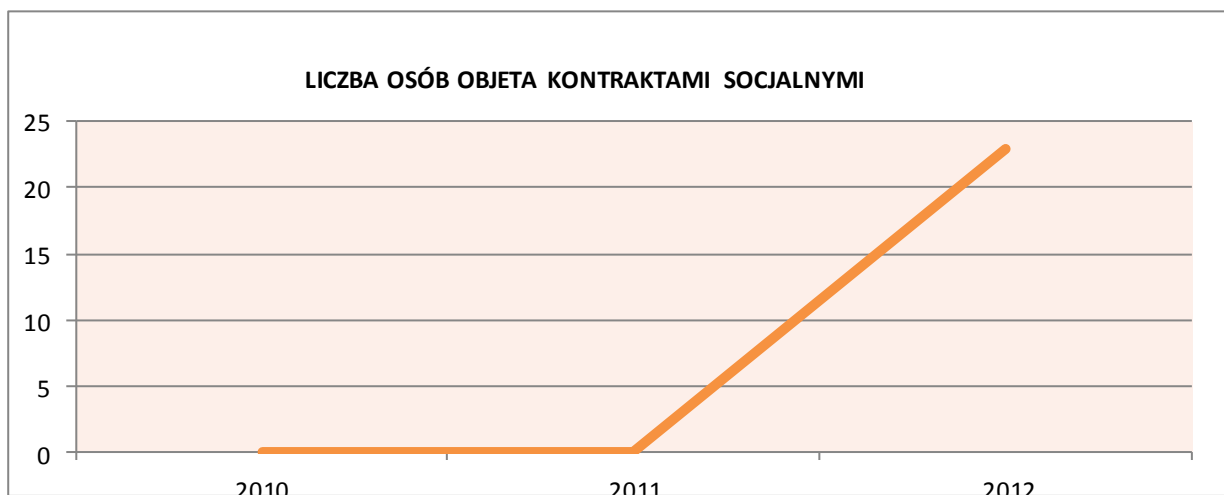
Wykres 6. Formy pomocy z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania.”

Wykres 7. Liczba rodzin i osób którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej.

Wykres 8. Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny.

Praca socjalna stanowi niepieniężne świadczenie z pomocy społecznej, które przysługuje osobom i rodzinom, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej bez względu na poziom posiadanych dochodów. Jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu odzyskiwanie przez osoby i rodziny zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Realizowana jest przez pracowników socjalnych Ośrodka którzy przy współpracy z innymi podmiotami dążą do rozwijania u swoich podopiecznych postawy aktywnej, odpowiedzialnej i partnerskiej, a w konsekwencji do poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach skierowana była na poprawienie zdolności do samodzielnego działania podopiecznych. Uaktywnienie osób i rodzin miało na celu rozwijanie poczucia własnej wartości oraz poprawę funkcjonowania w środowisku lokalnym, a także dążenie do wykorzystywania możliwości drzemących w ludziach. Podopiecznych w zależności od wieku, stanu zdrowia i problemów którymi są dotknięci, motywowano do włączania się w działania aktywizujące społeczność lokalną, podjęcia zatrudnienia, podniesienia kwalifikacji poprzez uczestniczenie w kursach, szkoleniach a także kontynuowania nauki. Z analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej wynika, że pracą socjalną objęto w 2010 roku 73% korzystających z pomocy społecznej, w 2011 roku 36%, a w 2012 roku 72% osób. Pracą socjalną prowadzoną w oparciu o kontrakt socjalny rozpoczęto dopiero w 2012 r.

Główne powody ubiegania się mieszkańców Gminy Sierakowice o pomoc finansową.

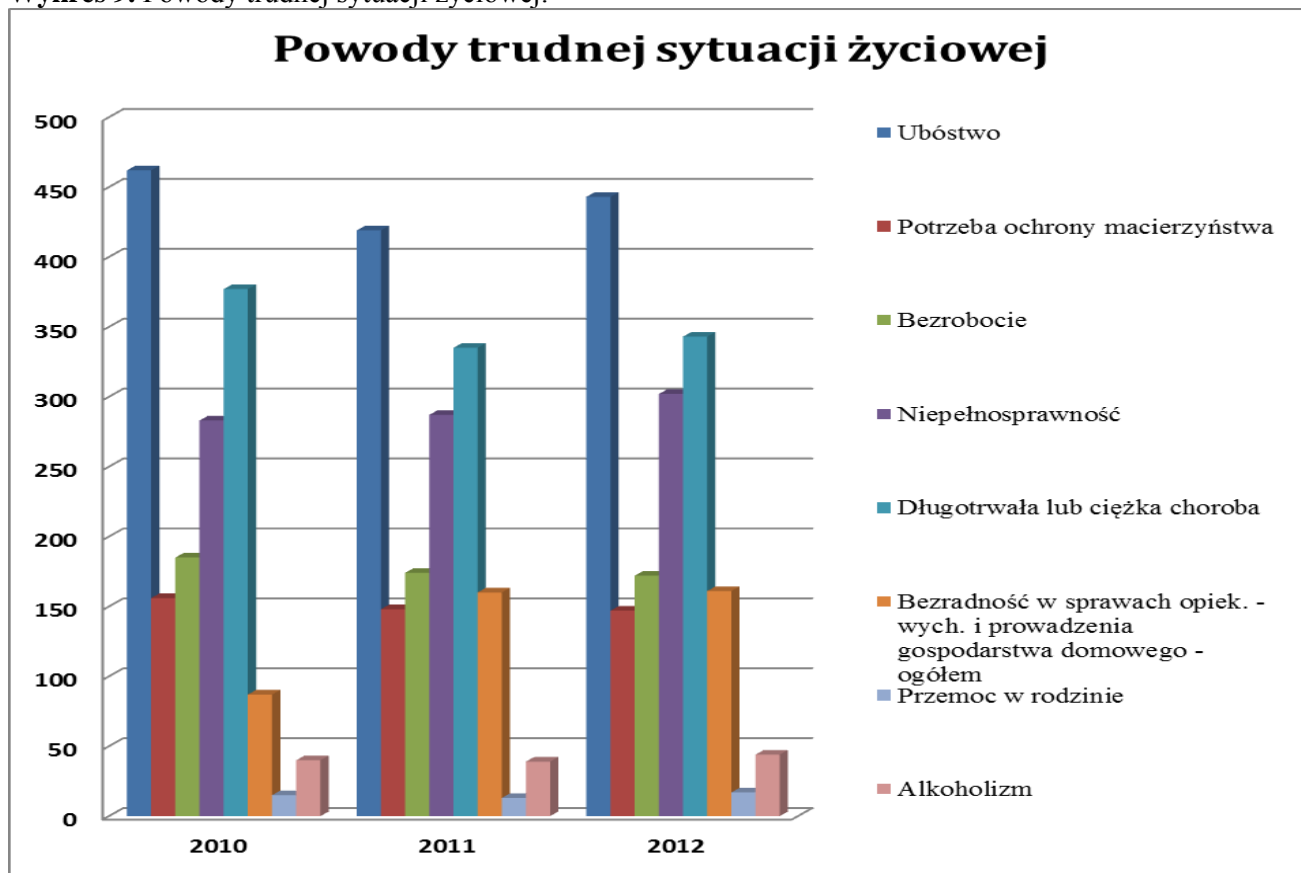
Z analizy danych dotyczących przyczyn występowania trudnej sytuacji życiowej uprawniającej mieszkańców gminy do korzystania z pomocy społecznej wynika że głównym powodem korzystania z pomocy społecznej są: ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba w rodzinie. W dalszej kolejności plasuje się bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Nie bez znaczenia jest problem alkoholizmu i przemocy w rodzinie.

Niepokojąco z roku na rok wzrasta problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wynikające z niepełnosprawności, alkoholizmu i przemocy w rodzinie. Mniej więcej na jednakowym poziomie utrzymuje się liczba rodzin z występującym problemem ubóstwa z nieznacznym wskaźnikiem wzrostu w 2012 roku w stosunku do roku 2011. Niewielką tendencją spadkową wykazuje liczba rodzin objętych pomocą z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa oraz liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie.

Poza wyżej wymienionymi przyczynami korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej osoby korzystające z pomocy często charakteryzują się niedostateczną motywacją do podjęcia aktywności zawodowej, zależnością od pomocy społecznej, niestabilnością decyzyjną, rozbieżnością deklaracji z podejmowanymi działaniami.

Wszystkie wymienione dysfunkcje mają negatywny wpływ nie tylko na rodziny, które zostały nimi dotknięte. Mają one także wymiar ogólnospołeczny, powodujący konieczność wyasygnowania środków na wsparcie materialne i w naturze oraz potrzebę stałego angażowania wysiłków społecznych skierowanych na minimalizację skutków tych dysfunkcji, widocznych we wszystkich sferach życia społecznego: edukacji, ochronie zdrowia, aktywizacji zawodowej, rozwoju i integracji społecznej.

Wykres 9. Powody trudnej sytuacji życiowej.

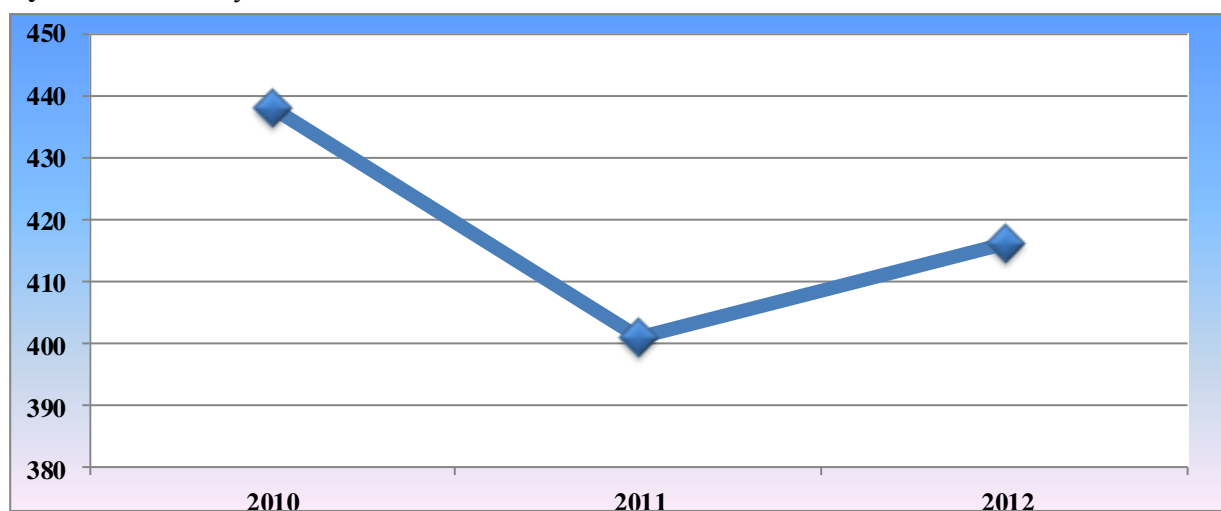

Tabela 13. Liczba korzystających z pomocy ze względu na powód trudnej sytuacji życiowej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2010		2011		2012	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
UBÓSTWO	462	1984	419	1798	443	1835
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	156	1096	148	1013	147	933
BEZROBOCIE	185	746	174	739	172	698
NIEPELNOSPRAWNOŚĆ	283	981	287	972	302	1006
DŁUGOTRWALA LUB CIĘŻKA CHOROBA	377	1285	335	1122	343	1091
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK. WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	87	423	160	940	161	956
PRZEMOC W RODZINIE	15	59	13	58	17	80
ALKOHOLIZM	40	131	39	139	44	146

Typy rodzin objętych pomocą w latach 2010-2012.

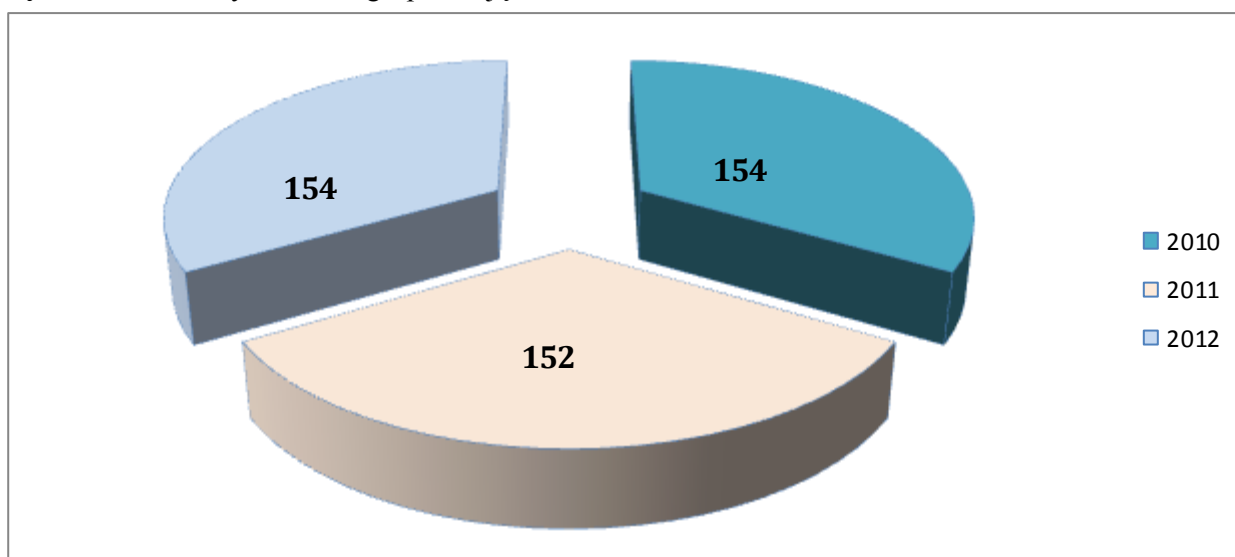
Wykres 10. Rodziny z dziećmi.

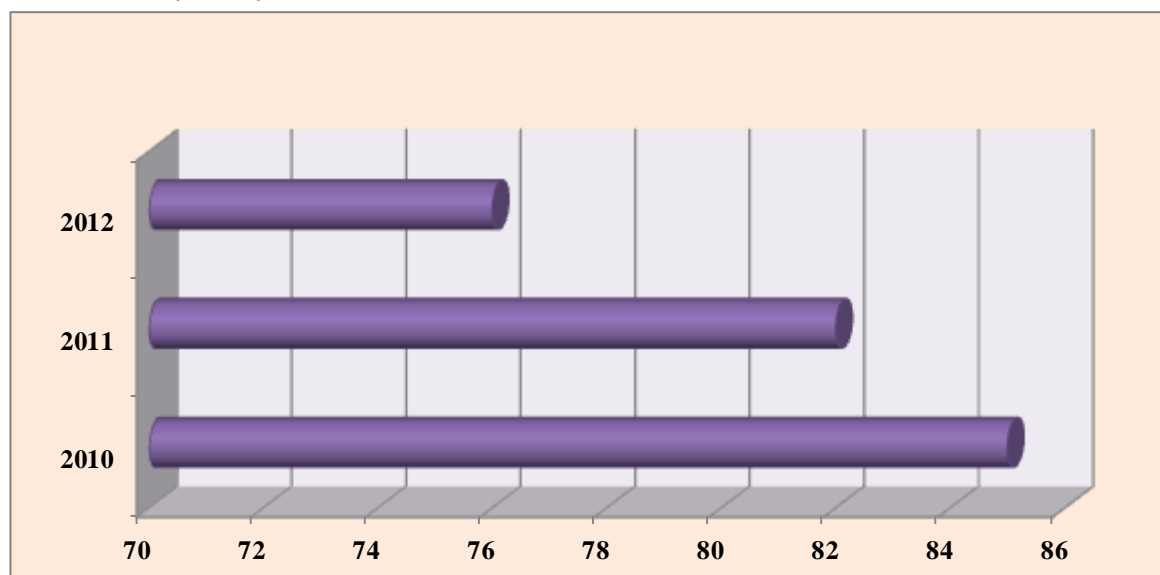
Tabela 14. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2010	2011	2012
Rodziny z 1 dzieckiem	66	53	60
Rodziny z 2 dzieci	134	122	130
Rodziny z 3 dzieci	113	107	104
Rodziny z 4 dzieci	75	68	75
Rodziny z 5 dzieci	25	26	23
Rodziny z 6 dzieci	0	11	11
Rodziny z 7 i więcej dzieci	15	14	13
RAZEM	438	401	416

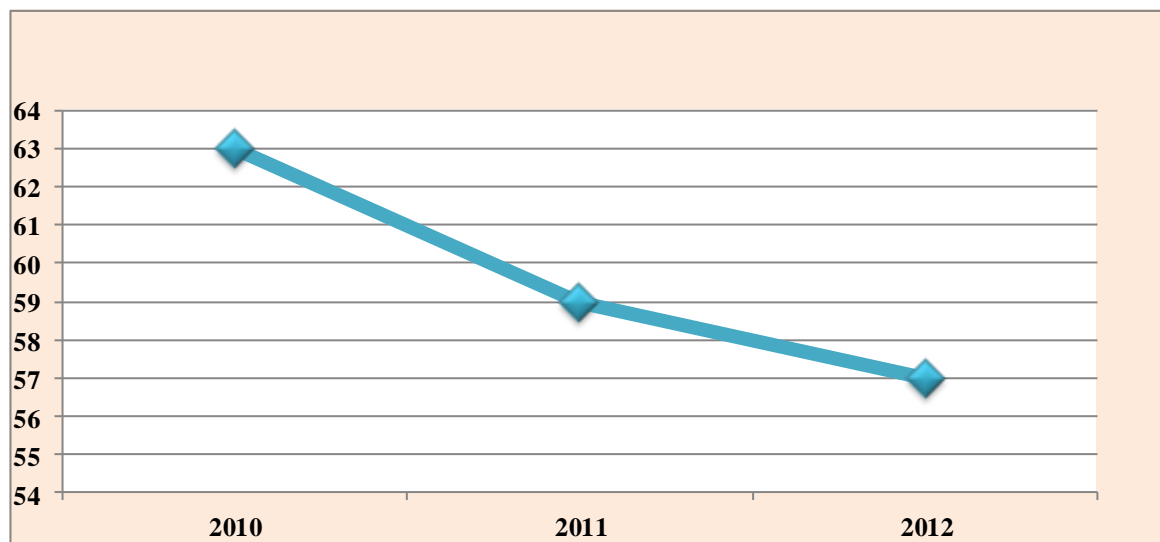
Wykres 11. Rodziny samotnie gospodarujące.

Wykres 12. Rodziny emerytów i rencistów.

Wykres 13. Rodziny niepełne.

Dane dotyczące typów rodzin objętych pomocą społeczną pokazują że najliczniejszą grupę rodzin objętych systemem pomocy społecznej przez GOPS w Sierakowicach w latach 2010 - 2012 stanowiły rodziny z dziećmi. W dalszej kolejności były to rodziny jednoosobowe, rodziny emerytów i rencistów oraz rodziny niepełne. W grupie rodzin z dziećmi dominują rodziny z dwójką oraz z trójką dzieci. Grupą szczególnego ryzyka są rodziny emerytów i rencistów, których wiek i stan zdrowia, a także poziom dochodów kwalifikuje do udziału w systemie pomocy społecznej. W grupie tej przeważają gospodarstwa jednoosobowe.

Na podstawie analizy danych liczbowych jak i opinii pracowników socjalnych wynika, że rodzinom z dziećmi i gospodarstwom jednoosobowym najtrudniej obecnie zachować stabilizację materialną, co rodzi konieczność objęcia ich odpowiednim do sytuacji wsparciem przez pomoc społeczną.

Świadczenia rodzinne

System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości, uwzględniającą regułę, że osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łżenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. W przypadku, gdy ich środki i uprawnienia są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci, przysługuje pomoc państwa w postaci świadczeń rodzinnych. W przypadku prawa do zasiłku rodzinnego dla osób samotnie wychowujących dzieci, oznacza to konieczność zasądzenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców (chyba, że z przyczyn obiektywnych jest to niemożliwe).

Aktualny system świadczeń rodzinnych został wprowadzony 1 maja 2004 r. Podstawę prawną systemu stanowi ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.).

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych świadczeniami rodzinnymi są:

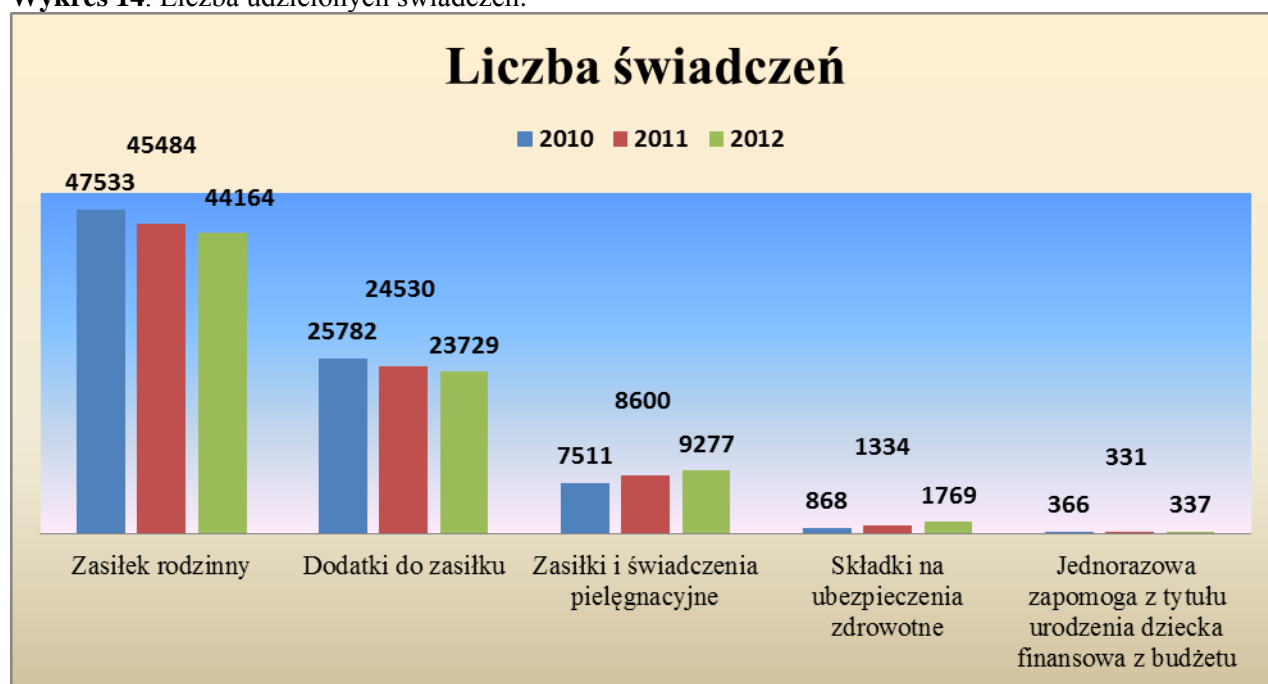
- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz wprowadzony od 1 stycznia 2013 roku specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 3) dwa rodzaje zapomóg związanych z urodzeniem się dziecka.

Tabela 15. Liczba uprawnionych do korzystania ze świadczeń rodzinnych w latach 2010 – 2012.

NAZWA ŚWIADCZENIA	LICZBA UPRAWNIONYCH		
	2010	2011	2012
Zasiłek rodzinny	1957	1882	1834
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka	255	227	218
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	254	267	253
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11 a ust. 3 i 4	78	72	65
Dodatek do zas. rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	55	51	46
Dodatek do zas. rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	151	145	145
Dodatek do zas. rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1373	1333	1294
Dodatek do zas. rodzinnego na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	7	7	7
Dodatek do zas. rodzinnego na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	586	541	527
Dodatek z tytułu wychowania w rodzinie wielodzietnej	654	628	610
Zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności	518	534	549
Zasiłek pielęgnacyjny z tytułu ukończenia 75 roku życia	5	5	5

Świadczenie pielęgnacyjne	134	199	237
Składki na ubezpieczenia społeczne opłacana za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	89	120	143
Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacana za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	9	24	28
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	359	327	332
Pomoc finansowa dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	-	173	15
Pomoc finansowa dla niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	-	-	99
Pomoc finansowa dla niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne IV-VI 2012	-	-	96
Pomoc finansowa dla niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	-	-	100

Wykres 14. Liczba udzielonych świadczeń.

Jak widać z powyższych danych dotyczących świadczeniobiorców pomocy społecznej krąg osób i rodzin korzystających z różnorodnych form wsparcia jest szeroki i odzwierciedla problemy występujące w gminie. Niejednokrotnie osoby i rodziny korzystają równocześnie z pomocy realizowanej przez inne podmioty (stypendia socjalne, dodatki mieszkaniowe).

2.2.2 Bezrobocie

Zgodnie z definicją ustawową osobą bezrobotną określa się osobę, która nie podlega zatrudnieniu oraz nie wykonuje innej pracy zarobkowej. Ponadto osoba bezrobotna jest zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie, służbie lub innej pracy zarobkowej. Osobą bezrobotną może być także osoba niepełnosprawna, która jest zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia. Za osobę długotrwale bezrobotną zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy uważa się osobę pozostającą w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12

miesiące w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dla dorosłych.

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy, to są osoby, które mogą być aktywizowane przez urząd pracy, który może zaproponować udział w szkoleniu, podjęcie prac interwencyjnych lub robót publicznych. Do osób w szczególnej sytuacji zalicza się osoby bezrobotne: do 25 roku życia; które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia; długotrwale bezrobotne; kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka; powyżej 50 roku życia; bez kwalifikacji zawodowych; bez doświadczenia zawodowego; bez wykształcenia średniego; samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia; osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia; osoby niepełnosprawne; bezrobotni po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego.

Zjawisko bezrobocia wpływa negatywnie na rodzinę, a także otaczające środowisko. Dzieci w takich rodzinach rozwijają się w nieodpowiedni sposób, gdyż nie mają możliwości nabycia wzorców pracy. Utrata zatrudnienia często powoduje u osoby bezrobotnej poczucie alienacji. Niekiedy pojawiają się zaburzenia postrzegania własnej osoby. Bezrobotny deprecjonuje zdobyte wcześniej przez siebie wykształcenie i doświadczenie. Czasami dochodzi do obniżenia własnej samooceny, a także do powstawania problemów zdrowotnych. Zdarza się, że osoba bezrobotna odczuwa bezsilność i bezradność, kiedy po raz kolejny jego kandydatura o pracę zostaje odrzucona. Utrata zatrudnienia wiąże się bardzo często z drastycznym pogorszeniem sytuacji finansowej, co negatywnie wpływa na jakość życia osoby i rodziny. Konsekwencją długotrwałego bezrobocia może być obniżenie pozycji w środowisku. Osoby, które mają problemy finansowe mogą uzyskać wsparcie w ośrodku pomocy społecznej, jednakże przyznana pomoc nie zawsze wystarcza na zaspokojenie wszystkich potrzeb. Dlatego istotnym elementem jest ścisła współpraca różnych instytucji na rzecz rodziny, osoby, poprzez włączenie różnego rodzaju działań, które mogą doprowadzić do wyjścia z trudnej sytuacji.

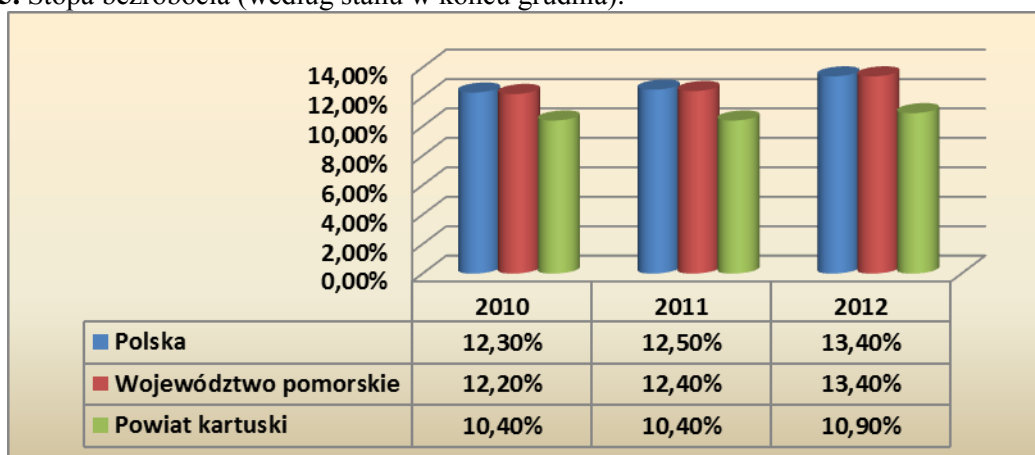
Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach, aby zmniejszyć dysproporcje włącza osoby bezrobotne w działania aktywizujące organizując szkolenia w celu ich przekwalifikowania, bądź odświeżenia zdobytych kilka lat wcześniej kwalifikacji. Wiele osób nie wykorzystuje możliwości dalszego rozwoju i wykazuje bierną postawę. Duża liczba osób bezrobotnych mieszkańców gminy Sierakowice posiada zbyt niskie wykształcenie, które jest nieadekwatne do stale rozwijającego się rynku pracy.

Szansą dla rozwoju gminy może być zachęcanie pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy, a także dążenie do stwarzania odpowiednich warunków do powstawania kolejnych podmiotów gospodarczych.

Liczba bezrobotnych.

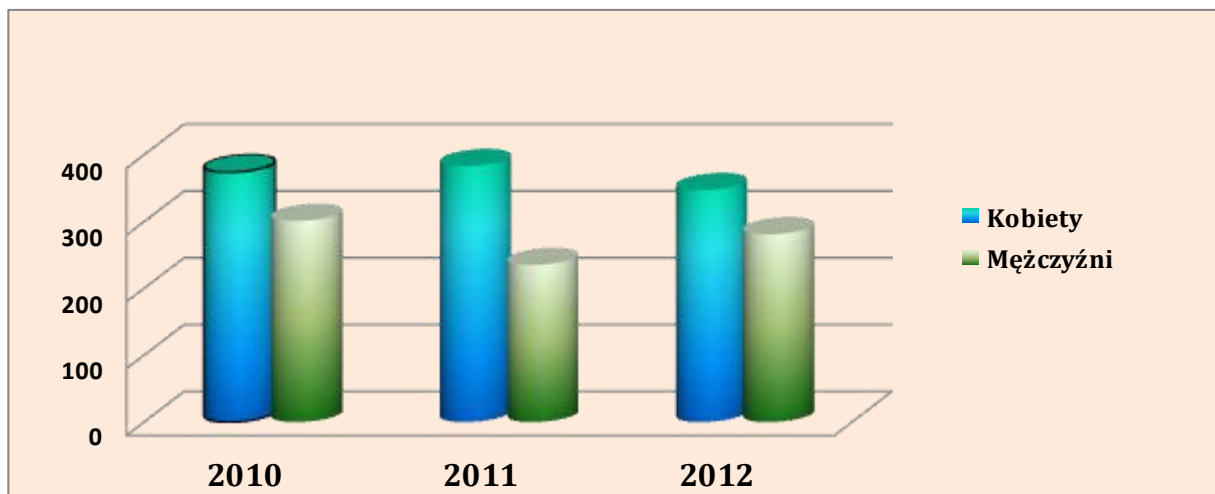
Z danych GUS wynika, że stopa bezrobocia w Polsce na przestrzeni lat 2010 - 2012 ma tendencję wzrastającą. Natomiast z danych liczbowych województwa pomorskiego wynika, że nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych porównując lata 2011 – 2012. W powiecie kartuskim porównując lata 2010 i 2012 stopa bezrobocia zmniejszyła się. Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2012 wyniosła 10,9% ludności aktywnej zawodowo i w porównaniu do poprzedniego roku spadła o 0,5 punktu procentowego.

Wykres 15. Stopa bezrobocia (według stanu w końcu grudnia).

Wykres 16. Bezrobotni mieszkańcy gminy Sierakowice zarejestrowani w PUP.

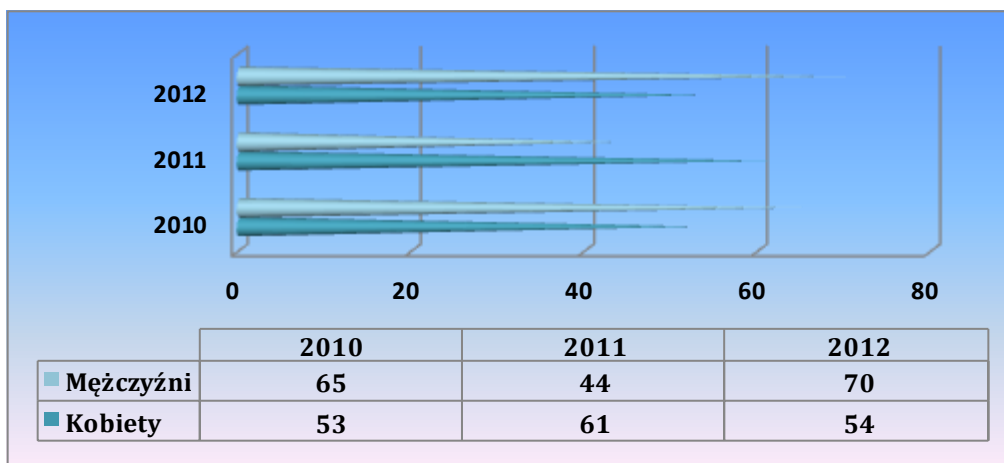

W roku 2010 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kartuzach było zarejestrowanych 374 kobiet, mieszanek gminy Sierakowice, w roku kolejnym nastąpił wzrost o 9 kobiet, w roku 2012 nastąpił spadek o 36 kobiet. Natomiast w końcu grudnia 2010 w PUP w Kartuzach było zarejestrowanych 301 mężczyzn, rok później ich liczba zmniejszyła się o 66. W 2012 r. nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych mężczyzn do roku poprzedniego o 46 osób. Z powyższych danych wynika, że po okresie zmniejszenia się bezrobocia ogółem, nastąpił wzrost liczby bezrobotnych. Może to być efektem kryzysu gospodarczego zmniejszeniem tempa rozwoju gospodarczego.

Ilość osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Kartuzach z terenu gminy Sierakowice obrazuje wykres 16.

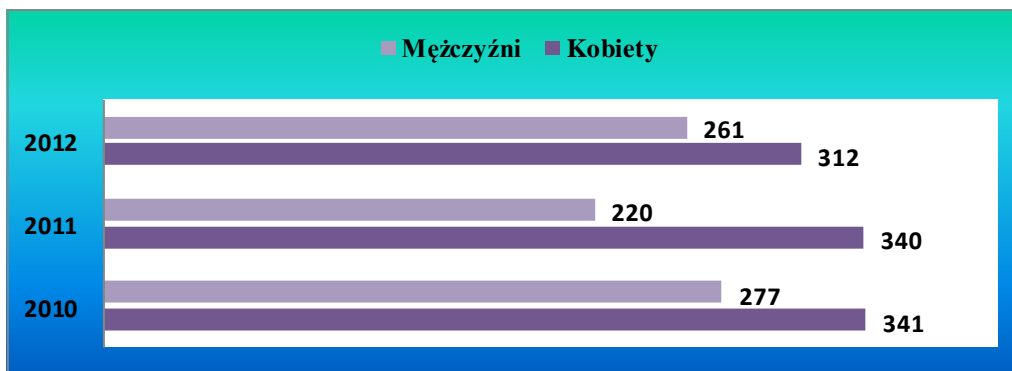
Wybrane kategorie bezrobotnych.

Wykres 17. Bezrobotni mieszkańcy gminy Sierakowice z prawem do zasiłku.

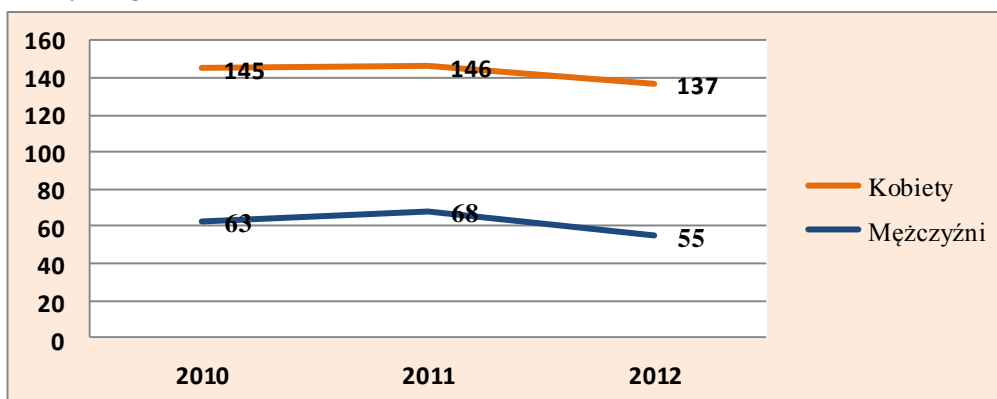
W ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Kartuzach zanotowano w 2012 r. wyższą niż przed rokiem liczbę bezrobotnych, mieszkańców gminy Sierakowice, z prawem do zasiłku.

Wykres 18. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W końcu grudnia 2012 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 573 bezrobotnych, mieszkańców gminy Sierakowice, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W końcu grudnia 2011 była to liczba 560, natomiast w roku 2010 – 618. Powyższe dane ukazują, że grupa osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy uległa zmianie na przestrzeni lat 2010 - 2012. Porównując rok 2010 z rokiem następnym można zaobserwować duży spadek osób zarejestrowanych w badanej grupie osób bezrobotnych (spadek o 58 osób), w roku 2012 można zauważyć tendencję wzrastającą zarejestrowanych osób w ww. grupie.

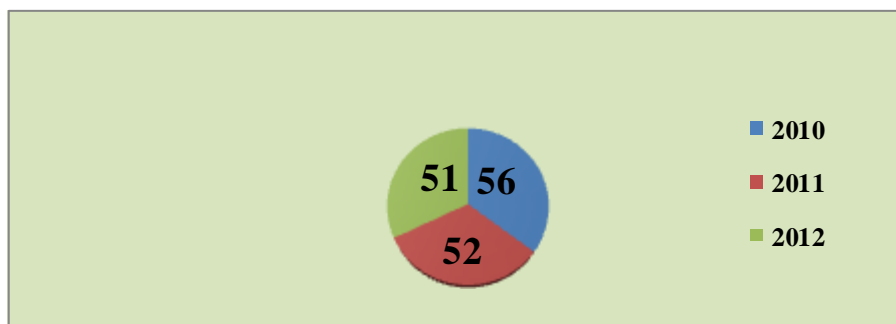
Wykres 19. Osoby długotrwale bezrobotne.

Liczba osób długotrwale bezrobotnych wyniosła w końcu 2012 r. 192 osoby, w roku 2011 - 214 osób, w 2010 - 208.

Największą ilość długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Sierakowice odnotowano w latach 2010 - 2012 w grupie wiekowej 18 - 24, na drugim miejscu zanotowano osoby w grupie wiekowej 25 - 34. Duże natężenie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród młodych ludzi jest niepokojącym sygnałem. Powyższa sytuacja może wynikać z faktu, że pracodawcy chętniej zatrudniają osoby z doświadczeniem. Coraz częściej zdarza się, że nie wystarcza legitymowanie się wykształceniem wyższym, aby uzyskać zatrudnienie. Niekiedy zdarza się, że młodzi ludzie powielają i dziedziczą negatywne wzorce bierności zawodowej.

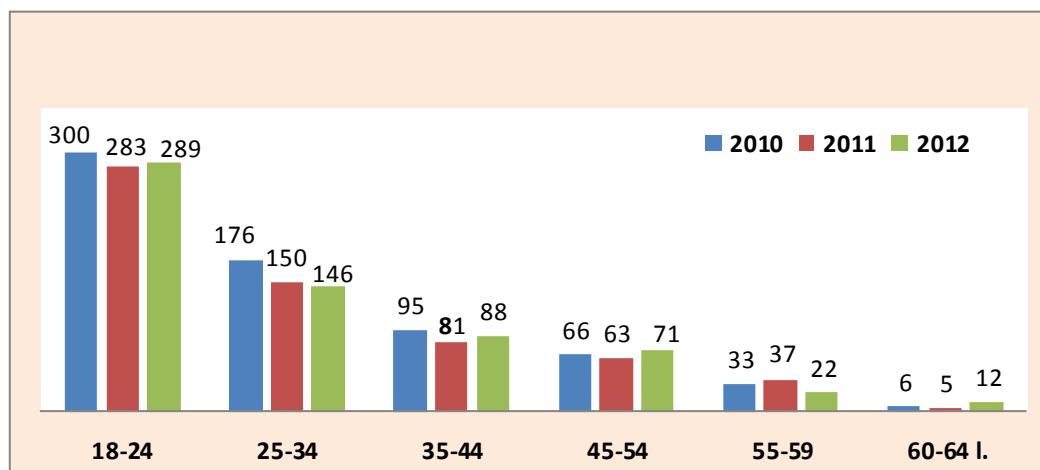
Wykres 20. Kobiety które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka.

Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka w roku 2012 stanowiły liczbę 51. W końcu roku 2011 były to 52 - osoby, 2010 - 56 osób. Porównując lata 2010 do 2012 można zauważyć tendencję malejącą mieszkanek gminy Sierakowice zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kartuzach, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka.

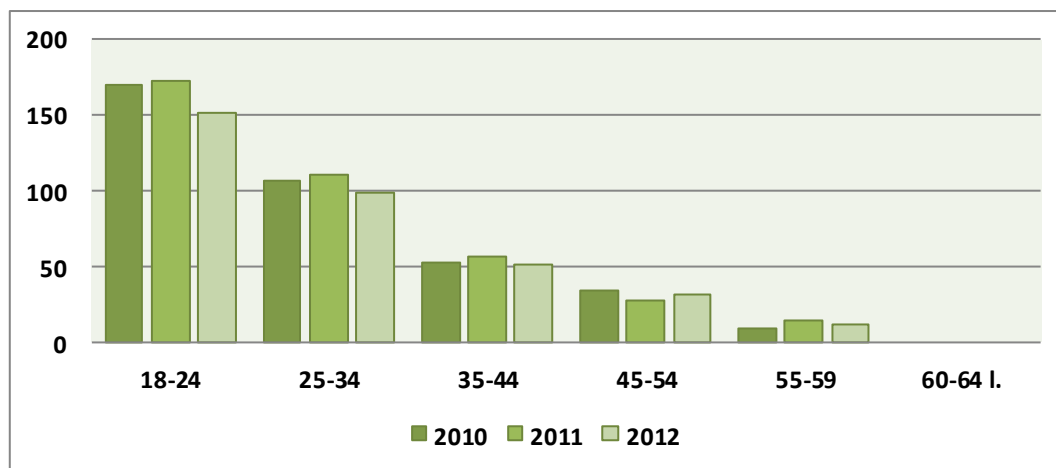
Struktura bezrobotnych.

Wykres 21. Liczba bezrobotnych mieszkańców gminy Sierakowice według grup wiekowych.

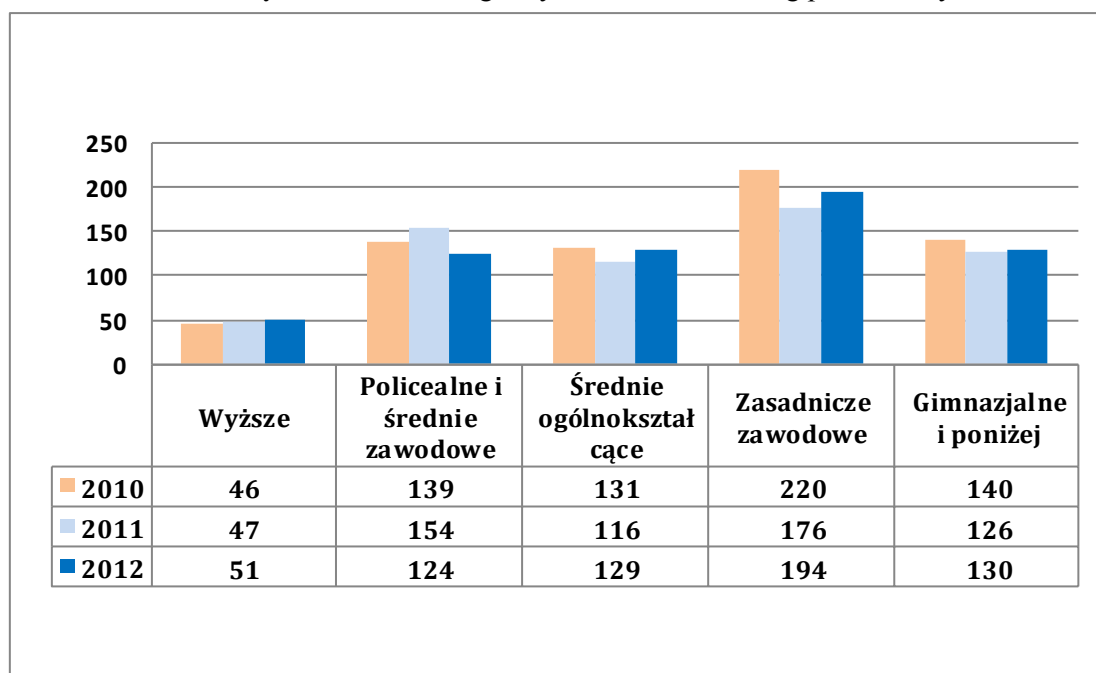
W 4 kwartale 2012 r. odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kartuzach niewielki wzrost zarejestrowanych osób w stosunku do roku poprzedniego w grupie wiekowej 18 - 24, 35 - 44 oraz 60 - 64 l. Najliczniejszą grupą z ogółu bezrobotnych, w przekroju 3 badanych lat, pozostają osoby w wieku 18 - 24. Drugą pozycję zajęły osoby w grupie wiekowej 25 - 34. W ww. grupach wiekowych kobiety zajmują odpowiednio takie same pozycje.

Wykres 22. Liczba bezrobotnych kobiet mieszkanek gminy według grup wiekowych.

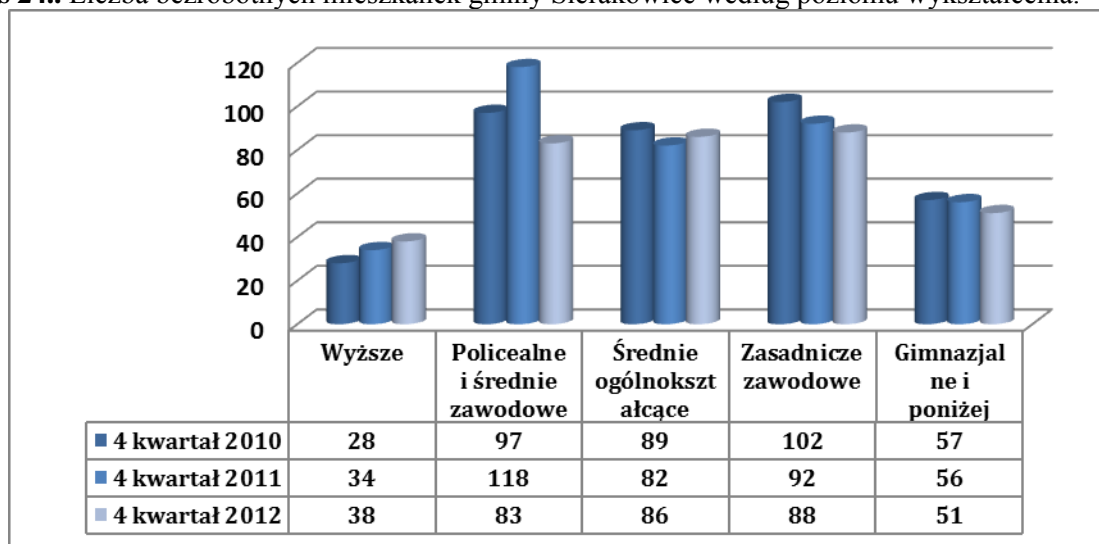
Utrzymującą się niekorzystną cechą bezrobocia pozostaje niski poziom wykształcenia bezrobotnych. Najliczniejsze grupy wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby o wykształceniu zasadniczym zawodowym oraz o wykształceniu gimnazjalnym i poniżej. Porównując 4 kwartał 2012 z 4 kwartału 2011 można zaobserwować wzrost osób zarejestrowanych w ww. grupach. Jednocześnie odnotowano spadek udziału osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Wzrósł udział osób legitymujących się wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym.

Wykres 23. Liczba bezrobotnych mieszkańców gminy Sierakowice według poziomu wykształcenia.

Analizując dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kartuzach dotyczącego wykształcenia mieszkank gminy Sierakowice można zaobserwować, że posiadają wyższe wykształcenie w stosunku do mężczyzn. Największą liczbę osób stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim ogólnokształcącym oraz policealnym i średnim zawodowym. Odnotowano w końcu 4 kwartałów lat 2010, 2011 i 2012 wzrost udziału bezrobotnych kobiet z wykształceniem wyższym, jednocześnie nastąpił spadek kobiet posiadających jedynie wykształcenie gimnazjalne i niższe.

Wykres 24.. Liczba bezrobotnych mieszkank gminy Sierakowice według poziomu wykształcenia.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach wynika, że ze względu na bezrobocie niemalże co czwarta rodzina z ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej dotknięta jest problemem bezrobocia (24,9%). W rodzinach tych bezrobocie jest głównym źródłem ubóstwa i marginalizacji. Powoduje obniżenie poziomu życia, brak poczucia własnej wartości i powstawanie kolejnych problemów w rodzinie.

Skuteczna integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym stanowi istotne wyzwanie dla polityki społecznej w Polsce. Stąd też działaniach nakierowanych na aktywizację społeczną mieszkańców Sierakowic zagrożonych wykluczeniem społecznym, pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej starają się uwzględniać specyfikę potrzeb i nastawień podopiecznych, tak, aby byli oni zdolni w pełni korzystać z istniejących na naszym terenie rozwiązań i współpracować z instytucjami powołanymi do ich wspomagania. Podopieczni zachęceni są do aktywności poprzez udział w realizowanych na terenie gminy i powiatu różnorodnych programach i projektach.

Tabela 16. Korzystający z pomocy finansowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach ze względu na bezrobocie.

2010 rok		2011rok		2012rok	
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
185	746	174	739	172	698

Tabela 17. Udział mieszkańców gminy Sierakowice w realizowanych na terenie powiatu kartuskiego w roku 2012 projektach/programach.

Lp.	Nazwa projektu/programu	Realizator	Ilość uczestników
1.	Program aktywizacji podopiecznych „BMW”	GOPS w Sierakowicach	8
2.	„Akademia Aktywności”	PCPR w Kartuzach	10
3.	„Wanoga od rolnictwa do turystyki”	Kaszubski Uniwersytet Ludowy w Wieżycy	8
4.	„Ona i on - otwarci na wiedzę, gotowi do zmian”		23
5.	„Aktywizacja Zawodowa w Sercu Kaszub”		4
6.	„Poradnictwo prawnu-obywatelskie		219
7.	Rozwój osobisty Twoją inwestycją		16
8.	Przedsiębiorcza wieś	Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach	8
9.	STOP TRUDNOŚCIOM		3
10.	Aktywni 50-latkowie		3
11.	Inne formy wsparcia ze środków Funduszu Pracy		92
12.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Chmielnie	GOPS w Chmielnie	6
13.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Chmielnie	Gmina Chmielno	9
14.	Centrum Integracji Społecznej w Garczu	Gmina Chmielno	9
RAZEM			418

2.2.3 Niepełnosprawność

Osoby niepełnosprawne określa się jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

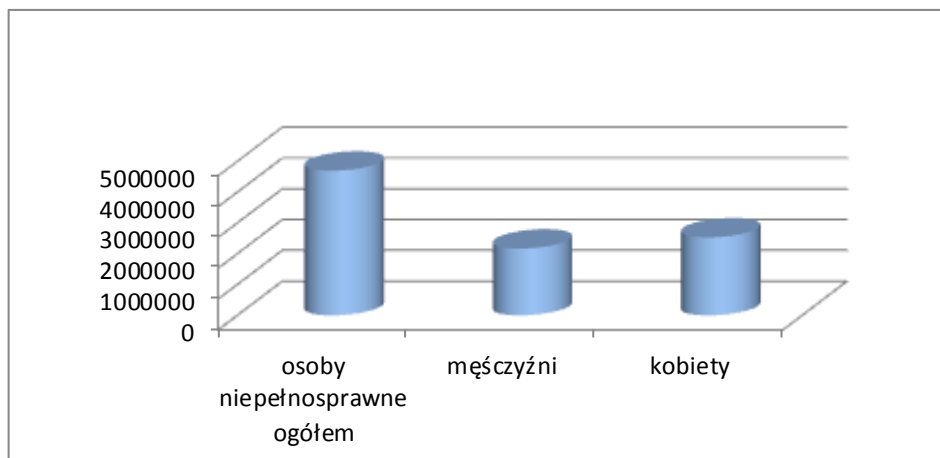
Mówiąc o osobach niepełnosprawnych należy brać pod uwagę nie tylko osoby z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością, ale również wszystkie te osoby, które cierpią z powodu różnego rodzaju długotrwałych problemów zdrowotnych (niepełnosprawność biologiczna), a które stanowią grupę liczniejszą niż osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności.

Polska jest krajem o bardzo wysokiej i narastającej liczbie osób niepełnosprawnych.

Jak wskazują wyniki spisu ludności 2011 zjawisko to nabiera coraz większej rangi wśród problemów społecznych, tym bardziej że zwiększyła się istotnie (o ponad 50%) - w stosunku do wyników spisu ludności z 2002 - liczba osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie, tj. takich, które nie posiadają orzeczenia, ale ich subiektywna ocena wskazywała, że miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Wyniki spisu ludności 2011 roku wykazały wstępnie, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych wynosiła 4697,5 tys., co stanowiło 12,2% ludności kraju. Wśród ogółu osób niepełnosprawnych w Polsce, 2530,4 tys. stanowiły kobiety, których w porównaniu do spisu 2002 odnotowano spadek o 12,4%. Niepełnosprawni mężczyźni w 2011 roku stanowili nieco mniej liczną grupę - 2167,1 tys. osób. Ich liczebność zmniejszyła się w stosunku do 2002 roku o 15,6%.

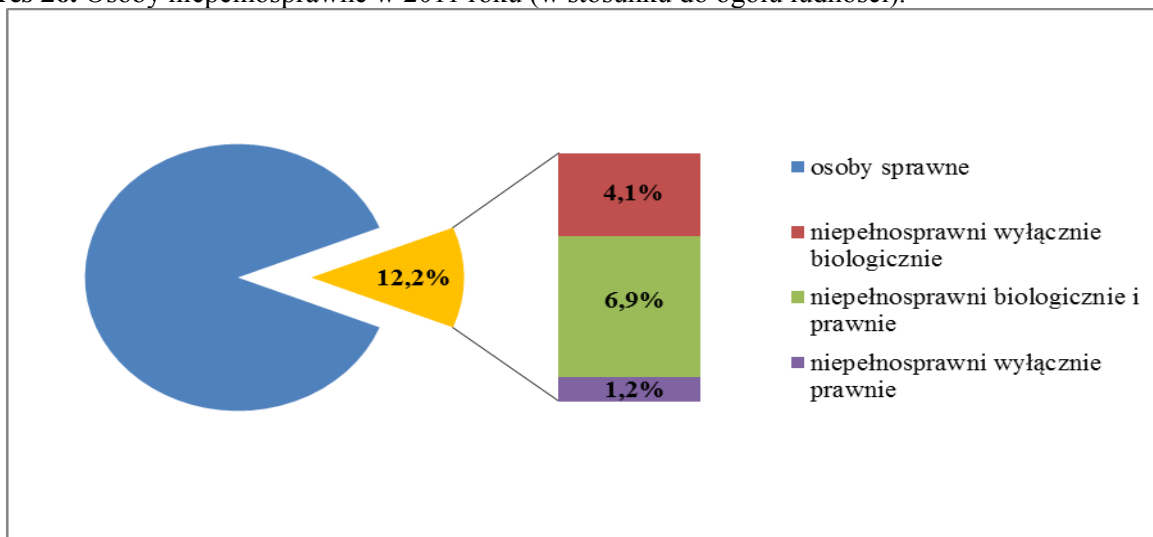
Wykres 25. Osoby niepełnosprawne według płci.

Istotne zmiany zauważa się analizując poszczególne kategorie osób niepełnosprawnych. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie w 2011 r. wyniosła 3 131,9 tys. i zmniejszyła się w stosunku do 2002 r. o blisko 30%. Większy spadek liczby osób niepełnosprawnych prawnie odnotowuje się wśród osób mieszkających na wsi (o ponad 40%). Przyczyną znacznego zmniejszenia się zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie są zmiany w przepisach prawnych i zaostrenie przepisów dotyczących przyznawania rent z tytułu niezdolności do pracy i podobnych świadczeń.

Wśród zbiorowości osób nieposiadających odpowiedniego orzeczenia, a deklarujących ograniczenie sprawności, mężczyźni stanowili blisko 29%, natomiast odsetek wśród ogółu niepełnosprawnych kobiet był znacznie wyższy i wyniósł 37,4%.

Wykres 26. Osoby niepełnosprawne w 2011 roku (w stosunku do ogółu ludności).

Najczęstszą przyczynę niepełnosprawności stanowią schorzenia układu krążenia, narządów ruchu oraz schorzenia neurologiczne. Relatywnie niższy udział procentowy osób z uszkodzeniami narządu wzroku i słuchu, z chorobą psychiczną i upośledzeniem umysłowym w zbiorowości osób niepełnosprawnych dotyczy jednak tysiący osób o obniżonej sprawności w codziennym funkcjonowaniu, a zatem i wymagających szczególnego podejścia w edukacji, na rynku pracy i w życiu codziennym.

Zasięg i zakres niepełnosprawności stawia przed jednostkami samorządu terytorialnego, jako podmiotami polityki społecznej obowiązek podejmowania działań zapobiegających jej powstawaniu, a także

zmierzających do łagodzenia negatywnych skutków niepełnosprawności. Nieodzownym elementem życia osoby niepełnosprawnej, w tym także integracji społecznej jest rehabilitacja, dotychczas postrzegana głównie jako rehabilitacja lecznicza, powoli zaczyna być wypełniana innymi formami aktywności, takimi jak: udział w imprezach kulturalnych, turystycznych, sportowych. W dofinansowaniu tych form dużą rolę odgrywają środki PFRON, będące w dyspozycji samorządu powiatu. Realizatorem zadań ze środków PFRON w powiecie kartuskim, a tym samym na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Sierakowic, jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach.

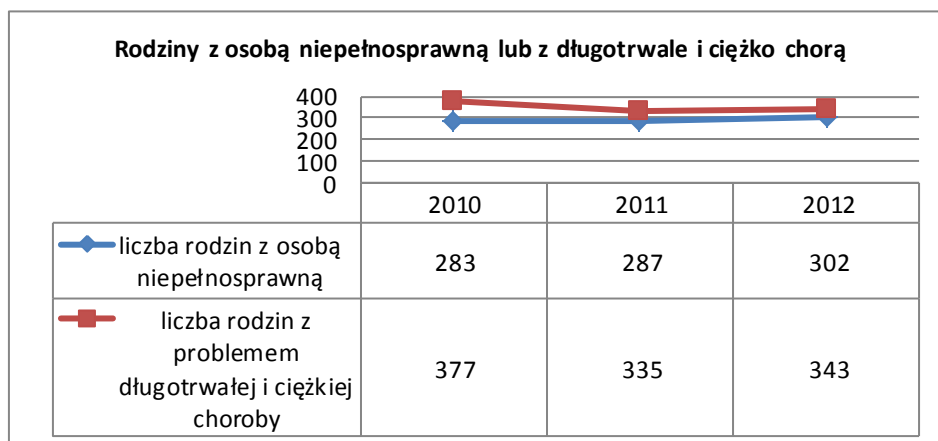
Na terenie gminy problemami osób niepełnosprawnych zajmują się:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach
- Urząd Gminy w Sierakowicach
  - Dział Świadczeń Rodzinnych
  - Biuro Pełnomocnika wójta ds. osób niepełnosprawnych
- Kaszubskie Centrum Medyczne - ośrodek zdrowia
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach
- Organizacje pozarządowe
  - Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym SPON Sopot filia w Sierakowicach
  - Powiatowe Koło Stwardnienia Rozsianego z siedzibą w Sierakowicach
  - Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy ul. Brzozowa 1 w Sierakowicach, działający przy Polskim Stowarzyszeniu Osób z Upośledzeniem Umysłowym
  - Ośrodek Rewalidacyjno - Wychowawczy działający przy Fundacji Uśmiech Dziecka w Szklanej.

Wsparcia i pomocy niepełnosprawnym udzielają również Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Chmielnie. Wszystkie placówki są przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Określenie rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Sierakowice nie jest możliwe. Dane poszczególnych instytucji dotyczą wyłącznie osób niepełnosprawnych będących odbiorcami ich usług.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dotyczą rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i obejmują rodziny w przypadku których jako powód wystąpienia o wsparcie wskazano niepełnosprawność lub, w przypadku osób nieposiadających odpowiedniego orzeczenia a dotkniętych ograniczeniem sprawności, wskazano długotrwałą i ciężką chorobę.

Wykres 27. Rodziny korzystające ze wsparcia GOPS z powodu niepełnosprawności lub z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby w latach 2010-2012.

Dane z Działu Świadczeń Rodzinnych z UG Sierakowice pokazują liczy uprawnionych do korzystania ze świadczeń rodzinnych w związku z problemem niepełnosprawności.

Tabela 18. Liczba uprawnionych do korzystania ze świadczeń rodzinnych w latach 2010 - 2012.

NAZWA ŚWIADCZENIA	LICZBA UPRAWNIONYCH		
	2010	2011	2012
Zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności	518	534	549
Zasiłek pielęgnacyjny z tytułu ukończenia 75 roku życia	5	5	5
Świadczenie pielęgnacyjne	134	199	237
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	55	51	46
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	151	145	145

Z powyższego zestawienia wynika wzrost w wypłatach zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego. Wpłaty zasiłku pielęgnacyjnego z tytułu ukończenia 75 lat są na tym samym poziomie, jedynie jest niewielki spadek w wypłatach przy dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do i powyżej 5 lat

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kartuzach dotyczące osób w szczególnej sytuacji na rynku dotyczą osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. Na koniec grudnia 2012 r. urząd pracy odnotował 25 mieszkańców gminy Sierakowice zaliczających się do grupy osób niepełnosprawnych (w tym 12 mężczyzn). W roku poprzedzającym odnotowano taką samą liczbę osób niepełnosprawnych (w tym 14 mężczyzn). Natomiast w końcu miesiąca sprawozdawczego w roku 2010 zarejestrowane były 22 osoby niepełnosprawne (w tym 10 mężczyzn).

Wykres 28. Bezrobotni niepełnosprawni z Gminy Sierakowice zarejestrowani w PUP.

Dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kartuzach dotyczą osób zaliczonych do osób niepełnosprawnych (dzieci do 16 roku życia) oraz osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności (dorosłych) i obejmują okres od 1/2010 do 4/2012.

Wśród 929 dzieci do 16 roku życia, zaliczonych do osób niepełnosprawnych z terenu powiatu kartuskiego, 102 osoby (11%) stanowią dzieci z Gminy Sierakowice w tym:

- do lat 3 - 33
- w wieku 4-7 lat - 29
- w wieku 8-16 lat - 40

Do stopnia niepełnosprawności (osoby dorosłe) zaliczono 542 mieszkańców Sierakowic co stanowi 11,7% ogólnej liczby osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności w powiecie. Wśród zaliczonych do stopnia niepełnosprawności 46,7% stanowili mężczyźni a 53,3% kobiety.

Tabela 19. Liczba osób zaliczonych do osób niepełnosprawnych (dzieci do 16 roku życia).

Z jednym symbolem przyczyny niepełnosprawności	Z dwoma symbolami przyczyny niepełnosprawności	Z trzema symbolami przyczyny niepełnosprawności	Razem
64	27	11	102

Tabela 20. Liczba osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności według stopnia niepełnosprawności z uwzględnieniem liczby przyczyn niepełnosprawności.

Liczba symboli przyczyn	Stopień niepełnosprawności			Razem
	znaczny	umiarkowany	lekki	
jeden	92	107	44	243
dwa	116	80	25	221
trzy	49	29	0	78
Razem	257	216	69	542

Dane oświaty dotyczą liczby uczniów niepełnosprawnych w szkołach .

Tabela 21. Liczba uczniów niepełnosprawnych w szkołach.

Wyszczególnienie	Rok szkolny			
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Liczba uczniów niepełnosprawnych w szkołach	72	81	66	69
Odsetek uczniów niepełnosprawnych w całej populacji uczniów	2,46%	2,79%	2,27%	2,40%

2.2.4 Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych.

Rodzina jest pierwszym, najważniejszym środowiskiem w życiu dziecka, w którym otoczone indywidualną opieką ma możliwość zaspakajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się prawidłowo rozwijać. W rodzinie dokonuje się najważniejsza część procesu wychowawczego - dziecko uczy się „jak być człowiekiem”. Dlatego tak ważne jest zachowanie poprawnych relacji między wszystkimi członkami rodziny oraz właściwe wypełnianie ról społecznych jej członków.

Jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, a rodzina staje przed problemami, z którymi samodzielnie nie potrafi, bądź też nie jest w stanie sobie poradzić, wtedy instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i w wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”, Rada Gminy Sierakowice w dniu 8 maja 2012r. Uchwałą XVIII/210/12 przyjęła „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2014”.

Program zawiera propozycje skorelowanych działań, zarówno profilaktycznych, jak i zmniejszających skutki patologii, skierowanych do rodzin, które wymagają pomocy zarówno materialnej i socjalnej jak też specjalistycznej (w tym psychologicznej i pedagogicznej). Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę z „grupy ryzyka” w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne rodziny. Główny akcent w pracy z rodziną

położony jest na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, której konsekwencją jest odebranie dziecka z rodziny.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach wynika, że wśród wielu zewnętrznych czynników zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin na pierwszy plan wysuwają się ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie oraz długotrwała choroba.

Największymi zagrożeniami wewnętrznymi, tkwiącymi w samej rodzinie i niszczącymi ją są uzależnienia i związane z nimi konsekwencje dla wszystkich członków rodziny.

62% rodzin w których zdiagnozowano niewydolność opiekuńczo-wychowawczą to rodziny pozostające w systemie pomocy społecznej powyżej 5 lat.

U wielu rodzin objętych pracą socjalną lub nadzorem kuratora występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: zaniedbywanie nauki, nie realizowanie obowiązku szkolnego, zagrożenie demoralizacją, niska samoocena, złe warunki socjalno - bytowe, uzależnienie od alkoholu rodziców, przemoc domowa.

Tabela 22. Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Zakres diagnozy za 2012r.	Liczba rodzin
Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi zdiagnozowane przez GOPS	217
w tym: rodziny niepełne	56
rodziny wielodzietne	114
Liczba dzieci w rodzinach zagrożonych odebraniem im dzieci	34
Dodatkowe problemy w rodzinie:	
Ubóstwo	112
Bezrobocie	46
Niepełnosprawność	54
Długotrwała choroba	39
Alkoholizm	7
Przemoc	6
Sytuacja kryzysowa	8
Czas pozostawania pod opieką GOPS	
Rozpoczynający współpracę w 2012 roku	25
Rozpoczynający współpracę w 2010 i 2011 roku	29
Rozpoczynający współpracę w 2008 i 2009 roku	28
Rozpoczynający współpracę w 2007 roku i w latach wcześniejszych	135

Tabela 23. Formy wsparcia udzielone rodzinom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Formy wsparcia udzielone rodzinom	Liczba rodzin
Pomoc finansowa	161
Pomoc rzeczowa (opał, odzież, obuwiu)	13
Dożywianie dzieci w szkole	158
Poradnictwo rodzinne	21
Poradnictwo psychologiczne	17
Poradnictwo pedagogiczne	12
Interwencja kryzysowa	12
Uczestnictwo w grupach wsparcia lub Szkole dla Rodziców	5
Objęcie procedurą Niebieskiej Karty	14
Objęcie Kontraktem socjalnym	15
Objęcie asystenturą	7
Inne formy wsparcia	1 (CIS)

Tabela 24. Rodziny z dziećmi objęte pomocą finansową w latach 2010-2012.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Ogółem rodziny z dziećmi objęte pomocą finansową	438	401	416
o liczbie dzieci			
1	66	53	60
2	134	122	130
3	113	107	104
4	75	68	75
5	25	26	23
6	10	11	11
7 i więcej	15	14	
Rodziny wykazujące bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego objęte pomocą finansową.	87	160	161

Poza pomocą finansową i rzeczową oraz dożywianiem dzieci w szkole rodziny są objęte poradnictwem specjalistycznym (rodzinnym, psychologicznym, pedagogicznym) prowadzonym przez Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i do Spraw Asysty Rodzinnej Członkowie rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczo korzystają również z uczestnictwa w Grupach wsparcia dla ofiar przemocy i osób współuzależnionych. W roku 2012 uruchomiono dodatkowo Grupę Terapeutyczną dla Dorosłych Dzieci Alkoholików i Dorosłych Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych, która jest źródłem wsparcia i pogłębionej pracy nad sobą, dla osób dorosłych, które wychowały się w rodzinach dysfunkcyjnych i które ponoszą w swoim dorosłym życiu poważne konsekwencje traumatycznych doświadczeń z dzieciństwa.

Kolejną formą pomocy dla rodzin z problemami jest prowadzona metodą warsztatową Szkoła dla Rodziców. Na jej zajęciach osoby zainteresowane pogłębiają swoją wiedzę dotyczącą skutecznych metod wychowawczych oraz podnoszą własne kwalifikacje w zakresie wychowywania dzieci.

W 2012 roku uruchomiona została asystentura rodzin Jako jedna z pierwszych gmin w powiecie kartuskim, gmina Sierakowice skierowała tę formę pomocy do rodzin zagrożonych zabezpieczeniem dzieci. Asystenturą zostało objętych siedem rodzin. W sześciu z nich udało się powstrzymać konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Jednak w sytuacji, kiedy współpraca z rodziną jest utrudniona i zabezpieczenie dzieci staje się koniecznością, podejmowane są kroki związane z umieszczeniem dzieci w rodzinach zastępczych.

Rokiem szczególnie trudnym dla rodzin i ich dzieci, był rok 2009, kiedy to postanowieniem Sądu aż 23 dzieci zostało zabranych od rodziców i umieszczonych w pieczy zastępczej. W roku 2010 w pieczy zastępczej umieszczono 5 dzieci, w 2011 roku 3 dzieci, w 2012 roku umieszczono 8 dzieci.

Tabela 25. Dane dotyczące liczby dzieci z terenu gminy Sierakowice przebywających w 2012 r. w pieczy zastępczej (stan na 31.12.2012).

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Forma pieczy zastępczej	
			rodzinna	instytucjonalna
Dzieci umieszczone do 31.12.2011r	9	25	18	7
dzieci umieszczone po raz pierwszy w pieczy zastępczej w 2012r.	5	8	7	1
Ogólna liczba dzieci przebywających w 2012r. w pieczy zastępczej	14	33	25	8

Ważną formą wspierania rodziny niewydolnej opiekuńczo-wychowawczo jest realizowane przez pracowników socjalnych zadanie w formie pracy socjalnej. Nie bez znaczenia jest też bieżące monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz monitorowanie funkcjonowania rodzin po zakończeniu bezpośredniej pomocy.

Nowym narzędziem wspierania rodziny będącej w kryzysie jest Wolontariat przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sierakowicach. Zakłada on świadczenie pomocy przede wszystkim poza normowanym czasem

pracy GOPS bez względu na kryterium dochodowe osób bądź rodzin potrzebujących. Wśród osób/rodzin wyrażających zgodę na pomoc wolontariuszy znajdują się osoby starsze oraz rodziny potrzebujące pomocy przy dzieciach, często niepełnosprawnych, wymagających opieki oraz mających trudności w nauce.

Ważnym obszarem wsparcia rodziny w jej funkcjach opiekuńczo – wychowawczych jest oferta dotycząca wypełniania czasu wolnego (pozaszkolnego) dzieciom i młodzieży. Wszystkie szkoły podstawowe i gimnazja prowadzą zajęcia w ramach świetlic szkolnych.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada również inne formy pomocy, których w roku 2012 nie udało się jeszcze zrealizować. Należy do nich uruchomienie procedury przydzielania rodzin wspierających oraz tworzenie placówek wsparcia dziennego (takich, jak świetlice, kluby, koła zainteresowań, ogniska wychowawcze). Podobnie czekają na wdrożenie inne usługi, w tym opiekuńcze i specjalistyczne dla rodzin z dziećmi.

Istotne jest, aby w latach następnych system wspierania rodziny na terenie gminy Sierakowice nie ograniczał się tylko do działań ściśle związanych z pomocą społeczną i adresowanych przede wszystkim do rodzin które są już dotknięte problemami opiekuńczo - wychowawczymi. Ważnym elementem działań przez wszystkie instytucje i organizacje działające na terenie gminy powinny być działania profilaktyczne, w tym: informacyjne, edukacyjne, integracyjne, i aktywizujące.

2.2.5 Uzależnienia

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowania narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. Istotą alkoholizmu jest utrata kontroli nad ilością wypijanego alkoholu oraz picie mimo ewidentnych negatywnych konsekwencji, które ono za sobą niesie. Alkoholizm może dotknąć każdego bez względu na płeć, rasę czy pochodzenie społeczne. Obecnie stał się jednym z najpoważniejszych uzależnień tak ze względu na rozpowszechnienie, jak i zagrożenie dla zdrowia i życia.

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu dotyczą właściwie każdą dziedzinę naszego życia, powodując określone skutki bezpośrednie dla samych pijących, ich bliskich, jak i dla otoczenia. Alkohol jest przyczyną wielu różnorodnych problemów społecznych i zdrowotnych, których rozpowszechnienie jest ściśle związane z częstością i poziomem spożycia. Problemy zdrowotne dotyczą zarówno sfery fizycznej, jak i psychicznej, emocjonalnej. Znaczna część pacjentów nadmiernie pijących leczy się z powodu zaburzeń układu trawiennego, krążenia, neurologicznego, chorób płuc, nowotworów, częstych infekcji, a także depresji i innych zaburzeń psychicznych. Powoduje to bardzo poważne obciążenie ekonomiczne dla systemu opieki zdrowotnej, zwłaszcza, że w przypadku przewlekłej choroby leczenie jest długotrwałe, wielokrotne i mniej efektywne. Alarmującym problemem staje się również nadużywanie alkoholu przez dzieci i młodzież. Istotnym problemem społecznym jest również spożywanie alkoholu przez kobiety ciężarne, ze względu na ryzyko zagrożeń zdrowotnych dla noworodków (tzw. alkoholowy zespół płodowy). Ważnym aspektem alkoholizmu w populacji dorosłych jest jego wpływ na wszystkie sfery życia, zwłaszcza społeczno-zawodową i prawną.

Osią problemów jest każdorazowo rezygnacja z kontroli nad codziennym życiem. Z uzależnieniem od alkoholu związane są poza problemami zdrowotnymi, zachowania dotyczące: zaniedbania w wychowaniu i edukacji dzieci, braku porozumienia w związku, zerwania więzi rodzinnych (separacja, rozwód, utrata kontaktu z dziećmi), spraw sądowych wynikających z przemocy w rodzinie, porzucenia rodziny. Inną - równie dotkliwą - grupą konsekwencji uzależnienia są: utrata świadczeń, zadłużenie i bieda. Osoby uzależnione przestają prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie oraz w pracy zawodowej, niekiedy tracą posiadane miejsca pracy, mając przy tym częstokroć ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Wpływa to jednocześnie na rozmiary zjawiska bezrobocia i ubóstwa. Zachowanie tych osób często nacechowane jest przemocą, agresją oraz zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych. Dzieci w rodzinach alkoholowych często doświadczają nie tylko ubóstwa, ale także istotnych zaburzeń emocjonalnych i zakłóceń rozwoju psychofizycznego, co przyczynia się do powstawania m.in. problemów w nauce. Nadużywanie alkoholu przez jednego członka rodziny negatywnie wpływa na funkcjonowanie całej rodziny. Życie z partnerem uzależnionym prowadzi do powstania współuzależnienia. Osoby współuzależnione cechuje silna koncentracja myśli na uczuciach i zachowaniach alkoholowych osoby pijącej, szukanie usprawiedliwień sytuacji picia, ukrywanie problemu picia osoby najbliższej przed innymi, przejmowanie odpowiedzialności za zachowania pijącego partnera oraz przejmowanie jego obowiązków

domowych. Życie w długotrwałym stresie powoduje również poważne konsekwencje psychologiczne: nerwice, samotność, poczucie niemożności rozstania się, zaburzenie życia emocjonalnego, czasami nawet nadużywanie leków nasennych i uspokajających.

Zidentyfikowane problemy związane z problemem alkoholowym we wszystkich sferach życia stanowią podstawę do minimalizowania skali jej negatywnych skutków powstających zarówno u osób uzależnionych, jak i ich rodzin oraz najbliższego otoczenia.

Na terenie w gminy Sierakowice ważną rolę w podejmowaniu działań w tym zakresie odgrywają:

- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- ✓ Gminny Zespół Interdyscyplinarny
- ✓ Biblioteka Gminna
- ✓ Gminny Ośrodek Kultury
- ✓ Placówki oświatowo - edukacyjne: szkoły podstawowe, gimnazja, szkoła ponadgimnazjalna, przedszkola
- ✓ Polica
- ✓ Służba zdrowia
- ✓ Parafie
- ✓ Organizacje pozarządowe
- ✓ Kuratorzy sądowi

Do ścisłej współpracy z w/w instytucjami i organizacjami na terenie gminy a w razie potrzeby i poza nią, zobowiązany został, powołany przez Wójta Gminy jego pełnomocnik ds. uzależnień. Zadania pełnomocnika wynikają z ustawy z dnia 26 października 1982 r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35 poz.230 z 1982r z późniejszymi zmianami) i art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r oraz z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z dn. 19 września 2005r).

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Działalność profilaktyczna w gminie Sierakowice prowadzona jest w oparciu o uchwalany co roku GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH i PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

Zadania realizowane w ramach Gminnego Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii oraz udzielenie rodzinom, w których występuje problem uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej. Realizując to zadanie gmina zapewnia:

- Możliwość zdiagnozowania problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich jej członków (dorosłych i dzieci) poprzez działalność Punktu konsultacyjnego który mieści się w budynku Organizacji pozarządowych i pożytku publicznego w Sierakowicach, ul. Ks. Bernarda Łosińskiego i jest czynny codziennie. Zadaniem Punktu nie jest prowadzenie terapii czy psychoterapii osób uzależnionych, leży to w gestii zakładów opieki zdrowotnej. Przy Punkcie konsultacyjnym istnieje grupa dla osób współuzależnionych.
- Finansowanie przejazdów do ośrodków odwykowych i na terapię osobom podejmującym leczenie odwykowe poza gminą.
- Poradnictwo prawne (bezpłatne) dla rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie - jeden raz w miesiącu - terminy podaje się w prasie lokalnej oraz na tablicach informacyjnych takich instytucji jak GOPS, Urząd Gminy, KCM, Poradnie Pedagogiczne.
- Stały dyżur członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - budynek przy ul. Ks. Bernarda Łosińskiego w Sierakowicach, piętro – każdy piątek od godz.16.00 - 18.00.
- Przyjmowanie osób nietrzeźwych z gminy Sierakowice do Izby Wytrzeźwień w Słupsku na mocy podpisanego porozumienia z Izba .
- Finansowanie reedukacji osobom kierowanym do Centrum Integracji Społecznej w Garczu
- Organizowanie i finansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych i podnoszenia kwalifikacji osób udzielających pomocy dzieciom i osobom z problemem uzależnień.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży. To zadanie gmina realizuje w następujących formach:

- Do programów dydaktyczno – wychowawczych szkół na terenie gminy włącza się tematykę z zakresu profilaktyki antyalkoholowej oraz stosowania innych środków zmieniających świadomość.
- Organizuje się zajęcia dla dzieci i młodzieży w celu twórczego rozwoju i zagospodarowania czasu wolnego.
- Dofinansowuje się obozy socjoterapeutyczne dla dzieci i rodzin z problemem uzależnień.
- W szkołach i placówkach oświatowo - wychowawczych organizuje się różnego rodzaju konkursy zachęcające dzieci i młodzież do zdobywania wiedzy na temat życia bez nałogów.
- Realizacja programu profilaktycznego adresowanego do rodziców, w formie spotkań specjalistów z rodzicami uczniów.
- Przygotowanie materiałów informacyjno - edukacyjnych (informatory, ulotki, plakaty).
- Zakup i udostępnianie fachowej literatury z zakresu patologii społecznej i uzależnień.
- Zakup, udostępnianie i ekspozycja materiałów informacyjnych i wizualnych z powyższej tematyki.
- Współfinansowanie udziału dzieci i młodzieży w różnych formach wypoczynku i spędzania czasu wolnego.
- Finansowanie zajęć dla rodziców celu podnoszenia kompetencji wychowawczych
- Publikowanie artykułów w prasie lokalnej związane z tematyką antyalkoholową i formami pomocy oraz dotyczące dysfunkcji rodziny.
- Współfinansowanie stałego podnoszenia kwalifikacji osób realizujących programy profilaktyczne.
- Udział w ogólnopolskich akcjach profilaktycznych : „ZACHOWAJ TRZEŻWY UMYSŁ” , „CZY TWOJE PICIE JEST BEZPIECZNE”, „POSTAW NA RODZINĘ”, „KOMU SPRZEDAJESZ ALKOHOL?”, „ZATRZYMAJ PRZEMOC”, „DOPALACZOM NIE”, „CIAŻA BEZ ALKOHOLU”, „ODPOWIEDZIALNY KIEROWCA”, „PRAWDA O ALKOHOLU”. Materiały trafiają do szkół, zakładów pracy, stowarzyszeń, sołectw, Kół Gospodyń Wiejskich, parafii i rozdaje się osobom zgłaszającym się w Punkcie Konsultacyjnym.

3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Formy realizacji tego zadania:

- Tworzenie lokalnej koalicji na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
- Propagowanie sportu wśród dzieci i młodzieży, organizacja spartakiad i imprez sportowych jako forma aktywnego spędzania wolnego czasu bez uzależnień oraz wzmacnianie osobowości.
- Utworzenie w Gminnej Bibliotece księgozbioru z zakresu patologii społecznej i uzależnień. Propagowanie czytelnictwa, podnoszenie wiedzy.
- Stała współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w realizacji programów zmniejszających szkodliwość picia.
- Stała współpraca z Policją w przypadkach osób, uzależnionych i przemocy w rodzinie. Stała wymiana informacji. Działania w ramach Niebieskiej karty.
- Stała współpraca z Ośrodkiem Zdrowia w Sierakowicach w kwestii działań leczniczych i terapeutycznych osób uzależnionych.
- Udział przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Wspieranie zatrudnienia socjalnego organizowanego przez Centrum Integracji Społecznej w Garczu
- Wspieranie działań Krucjaty Wyzwolenia Człowieka istniejącej na terenie Gminy.
- Wspieranie instytucji i organizacji o zasięgu powiatowym, które swoją działalnością obejmują osoby z gminy Sierakowice.

4. Kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów wynikających z naruszenia przepisów dot. reklamy napojów alkoholowych. Formy realizacji zadania to:

- Prowadzenie analizy i diagnozy problemów uzależnień i przemocy na terenie gminy.
- Rejestrowanie ilości alkoholu na rynku i zaostreżenia kryteriów wydawania zezwoleń na prowadzenie handlu alkoholem poprzez współpracę z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Radą Gminy,

Limit punktów sprzedaży alkoholu od kilku lat nie ulega zmianie i wynosi 35 punktów sprzedaży detalicznej i 10 punktów sprzedaży gastronomicznej. Wszystkie limity są wykorzystane. Bywają także zezwolenia jednorazowe na imprezy kulturalne (noc pod gwiazdami, dożynki gminne itp.) - ok. 3-4 zezwolenia w roku.

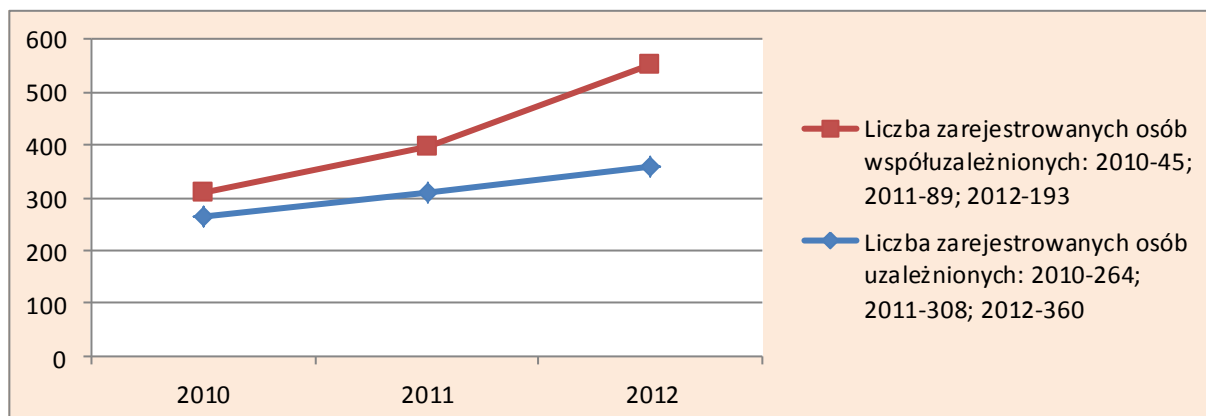
W gminie Sierakowice jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada na 241 osób. W roku 2012 - budżet z opłat za sprzedaż alkoholu wyniósł 250.000 zł. Na rok 2013 - zaplanowano budżet w wysokości – 280.000 zł. Budżet, zgodnie z ustawą, w całości wykorzystany jest na profilaktykę antyalkoholową i p/narkotykową, na leczenie odwykowe i CIS w Garczu oraz na realizację ustawy o przemocy.

Diagnoza problemu i formy pomocy.

Uzależnienie od alkoholu członka rodziny często jest przez rodzinę ukrywane/nieujawniane, stąd diagnoza problemu jest niepełna. Statystyka ta nie obejmuje bowiem tych przypadków, gdzie problem występuje, ale nie jest rozpoznany.

Z danych Gminnej Komisji Alkoholowej wynika, że problem alkoholowy rodzin nasila się z każdym rokiem co obrazują poniższe wykresy.

Wykres 29. Liczba osób uzależnionych i współuzależnionych zarejestrowanych przez GKRPA w Sierakowicach.

Wykres 30. Liczba osób skierowanych do biegłych sądowych i na przymusowe leczenie.

Oferty pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom:

1. Pomoc profilaktyczno - terapeutyczna organizowana przez GKRPA (w budynku przy ul. Ks. B. Łosińskiego 1 w Sierakowicach)

- Punkt konsultacyjny GKRPA Prowadzi rozmowy motywujące do leczenia, informację o leczeniu odwykowym, diagnozę rodziny z problemem alkoholowym, diagnozę środowiska, kontakty ze szkołami, udostępnienie fachowej literatury i pomocy dydaktycznych. Ilość przeprowadzonych rozmów: w 2010r - 469; w 2011 - 484; w 2012r - 514.
- Grupa Anonimowych Alkoholików „Pogoda Ducha” prowadzi mityngi zamknięte i otwarte w każdy piątek od godz. 19.00 do 21.00
- Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych. Spotkania w każdy czwartek w godzinach przedpołudniowych (w zależności od osób dojeżdżających)
- Porady prawne z zakresu prawa rodzinnego w każdy ostatni piątek miesiąca. Koszty porad pokrywane są z funduszu p/alkoholowego. Rocznie z porad prawnych korzysta około 120 osób
- Mediacje rodzinne po uzgodnieniu telefonicznym, w siedzibie Punktu konsultacyjnego

2. Lecznictwo odwykowe

Pacjenci Kierowani są do Żukówka k/Bytowa, do Lubuczewa k/Słupska, do Starogardu Gdańskiego. Do szpitala na Srebrzysko; na odtrucie do szpitala psychiatrycznego do Lęborka oraz do Poradni Leczenia uzależnień do Żukowa, Kartuz i Lęborka. Czas oczekiwania na przyjęcie waha się od 2 miesięcy do pół roku. W powiecie kartuskim brakuje poradni leczenia uzależnień i jest zbyt mała obsada personelu terapeutycznego oraz brakuje lekarzy psychiatrów. Osobom dojeżdżającym na terapię Komisja pokrywa zwrot kosztów dojazdu w cenie biletów autobusowych. Jeśli chodzi o leczenie odwykowe GKRPA w latach 2010- 2012 zarejestrowała: w 2010 - 33 osoby; w 2011 - 46 osób; w 2012 r - 48 osób.

Zjawiskiem pozytywnym jest fakt, że coraz więcej osób uzależnionych decyduje się na dobrowolną terapię odwykową. Osoby te nie czekają, aż zostaną skierowani przez Komisję na leczenie stacjonarne. Uzależnieni decydują się na terapię ambulatoryjną w Żukowie, Gdańsku lub w Lęborku. Na terapię stacjonarną wybierają Żukówko, Lubuczewo, Starogard Gdański lub Gdańsk Srebrzysko.

3. Poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, rodzinne i pedagogiczne) prowadzone przez Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Do Spraw Asysty Rodzinnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach.

Większość klientów ZPS pochodzi z rodzin alkoholowych oraz dysfunkcyjnych, w związku z czym mają oni ogromne deficyty kompetencji społecznych oraz poważne trudności w relacji ze samym sobą. Osoby te są kierowane do ZPS przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, kuratorów, Zespół Interdyscyplinarny. Niektórzy mieszkańcy gminy przychodzą po pomoc z własnej inicjatywy, posiadają wysoką wewnętrzną motywację do pracy nad sobą, w związku z czym znacznie wzrasta efektywność współpracy z tymi osobami.

Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i do Spraw Asysty Rodzinnej dysponuje szeroką ofertą pomocy dla osób i rodzin z problemem alkoholowym i wymagających wsparcia. Istotne znaczenie w rozwiązywaniu ich problemów mają konsultacje, poradnictwo rodzinne i wychowawcze, diagnoza psychologiczna i pedagogiczna, terapia, mediacje rodzinne i interwencje kryzysowe.

Z przeprowadzonych analiz i obserwacji wynika, że najczęściej klienci korzystają z indywidualnych form pomocy, głównie poradnictwa rodzinnego i terapii. Praca z tymi klientami jest długoterminowa a jej celem jest wprowadzanie konstruktywnych zmian w ich życiu. Wielu osobom wystarczą tylko konsultacje, które są krótkoterminową formą udzielenia pomocy, 1-2 spotkania podczas których klient otrzymuje zadowalające wskazówki, pomagające mu poprawić jakość życia rodzinnego, lub jest kierowany do innych specjalistów, zgodnie ze diagnozowanymi trudnościami (np. psychiatra, terapeuta d.s. uzależnień, radca prawny itp.)

Tabela 26. Pomoc udzielona osobom uzależnionym i współuzależnionym w ramach poradnictwa specjalistycznego na tle innych problemów.

Obszar pracy	Konsultacje	Praca indywidualna	Interwencje kryzysowe
Uzależnienie i współuzależnienie	23	40	1
Przemoc	5	18	1
Problemy rodzinne	3	3	0
Problemy osobiste	1	4	0
Niepełnosprawność i choroby psychiczne	16	35	1

4. Grupy wsparcia przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i do Spraw Asysty Rodzinnej prowadził również sformalizowaną pomoc grupową - grupy wsparcia dla ofiar przemocy i osób współuzależnionych w których uczestniczyło 25 osób. W minionym roku udało się również stworzyć i rozpocząć długofalowe działanie Grupy Terapeutycznej dla Dorosłych Dzieci Alkoholików oraz Dorosłych Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych. Jest to grupa zamknięta, kilkugodzinne spotkania odbywają się co tydzień, niosą za sobą silne oddziaływania terapeutyczne, których celem jest zmiana myślenia i zachowania osób, które doświadczyły w swojej rodzinie pochodzenia bardzo głębokich zranień, i które uczą się na nowo dbać o siebie i podejmować korzystne dla siebie i najbliższej rodziny decyzje. Od listopada 2012r. łącznie odbyło się 6 spotkań w których uczestniczyło 6 osób.

Wnioski dotyczące problemu:

- Przedstawione powyżej cyfry są jedynie wierzchołkiem góry lodowej. Problemy uzależnień są znacznie poważniejsze. Do Komisji zgłaszają się osoby w skrajnych przypadkach. Wiele osób nie ujawnia problemów rodzinnych i skrzętnie ukrywa je w czterech ścianach własnych mieszkań.
- Zauważa się wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu, szczególnie od piwa. Zjawisko to ma tendencję wzrostową.
- Obniża się wiek inicjacji alkoholowej. Po alkohol sięgają coraz młodsze osoby, już w szkołach podstawowych.
- Wzrasta liczba uzależnień od alkoholu wśród kobiet.
- Notuje się w naszym środowisku uzależnienia od narkotyków, (eksperymenty z narkotykami), uzależnienia od hazardu i od komputera.
- Wzrasta liczba samobójstw osób m.in. uzależnionych od alkoholu.
- Wzrasta liczba rozbitych małżeństw i związanych z tym tragedii rodzinnych, głównie dzieci.

Potrzeby w dziedzinie profilaktyki.

- Rozszerzenie profilaktyki w stosunku do dzieci i młodzieży (świetlice, wypoczynek letni, ferie).
- Utworzenie poradni odwykowej na miejscu, w Sierakowicach
- Zatrudnienie lekarza psychiatry
- Budowanie modelu wypoczynku i spędzania czasu wolnego bez alkoholu.
- Propagowanie zdrowego stylu życia.
- Propagowanie mody na abstynencję.
- Potrzeba wykwalifikowanej kadry psychoterapeutycznej.

2.2.6 Przemoc w rodzinie

Przemoc domowa jest złożonym problemem, o którym trudno mówić, a jeszcze trudniej badać. Mimo wielu oddziaływań na świadomość społeczną jest ona nadal traktowana osobiście i skrywana w czterech ścianach. Badania wykonane przez TNS OBOP dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pokazują, że sześciu na dziesięciu badanych przyznaje, że osobiście zna w swoim otoczeniu lub sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszeli lub wiedzą, że dochodzi w nich do przemocy w rodzinie wobec kobiet. Dwukrotnie mniej jest osób (32%), które wiedzą o rodzinach dotkniętych przemocą w rodzinie, gdzie ofiarą był mężczyzna. Podkreślenia wymaga fakt, że 45% ogółu respondentów to osoby mieszkające obecnie lub w przeszłości w gospodarstwie domowym, w którym dochodzi lub dochodziło do przemocy w rodzinie. Ponad jedna piąta osobiście doświadczyła przemocy ze strony członka gospodarstwa domowego. Dodatkowo 12% ogółu, to osoby, które nie tylko doświadczyły przemocy, ale przyznały się, że podobnych zachowań dopuszczają się względem innego członka gospodarstwa domowego. Ponadto 6% ogółu badanych stanowiły osoby, które choć same nie były ani ofiarami, ani sprawcami przemocy w rodzinie, to doświadczały przemocy w inny sposób, miały świadomość, że ofiarą przemocy w rodzinie jest lub była inna osoba w gospodarstwie domowym. Uwagę zwraca fakt, że tylko mniejszość rodzin, w których dochodziło do przemocy, korzystała w związku z tym z pomocy jakiejś instytucji lub organizacji. Najczęściej korzystano z pomocy policji, a także z poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego oraz zawodowego. Ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety (58%) oraz dzieci do lat 13 (24%). Natomiast sprawcami przemocy są głównie mężczyźni (96%) będący często pod wpływem alkoholu. Z raportów rocznych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2012 r. Policja wypełniła 51 292 formularzy Niebieskich Kart. Ogólna liczba ofiar przemocy wynosiła 76 993 osoby w tym 50 241 - jest to liczba kobiet będącymi ofiarami przemocy, 7 580 - mężczyźni będący ofiarami przemocy, 19 172 - to małoteni będącymi ofiarami przemocy.

Jeśli chodzi o skalę problemu na terenie gminy Sierakowice i powiatu kartuskiego trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska w związku z występowaniem przemocy ukrytej nie ujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania. Każda z instytucji zajmujących się pomocą posiada własne odrębne dane zbierane na potrzeby sprawozdawczości. Mimo tych rozproszonych informacji jednoznacznie można stwierdzić, że wzrasta liczba osób objętych pomocą uwikłanych w przemoc domową w powiecie Kartuskim. Podczas gdy liczba interwencji domowych ogólnie przeprowadzonych przez funkcjonariuszy policji systematycznie spada, to wzrasta liczba interwencji policji w sprawie przemocy domowej, co obrazują poniższe tabele.

Tabela 27. Rozkład interwencji domowych ogółem przeprowadzonych przez funkcjonariuszy policji w gminach powiatu kartuskiego w latach 2010-2012.

Lp.	Gmina	Łączna liczba interwencji domowych		
		Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
1	Kartuzy	509	378	240
2	Żukowo	249	217	213
3	Somonino	153	124	85
4	Stężycza	65	62	58
5	Przodkowo	35	35	49
6	Sulęczyno	49	61	33
7	Sierakowice	150	168	112
8	Chmielno	19	22	50
	Razem:	1229	1067	840

Jak widać gmina Sierakowice lansuje się na trzecim miejscu pod względem przeprowadzonych interwencji policji.

Tabela 28. Rozkład interwencji domowych przeprowadzonych przez funkcjonariuszy policji dotyczących przemocy w rodzinie w poszczególnych gminach w okresie 2010-2012.

Lp.	Gmina	2010	2011	2012
1	Kartuzy	49	48	54
2	Żukowo	54	46	64
3	Somonino	15	38	29
4	Stężycza	11	15	21
5	Przodkowo	16	17	13
6	Sulęczyno	13	13	8
7	Sierakowice	57	49	47
8	Chmielno	13	10	10
	RAZEM:	228	236	246

Wraz ze wzrostem interwencji domowych dotyczących przemocy domowej, wzrasta liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy. Osobami pokrzywdzonymi w wyniku przemocy są nie tylko dorośli, ale również dzieci.

Tabela 29. Pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej w gminie Sierakowice w latach 2010-2012.

ROK	Kobiety	Mężczyźni	Osoby małoletnie	Osoby starsze	Osoby niepełnosprawne	Inne
2010	57	2	39	----	----	----
2011	58	----	34	----	----	----
2012	42	8	42	4	----	----

Zgodnie z dominującą tendencją, największą grupę pokrzywdzonych, stanowią kobiety i dzieci. Poniższa tabela przedstawia ilość osób stosujące przemoc w rodzinie, z których wynika, że przewagę stanowią mężczyźni.

Tabela 30. Osoby stosujące przemoc w rodzinie z terenu gminy Sierakowice.

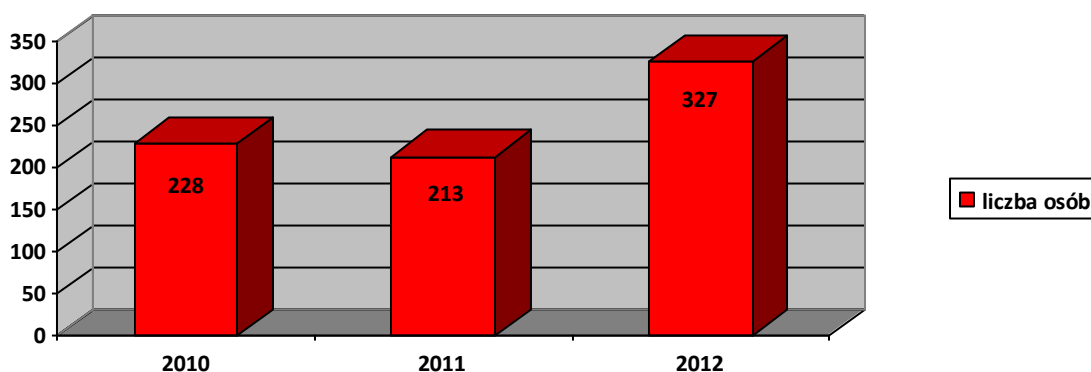
ROK	Kobiety	Mężczyźni
2010	3	54
2011	1	48
2012	2	46

Dla zobrazowania skali zjawiska przemocy domowej w powiecie zebrano dane dotyczące osób korzystających z pomocy Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu przemocy domowej. Poniższa tabela przedstawia osoby korzystające z pomocy społecznej w ośmiu gminach powiatu kartuskiego.

Tabela 31. Liczba osób będących ofiarami przemocy w rodzinie korzystających z pomocy GOPS.

Lp.	GMINA	Liczba ofiar korzystających z pomocy GOPS w 2010 r.	Liczba ofiar korzystających z pomocy GOPS w 2011 r.	Liczba ofiar korzystających z pomocy GOPS w 2012 r.
1	KARTUZY	30	66	116
2	ŻUKOWO	54	3	26
3	PRZODKOWO	5	4	5
4	SULĘCZYNO	3	4	11
5	STĘŻYCA	15	2	4
6	SOMONINO	87	46	53
7	SIERAKOWICE	26	86	106
8	CHMIELNO	8	2	6
	RAZEM	228	213	327

Wykres 31. Liczba osób będącymi ofiarami przemocy w rodzinie korzystających z pomocy GOPS w powiecie kartuskim latach 2010-2012.

Pomoc rodzinom z problemem przemocy.

Ofiary przemocy w rodzinie mogą korzystać na terenie gminy Sierakowice ze specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, specjalisty w zakresie pracy z rodziną oraz specjalisty w zakresie pomocy ofiarom przemocy w formie terapii, spotkań indywidualnych lub grupowych, którą zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach poprzez działania Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Punkt Interwencji Kryzysowej. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia ofiary przemocy (dorośli i dzieci) mają zapewnioną możliwość schronienia w Mieszkanium Chronionym prowadzonym przez GOPS.

Ofiary przemocy korzystają również z pomocy w formie pracy socjalnej.

Osobom, które są sprawcami przemocy w rodzinie oferowana jest pomoc w postaci terapii dla osób uzależnionych oraz zajęć korekcyjno-edukacyjnych. W tych przypadkach osoby kierowane są do instytucji poza terenem gminy Sierakowice, głównie do Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach.

Ponadto pracownicy Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego jak i Punktu Interwencji Kryzysowej przy GOPS w Sierakowicach prowadzą dwie grupy wsparcia. Spotkania odbywają się raz na dwa tygodnie. Godziny spotkań dostosowane są do potrzeb i możliwości osób korzystających z tej formy pomocy tj. do południa i po południu.

Niestety często przemoc w rodzinie występuje wraz z problemem uzależnienia od alkoholu przez sprawcę. Dzięki Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sierakowicach osoby uzależnione i ich rodziny mogą uzyskać wsparcie. Na terenie Gminy osoby te mogą zgłosić się do punktu konsultacyjnego przy GKRPA.

W pomoc osobom doznającym przemocy włączają się również placówki oświatowe działające na terenie gminy. Z danych podanych przez ZEAS wynika, że w 2012r. w 14 przypadkach wdrożono procedury interwencyjne w związku z przemocą kierowaną wobec dziecka (bez wypełniania Niebieskich Kart). W tych przypadkach monitorowano sytuację szkolną dziecka i rodzinną na bieżąco. Podejmowano też współpracę z innymi instytucjami takie jak GOPS w Sierakowicach, Policja, PCPR i CIK Kartuzy. Objęto uczniów dodatkowymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Skierowano uczniów do udziału w zajęciach socjoterapeutycznych. Przeprowadzono też indywidualne rozmowy z rodzicami, udzielono wsparcia pedagogicznego i psychologicznego.

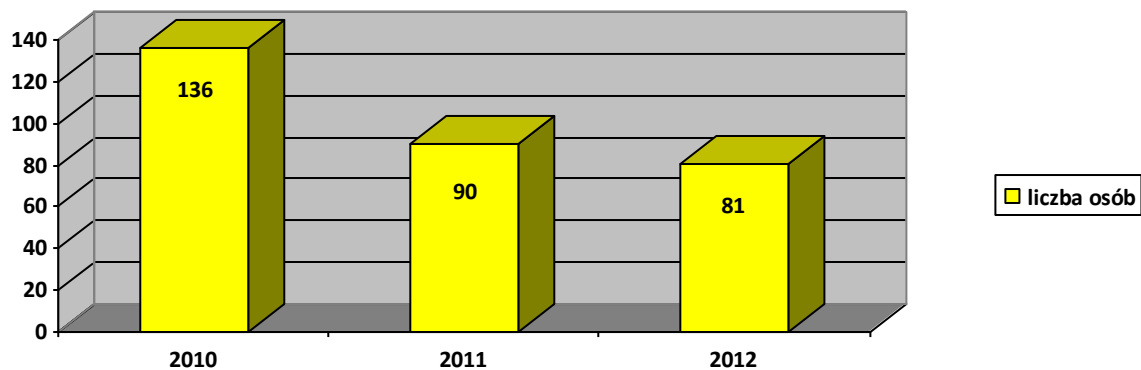
Również udział Policji w rozwiązywaniu problemów osób doznających przemocy w rodzinie jest bardzo istotny. Funkcjonariusze Policji KP w Sierakowicach regularnie uczestniczą w posiedzeniach grup roboczych. Wykonują też zadania powierzone w celu realizacji planu z rodziną poprzez składanie systematycznych wizyt w rodzinie sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, przeprowadzają z osobą wobec, której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc rozmowę w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się nad rodziną. Ponadto dzielnicowi, wypełniają najczęściej formularze Niebieskiej Karty D z osobą stosującą przemoc.

Z informacji Komisariatu Policji w Sierakowicach wynika, że w 2012 r. wszczęto 8 postępowań przygotowawczych o czyn z art 207 kk (o znęcanie się nad rodziną), z czego 3 skierowano z aktem oskarżenia do Sądu Rejonowego w Kartuzach - Wydział Karny. W jednym przypadku na drodze postępowania przygotowawczego Prokurator wydał nakaz opuszczenia przez sprawcę lokalu i zakaz kontaktowania się z członkami rodziny.

Podejmując działania pomocowe wszystkie instytucje mają na uwadze fakt, że z jednej strony potrzebne są działania wzmacniające skuteczność ochrony ofiar przed sprawcami przemocy, z drugiej strony ważne też są działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy w rodzinie. Stąd też nieocenionym wsparciem jest realizowany przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach program korekcyjno-edukacyjny skierowany do osób wobec, których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc.

Sukcesywnie ilość osób będącymi ofiarami przemocy w rodzinie korzystających w Centrum Interwencji Kryzysowej maleje. Nie oznacza to, że zjawisko przemocy w rodzinie zanika, lecz wiąże się to z tym, że formularze Niebieskich Kart od 2011 roku kierowane są do Przewodniczących Zespołów w poszczególnych gminach powiatu kartuskiego.

Wykres 32 . Liczba osób objętych wsparciem przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach.

Tabela 32. Udzielona pomoc osobom uwikłanym w przemoc przez specjalistów GOPS w Sierakowicach w latach 2010-2012.

ROK	Specjalista w zakresie pomocy ofiarom przemocy przy PIK w Sierakowicach	Psycholog	Pedagog	Specjalista w zakresie pracy z rodziną
2010	26 - osoby będące ofiarami przemocy 1 – sprawcy przemocy	25 - osoby będące ofiarami przemocy 2- sprawcy przemocy 5 - dzieci	9 - dzieci będące ofiarami przemocy	-----
2011	35 - osoby będące ofiarami przemocy 4-sprawcy przemocy	22 - osoby będące ofiarami przemocy	10 - dzieci będące ofiarami przemocy	19 - osoby będące ofiarami przemocy
2012	44 - osoby będące ofiarami przemocy 7 - dzieci będące ofiarami przemocy 14 - sprawcy przemocy	35 - osoby będące ofiarami przemocy 4 - dzieci będące ofiarami przemocy 4 - sprawcy przemocy	8 - dzieci będące ofiarami przemocy 1 - sprawca przemocy	13 - osoby będące ofiarami przemocy 7 - dzieci będące ofiarami przemocy 5 -sprawcy przemocy

Instytucje podejmują różne działania w celu zminimalizowania skali zjawiska przemocy w rodzinie i pomocy osobom krzywdzonym w tym również Prokuratura Rejonowa w Kartuzach. Poniższe dane wskazują na ilość prowadzonych postępowań z art. 207 kk tj. o znęcanie się nad rodziną. Poniżej tabela przedstawia liczbę w skali powiatu i gminy Sierakowice w latach 2010-2012.

Tabela 33. Postępowania przygotowawcze w związku z popełnionym czynem art. 207 kk w latach 2010-2012 w powiecie kartuskim.

ROK	Postępowania przygotowawcze w związku z art. 207 kk POWIAT KARTUSKI	Postępowania przygotowawcze w związku z art. 207 kk GMINA SIERAKOWICE
2010	96	13
2011	112	10
2012	128	8

Podczas gdy liczba postępowań przygotowawczych ogólnie w powiecie kartuskim systematycznie wzrasta, to liczba ta spada w Gminie Sierakowice.

Wydaje się ważną kwestią przestawienie skali problemu w zakresie interwencji przeprowadzonych wobec sprawców przemocy podczas interweniowania służb policyjnych, czyli zastosowania środka zapobiegawczego w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia.

Poniżej tabela przedstawia dane na lata 2010 -2012 w powiecie kartuskim i w gminie Sierakowice.

Tabela 34. Liczba osób stosujących przemoc wobec członków rodziny przewiezionych do pomieszczeń policyjnych.

Rok	Liczba osób przewiezionych przez funkcjonariuszy policji podczas interwencji domowych		w tym przewiezionych do izby zatrzymań będących pod wpływem alkoholu		w tym przewiezionych do izby zatrzymań	
	POWIAT	GMINA	POWIAT	GMINA	POWIAT	GMINA
2010	82	9	82	9	0	0
2011	96	9	96	9	0	0
2012	76	10	76	10	0	0

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Gmina Sierakowice podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności w ramach pracy Zespołów Interdyscyplinarnych, który w szczególności ma cel strategiczny. Zespoły Interdyscyplinarne do rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie oraz w indywidualnych przypadkach mogą tworzyć grupy robocze.

Zadaniem grup roboczych jest:

- Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie.
- Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.
- Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.
- Informowanie Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego o efektach działań grup roboczych.

Zadania dla poszczególnych członków grup roboczych są nałożone rozporządzeniem w sprawie Niebieskich Kart obowiązującym od października 2011 r. Poniżej tabele obrazują wykonanie działań z zakresu procedury Niebieskich Kart w latach 2011-2012 r.

Tabela 35. Dane dotyczące procedury Niebieskiej Karty w gminie Sierakowice w roku 2011.

		2011 rok	2012 rok
Liczba Niebieskich Kart A		RAZEM 8	RAZEM 54
W tym, sporządzonych przez:	pomoc społeczną	7	8
	policję	1	45
	oświatę	0	0
	służbę zdrowia	0	1
	GKRPA	0	0
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C przez Grupę Roboczą		1	44
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D przez Grupę Roboczą		1	35
Liczba sprawców przemocy, którzy osobiście stawili się na wezwanie przewodniczącego ZI		2	9
Liczba przypadków odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe (art.12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)		0	0
Lista zakończonych przez ZI/GR procedur „Niebieskie Karty”		1	14
W tym, na skutek:	Ustania przemocy w rodzinie	1	7
	Zrealizowania indywidualnego planu pomocy	0	1
	Niepotwierdzenia faktu przemocy w rodzinie	0	6
Liczba przekazanych przez ZI/GR zawiadomień do organów ścigania (Policji, Prokuratury) o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie		0	6
Liczba spotkań grup roboczych		24	116
Liczba grup roboczych		7	51

Funkcjonariusze policji, zarówno w Sierakowicach jak i pozostałych gminach powiatu kartuskiego sporządzają najwięcej formularzy Niebieskich Kart. Wynika to też z faktu, że osoba w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia prosi o interwencję policji. Ponadto najczęściej przemoc domowa eskaluje w porach wieczornych.

Jako sprawę istotną podkreślenia jest fakt zgłaszania się na posiedzenia grup roboczych osób stosujących przemoc. Dane z poszczególnych gmin powiatu kartuskiego w roku 2012 r., jednomyślnie potwierdzają doniesienia, że osoby stosujące przemoc w rodzinie, są najtrudniejszymi klientami pomocy społecznej często nazywanymi przez specjalistów "oporujący".

Działania profilaktyczne i interwencyjne na terenie gminy Sierakowice prowadzone są w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sierakowice na lata 2011 - 2016 przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr VII/63/11 z dnia 5 kwietnia 2011 r. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie tworzy lokalną strategię w zakresie ograniczania rozmiaru przemocy w rodzinie, poprawy bezpieczeństwa rodzin oraz minimalizacji szkód spowodowanych stosowaniem przemocy. Przy wdrażaniu Programu uczestniczą przede wszystkim pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w tym Punktu Interwencji Kryzysowej oraz Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego, Komisariatu Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek oświatowych z terenu gminy Sierakowice, ochrony zdrowia. Adresatami są: cała społeczność gminy Sierakowice, przede wszystkim ofiary przemocy w rodzinie, w tym dzieci i jej sprawcy.

Głównym realizatorem Programu jest Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Sierakowice. Posiedzenia Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Sierakowicach odbywają się raz na kwartał. W ubiegłym roku odbyły się 4 posiedzenia w zakresie monitoringu działalności grup roboczych, wymiany informacji, ustalania potrzeb szkoleniowych dla instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, diagnozowania zjawiska przemocy na terenie gminy Sierakowice. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie opiera się o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w realizację programu.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zakłada poza pomocą rodzinom z problemem przemocy również prowadzenie działalności edukacyjnej dzieci, młodzieży i dorosłych z zakresu przemocy w rodzinie.

Na terenie gminy Sierakowice w prowadzenie zajęć edukacyjnych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych jak i rodziców włączyli się przedstawiciele oświaty, policji, GKRPA oraz GOK. I tak w 2012 roku:

■ Gminny Ośrodek Kultury w Sierakowicach realizował to zadanie poprzez wspieranie różnych form spędzenia wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne:

- Sekcja nauki gry na instrumentach (gitara, skrzypce). Zajęciami objęto 89 dzieci i młodzieży. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu.
- Sekcja nauki gry indywidualnej (pianino, akordeon, kontrabas, organki elektryczne). Z zajęć skorzystało 40 dzieci i młodzieży. Spotkania odbywały się 4 razy w tygodniu.
- Zorganizowano zajęcia taneczne "Formacja Tańca Nowoczesnego "Black Dance", które organizowano na terenie Szkoły Podstawowej w Sierakowicach. Z zajęć skorzystało 70 dzieci i młodzieży. Spotkania odbywały się 2 razy w tygodniu.
- Dwa razy w tygodniu odbywały się zajęcia dla dzieci dotyczące sztuki ludowej. Zajęciami objęto 20 dzieci.
- Utworzono "Teatr Młodych Gotów", który skupiał młodzież szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych łącznie - 17 osób. Spotkania odbywały się 2 razy w tygodniu.

Gminny Ośrodek Kultury w Sierakowicach nie tylko realizował zajęcia dla dzieci i młodzieży ale również wspiera osoby dorosłe.

W sali OSP w Sierakowicach odbywały się zajęcia Kaszubskiego Zespołu Pieśni i Tańca "SIERAKOWICE". Raz w tygodniu odbywały się spotkania zespołu, który liczy 73 osoby w wieku od 13 do 60 lat. W wieku od 7 do 60 lat liczy sobie 23 osobowa Młodzieżowa Orkiestra Dęta Gminy Sierakowice.

Gminny Ośrodek Kultury wspólnie z Pełnomocnikiem ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zorganizował:

- zajęcia z muzykoterapii dla 3 dzieci z Tuchlina, które odbywały się raz w tygodniu przez okres 10 miesięcy,
- kampanię pt. "Spotkanie z żywą muzyką", w ramach przestrzegania przed skutkami spożywania alkoholu i narkotyków, w której wzięło udział 150 osób.

Ponadto zorganizowano:

- 7 warsztatów Nordic Walking, w których wzięło udział ok. 70 kobiet w wieku od 10 do 60 lat,
- 2 warsztaty decoupage dla 30 osób w tym 15 dzieci.

W Gminnym Ośrodku Kultury w ubiegłym roku osoby z terenu gminy Sierakowice mogły skorzystać z bezpłatnych porad prawnych, które prowadzone były przez Kaszubski Uniwersytet Ludowy w Wieżycy. Instytucja udostępnia też salę grupom młodzieżowym:

- Izba Muzycznych Wyrzeźwień,
- Per Pedes,
- Klub Skata.

■ w 8 szkołach na terenie gminy Sierakowice przeprowadzono zajęcia profilaktyczne w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sierakowicach.

Łącznie przeprowadzono 98 godzin w 47 klasach. Zajęcia były skierowane do 581 uczniów. Zajęcia profilaktyczne obejmowały tematy z zakresu przemocy, kultury osobistej, wyrażania trudnych emocji, zasad współżycia w klasie, kradzieży, zdrowego stylu życia, systemu wartości, integracji, problemów klasowych, komunikacji międzyosobowej, asertywności, agresji słownej, poczucia własnej wartości, nieranżącego wyrażania złości, szanowania granic, spędzania wolnego czasu, używek, tolerancji, współpracy w grupie, stereotypów, wzajemnego szacunku, rozwiązywania konfliktów, atmosfery w klasie.

Dodatkowo w ramach działań profilaktycznych w 2012 r. zostały przeprowadzone szkolenia dla rodziców, obserwacja pedagogiczna, konsultacje z pedagogami szkolnymi oraz dyrektorami szkół.

Ponadto rozpowszechniono materiały edukacyjne i ulotki na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnień.

■ placówki oświatowe realizowały różnorodne programy i projekty:

- programy i projekty związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jak i o tematyce uzależnienia: "Kroczek", "Moda na kulturę - bis", "Bezpieczna szkoła-bezpieczny uczeń", "Obchody Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka oraz Dnia Ochrony Praw Dziecka".
- zajęcia warsztatowe dla uczniów gimnazjów gminy Sierakowice o tematyce uzależnień i agresji.
- pogadanki dla uczniów Szkół Podstawowych gminy Sierakowice na temat agresji i uzależnień w ramach Tygodnia Profilaktyki.
- zajęcia wychowawcze, profilaktyczne z zakresu przemocy: "Mój szacunek do pracy i obowiązków rodziców. Rozmowa z uczniami o przemocy w rodzinie"; "Praca moich rodziców. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie". Ponadto przeprowadzono projekcję filmu na temat przemocy w rodzinie.

Analizując wszystkie dane należy stwierdzić, że zaangażowanie służb w pomoc osobom pokrzywdzonym i ich rodzinom poprzez tworzenie nowych form wsparcia jest bardziej rozwinięta i efektywna w porównaniu z rokiem 2011 r. Niestety skala zjawiska przemocy w rodzinie narasta, i wymaga ścisłej współpracy przedstawicieli wszystkich służb i instytucji, które zobowiązane są do działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy.

2.2.7 Edukacja w tym wychowanie przedszkolne.

Sieć publicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez Gminę Sierakowice tworzą: Gimnazjum im. Józefa Piłsudskiego w Sierakowicach, Zespół Szkół w Gowidlinie, Zespół Szkół w Kamienicy Królewskiej, Zespół Szkół w Tuchlinie, Szkoła Podstawowa im. Floriana Ceynowy w Sierakowicach, Szkoła Podstawowa w Załakowie, Szkoła Podstawowa w Łyśniewie, Szkoła Podstawowa im. ks. Bernarda Sychty w Puzdrowie, Szkoła Podstawowa w Jelonku, Szkoła Podstawowa im. Ks. Anastazego Sadowskiego w Lisich Jamach, Szkoła Podstawowa w Mojuszu, Samorządowe Przedszkole w Sierakowicach, Punkt Przedszkolny w Mojuszu.

Gmina Sierakowice jest organem prowadzącym dla 1 szkoły ponadgimnazjalnej: Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Sierakowicach, która posiada 6 oddziałów i kształci ok. 160 uczniów w zawodach na które jest zapotrzebowanie na rynku lokalnym pracy.

Przedszkole Samorządowe w Sierakowicach organizuje corocznie 5 oddziałów w łącznej liczbie dzieci ok. 130.

Szkoły mieszczą się w nowoczesnych, funkcjonalnych obiektach wybudowanych lub zmodernizowanych w ostatnich kilku latach. Obiekty szkolne w większości posiadają dobrze rozwiniętą bazę do uprawiania różnych dyscyplin sportowych. Młodzież ma możliwość korzystania z boisk, sal gimnastycznych w czasie wolnym. Szkoły stworzyły bardzo dobre warunki do prawidłowej realizacji procesu dydaktycznego uczniów, wyposażone są w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz pracownie informatyczne i biblioteki.

Kadra pedagogiczna w 54% składa się z nauczycieli dyplomowanych, posiadających odpowiednie doświadczenie i wiedzę do realizacji procesu dydaktycznego, wychowawczego i opiekuńczego. Średni stopień awansu w gminie wynosi ok. 3,28 i jest na podobnym poziomie jak w pomorskim. Zatrudnienie nauczycieli utrzymuje się na podobnym poziomie w poszczególnych latach. W pracy dydaktycznej priorytetem jest rozwój kompetencji kluczowych uczniów od najmłodszych klas szkoły podstawowej, a także wykorzystywanie technologii informatyczno-komunikacyjnej w procesie dydaktycznym.

Gmina aktywnie działa na rzecz poprawy szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Pozyskuje środki zewnętrzne na prowadzenie dodatkowych zajęć edukacyjnych i zakup pomocy edukacyjnych. Gimnazjum im. Józefa Piłsudskiego w Sierakowicach aktywnie współpracuje z partnerami zagranicznymi. Efektem współpracy są organizowane wspólnie imprezy sportowe, które mają wymiar międzynarodowy.

W gminie Sierakowice organizowane są dowozy i odwozy dzieci do szkół. W poszczególnych latach z dowozu korzysta ok. 24%- 26% uczniów.

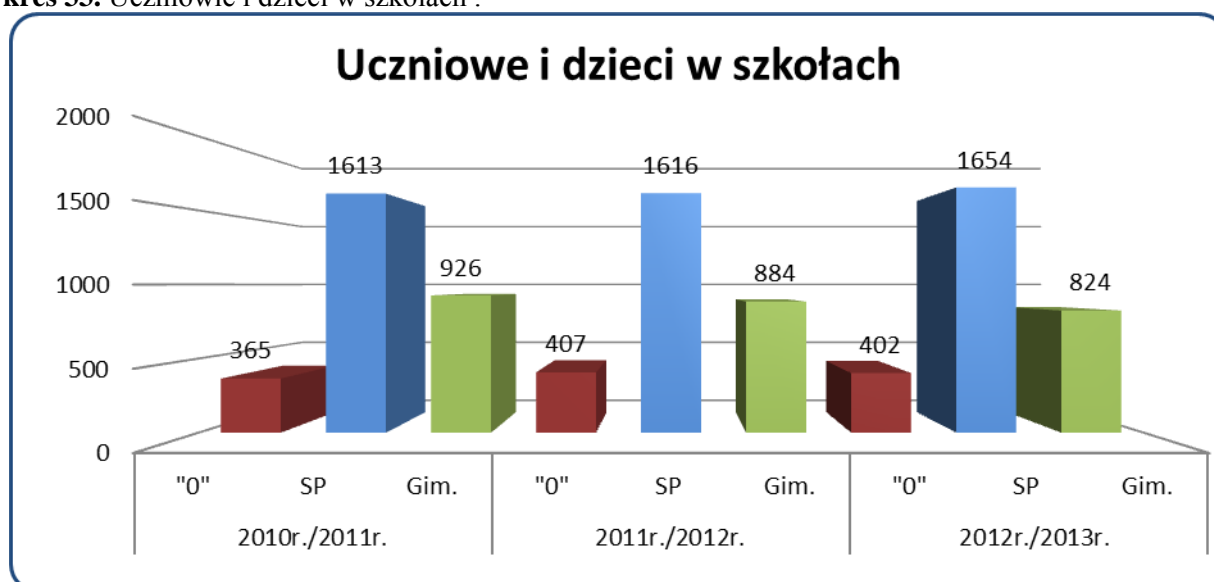
Dożywianie uczniów obejmuje wszystkie szkoły i przedszkola publiczne i niepubliczne. W gminie Sierakowice uczniowie korzystają z dofinansowania posiłków. W roku wydawanych jest ok 200 tys. posiłków.

Tabela 36. Liczba dzieci przedszkolnych i uczniów w szkołach.

Nazwa szkoły	2010r./2011r.			2011r./2012r.			2012r./2013r.		
	"0"	SP	Gim.	"0"	SP	Gim.	"0"	SP	Gim.
ZS w Gowidlino	44	191	151	40	172	143	69	178	137
SP Jelonko	9	61		16	57		12	54	
ZS Kam.Królewska	19	101	83	23	102	83	16	111	83
SP Lisie Jamy	28	116		36	101		20	109	
SP Łyśniewo	13	47		17	47		13	54	
SP Mojusz	14	60		22	71		14	73	
SP Puzdrowo	13	80		24	77		18	79	
SP Sierakowice	170	760		176	781		196	784	
Gimnazjum w Sierakowicach			637			604			542
ZS Tuchlino	37	119	55	29	127	54	17	125	62
SP Załakowo	18	78		24	81		27	87	
Razem :	365	1613	926	407	1616	884	402	1654	824

Wykres 33. Uczniowie i dzieci w szkołach .

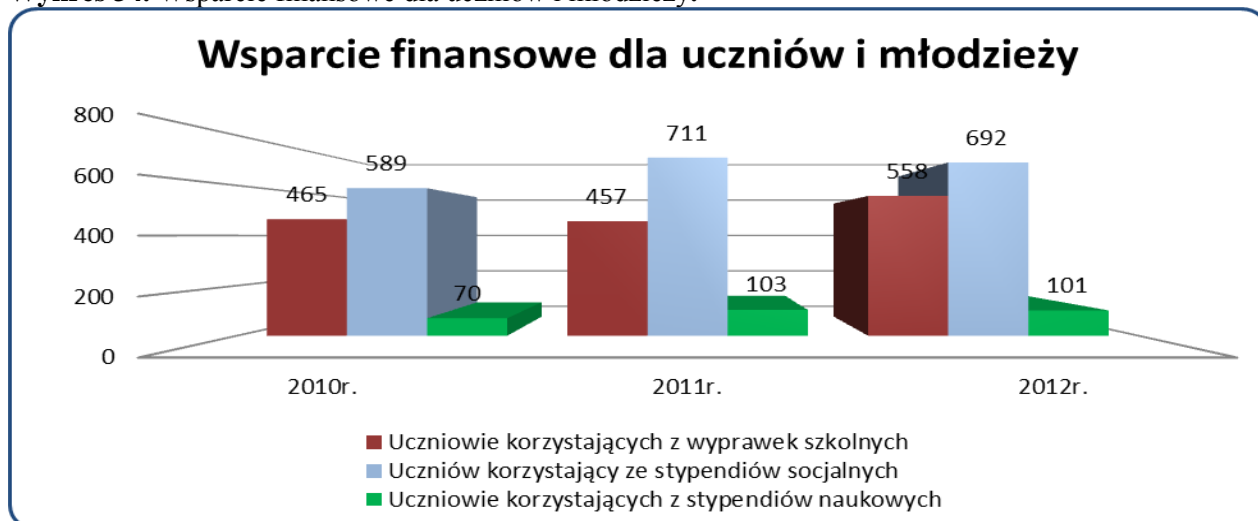

W gminie Sierakowice na przestrzeni lat utrzymuje się podobna liczba uczniów, wahania nie są istotne i nie mają wpływu na istniejącą infrastrukturę szkolną i poziom zatrudnienia.

Tabela 37. Wsparcie finansowe uczniów i młodzieży w gminie Sierakowice.

Rok Szkolny/ Rodzaj wsparcia	2009r./2010r.		2010r./2011r.		2011r./2012r.	
	Liczba osób	Kwota wplacona	Liczba osób	Kwota wplacona	Liczba osób	Kwota wplacona
Stypendia naukowe	70	110,7 tys. zł	103	158,3 tys. zł	101	152,8 tys. zł
Stypendia socjalne	1036	82,7 tys. zł	873	71,2 tys. zł	725	78,4 tys. zł
Wyprawka szkolna	436	79,6 tys. zł	465	99,4 tys. zł	457	98,9 tys. zł

Wykres 34. Wsparcie finansowe dla uczniów i młodzieży.

Gmina corocznie przyznaje dla najlepszych gimnazjalistów i studentów stypendia za osiągnięcia w nauce i sporcie. W ostatnich trzech latach zaznaczyła się tendencja rosnąca w tym obszarze. Liczba uczniów wymagających wsparcia z uwagi na niskie dochody rodziców również wzrasta. W ostatnich dwóch latach nastąpił wzrost od 17-21%. W ostatnim roku o 20% więcej uczniów skorzystało z wyprawki szkolnej.

Szkoły i inne placówki niepubliczne

W Gminie Sierakowice działa niepubliczna 1 szkoła i gimnazjum, 3 przedszkola oraz punkt przedszkolny. Każda placówka niepubliczna otrzymuje dotację z budżetu gminy w kwotach ustalonych przepisami prawa oświatowego.

W gminie Sierakowice działają dwie placówki, które zajmują się edukacyjną i opieką oraz terapią dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Placówki stworzyły dzieciom i młodzieży niepełnosprawnym warunki dla prawidłowego ich rozwoju umysłowego, emocjonalnego i fizycznego, a rodzicom dziecka niepełnosprawnego pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.

2.2.8 Kultura , turystyka i sport

Kultura

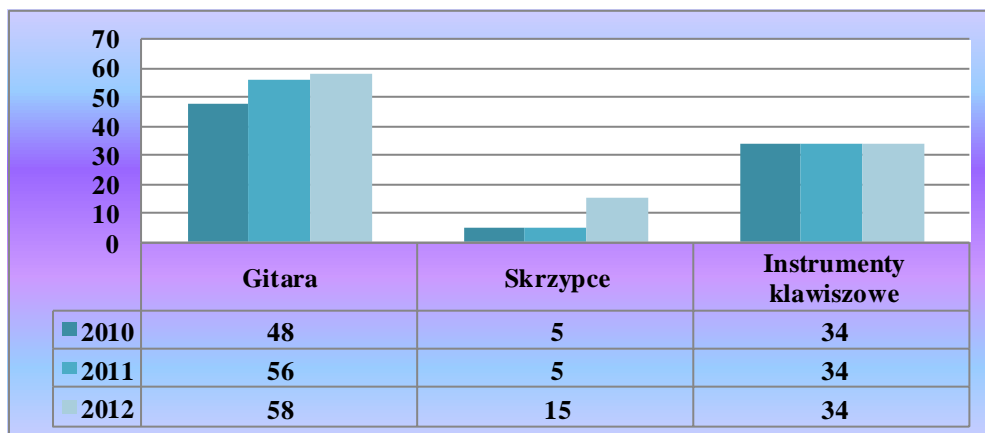
Kluczową rolę w kształtowaniu działalności kulturalnej w Gminie Sierakowice odgrywa jednostka organizacyjna gminy - Gminny Ośrodek Kultury. Podstawowym zadaniem instytucji jest zaspakajanie potrzeb i aspiracji kulturowych społeczeństwa poprzez tworzenie i upowszechnianie szeroko rozumianej kultury niskiej i wysokiej oraz sztuki zarówno profesjonalnej jak i amatorskiej. Ponadto niezmiernie ważne jest wynajdywanie twórczo uzdolnionych jednostek, promowanie ich talentów i stwarzanie warunków do dalszego rozwoju. Ośrodek Kultury poprzez podejmowane działania podtrzymuje głęboko zakorzenione w społeczeństwie tradycje i zwyczaje. Dąży do tego aby dotrzeć do społeczności lokalnej, umożliwiając jednocześnie udział we współtworzeniu życia kulturowego. Podejmuje zatem współpracę z placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami, kołami gospodyń wiejskich, fundacjami, zakładami pracy i klubami sportowymi znajdującymi się na terenie gminy oraz poza jej granicami.

W Gminnym Ośrodku Kultury stworzono m.in. Program Edukacji Kulturalnej w ramach, którego prowadzone są następujące sekcje stałe:

1. Sekcja nauki gry na instrumentach:
  - a. Gitara
  - b. Skrzypce
  - c. Instrumenty klawiszowe
2. Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca „SIERAKOWICE”
3. Zajęcia taneczne:
  - a. „Formacja BLACK DANCE”, „ISKIERKI”, „Poker FM”
4. Młodzieżowa Orkiestra Dęta Gminy Sierakowice
5. Teatr Młodych Gotów
6. Stała Ekspozycja Muzealna

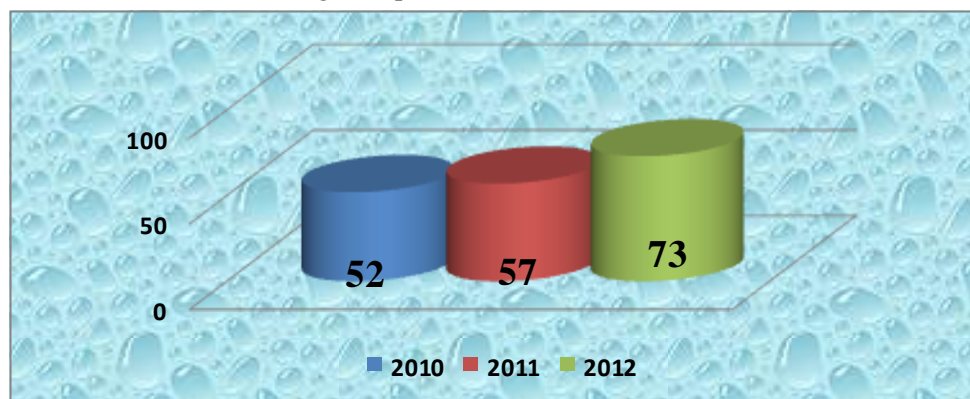
Naukę gry na wspomnianych powyżej instrumentach prowadzą wykwalifikowani instruktorzy muzyki. W latach 2010 - 2012 wiedzę z tego zakresu zdobywało 289 dzieci i młodzieży. Liczba zainteresowanych wciąż wzrasta. Wyjątek stanowi grupa ucząca się gry na instrumentach klawiszowych, gdyż liczba ta nie zmienia się na przestrzeni wspomnianych lat.

Wykres 35. Liczba uczących się gry na instrumentach.

Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca SIERAKOWICE istnieje od 1980 roku. Członkami zespołu są głównie młodzież szkół gimnazjalnych, średnich i studenci. Repertuar zespołu jest bardzo zróżnicowany. Poza bogatą prezentacją folkloru kaszubskiego opisującego piękno kaszubskiej krainy, zespół w swojej choreografii wykorzystuje elementy folkloru łowickiego i krakowskiego. Dzięki ciężkiej i systematycznej pracy osiąga sukcesy nie tylko na skalę krajową ale i międzynarodową. Promuje kulturę kaszubską na terenie całego kraju oraz poza jego granicami. Z zebranych danych liczbowych wynika, że w 2012 roku znacznie wzrosła liczba członków zespołu co może świadczyć o tym, że młodzi ludzie pragną obcować z kulturą.

Wykres 36. Liczba członków Kaszubskiego Zespołu Pieśni i Tańca SIERAKOWICE.

Wśród dzieci i młodzieży ogromnym zainteresowaniem cieszy się Formacja BLACK DANCE. Zajęcia odbywają się w trzech grupach wiekowych. Pod okiem instruktora szkolą się z zakresu tańca nowoczesnego z elementami tańca współczesnego, jazzowego i hip-hop. W prezentowanych układach tanecznych zauważyć można połączenie tańca nowoczesnego z klasyką i podstawami tańca towarzyskiego. Na swoim koncie mają wiele sukcesów o zasięgu regionalnym i ogólnokrajowym.

Młodzieżowa Orkiestra Dęta istnieje od 01 marca 2006 roku. Liczy 22 członków w wieku od 6 do 27 lat. Orkiestra uświetnia uroczystości gminne, powiatowe oraz wojewódzkie. Niemniej ważnym narzędziem kształtującym kulturę w społeczności lokalnej jest teatr. Od ubiegłego roku GOK w Sierakowicach rozpoczął wspieranie działalności Teatru Młodych Gotów który powstał w 2011 roku przy Stowarzyszeniu „WĘSIORY” (obecnie Gocki Ośrodek Twórczych Inicjatyw Społecznych) w Węsiarach. Teatr obejmuje swym zasięgiem również teren gminy Sierakowice. Od lutego 2012 r. jego siedzibą jest Gminny Ośrodek Kultury w Sulęczynie. Teatr Młodych Gotów to inicjatywa, której głównym założeniem jest szeroko rozumiana praca z młodzieżą, a jej najważniejszy to aspekt edukacyjno - wychowawczy.

Ponadto w siedzibie Ośrodka Kultury znajduje się stała ekspozycja muzealna, która zawiera około 700 eksponatów. Przedstawia wyposażenie tradycyjnego kaszubskiego domu. Najbogatsze są zbiory naczyń i narzędzi gospodarstwa domowego. W ekspozycji odbywają się lekcje muzealne podczas, których uczniowie i inni zainteresowani mogą zdobywać wiedzę o życiu i tradycjach swoich przodków.

Nie może ująć uwadze fakt, że do roku 2012r. w Ośrodku Kultury istniała sekcja sztuki ludowej, która skupiała w sobie utalentowanych twórców regionalnych. W ramach jej działalności przekazywano dzieciom i młodzieży tajniki rękodzielnictwa z zakresu: malarstwa na płótnie, wyrobu w drewnie, hafciarstwa, wyrobu z szyszek, brzozy i tabaki, rzeźby, stolarstwa artystycznego, garncarstwa oraz zdobnictwa ceramiki. Z uwagi na fakt, że w ramach edukacji regionalnej zaczęto przekazywać tę wiedzę w szkołach rozwiązano niniejszą sekcję.

Należy podkreślić, że Gminny Ośrodek Kultury poza zajęciami, które na stałe ma wpisane w program działalności organizuje także szereg imprez kulturowych i rekreacyjno - turystycznych. Dzięki temu umożliwia szerokiej społeczności obcowanie z kulturą i przyczynia się do promowania regionu. Spośród nich można wyróżnić te, które odbywają się cyklicznie, co roku i cieszą się ogromnym zainteresowaniem nie tylko mieszkańców gminy. Zaliczyć do nich można:

- Mikołajkowe niespodzianki;
- Pokaz Stołu Bożonarodzeniowego i Kiermasz Świąteczny;
- Koncert Kolęd w wykonaniu artystów zrzeszonych w sekcjach GOK w Sierakowicach;
- Wystawa - Gwiazdka na Kaszubach;
- Konkurs Recytatorski Poezji Polskiej;
- Konkurs Recytatorski „Rodno mowa”;
- Powiatowy Przegląd Teatrów Szkolnych;
- Rajd Nordic Walking;
- Msza św. z kaszubską liturgią słowa połączona z Koncertem poetycko – muzycznym;
- Kaszubska Sobótka;
- Żeglarskie Mistrzostwa Powiatu Kartuskiego „O Puchar Starosty Kartuskiego” – otwarcie;
- Festiwal Kultury Łowieckiej KНИЕJA;
- Kaszubski Konkurs Sygnałów i Muzyki Myśliwskiej;
- Festiwal Muzyki Kameralnej;
- Zawody Splawikowe o Puchar Dyrektora GOK;
- Kaszubska Noc Pod Gwiazdami;
- Kaszubskie Gminne Dożynki;
- Dzień Papieski – biegi uliczne wokół Ołtarza Papieskiego;

Tabela 38. Liczba zorganizowanych imprez w latach 2010 – 2012.

LATA	2010	2011	2012
ILOŚĆ IMPREZ	61	61	65

Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych oraz sportowo - rekreacyjnych na przełomie ostatnich trzech lat utrzymuje się na podobnym poziomie.

Spośród wydarzeń kulturalnych oraz sportowo - rekreacyjnych można wyróżnić przeglądy, konkursy, warsztaty, spotkania, koncerty, szkolenia, imprezy plenerowe, rajdy, wystawy, pokazy, wyjazdy zagraniczne i w kraju. Warto wspomnieć o tym, że zorganizowane imprezy miały zasięg regionalny, ogólnopolski i międzynarodowy. Analizując dane dotyczące ilości osób biorących w nich udział zauważa się niewielką tendencję wzrostową na podstawie czego można stwierdzić, że stają się one coraz bardziej popularne, rośnie świadomość kulturalna i chęć integracji wśród społeczeństwa.

Wykres 37. Uczestnicy imprez.

Ważną rolę w zaszczepianiu i rozpowszechnianiu kultury oraz czytelnictwa wśród mieszkańców Gminy Sierakowice pełni Biblioteka Publiczna, jej filia w Gowidlinie oraz Punkty biblioteczne w Łyśniewie i Załakowie. Organizują one liczne imprezy, zajęcia, warsztaty, konkursy, wystawy itd. Od 2006 roku w siedzibie biblioteki odbywa się konkurs literacko - plastyczny dla dzieci „Wielkie Księgi Książkowych Bohaterów”. Dużą popularnością wśród najmłodszych cieszą się również „Spotkania z Bajką”, które powstały w odpowiedzi na hasło kampanii społecznej „Cała Polska Czyta Dzieciom”. Tradycją stały się spotkania autorskie z pisarzami, podczas których pogłębić można wiedzę na temat twórczości literackiej.

Ponadto na terenie Gminy Sierakowice kulturę krzewi wiele formalnych i nieformalnych grup, stowarzyszeń i twórców kultury a wśród nich:

- Chór Kameralny DISCANTUS;
- Lokalna Grupa Rybacka – Koło wędkarskie w Sierakowicach nr 72;
- Grupa wokalna - instrumentalna STOKROTKI;
- Zespół Taneczny „KORALIKI”
- Kaszubska Kapela Rodzinna Bas;
- Dziecięcy Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca „ Tuchlińskie Skrzaty” ;
- Kapela Kaszubska BURCZYBAS.

Sport

Zadania w obszarze rozpowszechniania sportu i rekreacji wśród mieszkańców Gminy Sierakowice realizowane są za pośrednictwem klubów sportowych. Na terenie gminy Sierakowice działa 10 Klubów Sportowych, które umożliwiają uprawianie takich dyscyplin sportowych jak: żeglarstwo, piłka nożna, siatkówka, koszykówka, tenis stołowy. W ramach swojej działalności motywują mieszkańców gminy do podejmowania aktywnych form spędzania czasu wolnego.

Tabela 39. Wykaz Klubów Sportowych działających w Gminie Sierakowice.

Lp.	Nazwa Klubu	Dyscyplina
1.	Gminny Klub Sportowy „Sierakowice”	Piłka nożna, gminne imprezy sportowe
2.	Klub Sportowy „BAT”	Koszykówka, siatkówka
3.	Klub Sportowy Kamienica Królewska	Piłka nożna
4.	Wiejski Klub Sportowy „F.C. Gowidlino”	Piłka nożna
5.	Uczniowski Klub Sportowy „Tuch”	Sporty szkolne
6.	Uczniowski Klub Sportowy „Gowid”	Sporty szkolne
7.	Uczniowski Klub Sportowy „Florek”	Sporty szkolne
8.	Uczniowski Klub Sportowy „Stolem”	Sporty szkolne

9.	Uczniowski Klub Sportowy „Wiking”	Żeglarsstwo
10.	Uczniowski Klub Sportowy „LIS” Sierakowice	Tenis stołowy

Turystyka

Gmina Sierakowice stanowi bardzo atrakcyjny pod względem przyrodniczym fragment obszaru Pojezierza Kaszubskiego. Olbrzymie połacie lasów, mnogość jezior, niezwykle zakątki przyrodnicze to naturalne elementy środowiska, które przyczyniają się do rozwoju różnych form turystyki i wypoczynku. Z uwagi na ogromne bogactwo naturalne większość obszaru gminy objęta jest ochroną krajobrazu. Wyróżnić należy dwa obszary krajobrazu chronionego: Kaszubski Park Krajobrazowy oraz Gowidliński Obszar Chronionego Krajobrazu i trzy rezerваты przyrody:

- ✓ torfowiskowy rezerwat „Żurawie Chrusty”- znajdują się on w południowej części lasów Mirachowskich. Obszarem objętym ochroną jest dystroficzne jezioro wraz z otaczającym go torfowiskiem.
- ✓ ptasi rezerwat „Kurze Grzędy”- rezerwat ornitologiczny nad Jeziorem Wielkim, utworzony w celu ochrony torfowisk głuszcza i jego miejsc lęgowych oraz jezior dystroficznych, nad którymi rosną lasy bukowe i bukowo- dębowe.
- ✓ rezerwat florystyczny „Jezioro Turzycowe”- rezerwat leżący w obszarze Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, na terenie lasów Mirachowskich. Obejmują swoim zasięgiem śródlądne jezioro dystroficzne wraz z występującym wokół torfowiskiem wysokim.

Ponadto na terenie gminy znajdują się 34 jeziora o różnej powierzchni i klasie czystości, w których można nie tylko zażywać kąpeli, łowić ryby ale i żeglować, pływać różnymi sprzętami wodnymi. Zaś dzięki powstałym w ostatnich latach punktom widokowym można podziwiać panoramę gminy Sierakowice i okolicznych miejscowości na wysokości ponad 200 m.n.p.m.

Z pięknem przyrody kaszubskiej obcować można podczas przemierzania szlaków turystycznych, które przebiegają przez tereny gminy. Z uwagi na fakt, że zmieniają się oczekiwania turystów, którzy coraz częściej preferują aktywne spędzanie czasu wolnego zwiększa się ich ilość. Przez obszar gminy przebiega 16 wytyczonych tras turystycznych o różnym stopniu trudności, które umożliwiają uprawianie turystyki pieszej, rowerowej, wodnej, konnej i samochodowej.

Tabela 40. Szlaki turystyczne.

SZLAKI PIESZE:	SZLAKI ROWEROWE:
- Szlak Kręgów kamiennych	- „Szlakiem rezerwatów przyrody”
- Szlak Wzgórz Szymbarskich	- Szlak Pradoliny Słupi i 7 jezior
- Szlak kaszubski	
- Pomorska droga Św. Jakuba	
- W okolicy Zamkowej Góry w Kamienickim Młynie	
- Przez Dąbrowę Puzdrowską	
- Do Dworku na Błotach	
- Ścieżka Ekologiczna w Mojuszu - „Poznać i zrozumieć las”	
- Ścieżka przyrodniczo- regionalna	
SZLAKI WODNO- KAJAKOWE:	SZLAKI KONNE:
- Szlak Bukowiny	- Trakt Pieszono-Konny im. Daniela Chodowieckiego Gdańsk-Berlin
- Szlak Słupi	
- Papieski szlak kajakowy	
SZLAKI SAMOCHODOWE:	
- Samochodowa trasa Rezerwatów Kaszubskiego Parku Krajobrazowego	

Oprócz piękna przyrody ogromną rzeszę turystów co roku do Gminy Sierakowice przyciąga bogactwo obiektów antropogenicznych. Do najważniejszych zaliczyć należy:

- ✓ Ołtarz Papieski, który upamiętnia Maszę Świętą odprawioną przez Papieża Jana Pawła II w Pelplinie 6 czerwca 1999 roku. Przedstawia on dwa łabędzie, które unosząc się w niebo wznoszą do góry sieci rybackie
- ✓ Pomnik Matki Boskiej Królowej Korony Polskiej, który zbudowany został w 1930 roku i uwiecznia pamięć o poległych mieszkańcach Gminy Sierakowice w wojnie polsko-bolszewickiej
- ✓ Pomnik-obelisk, który został wzniesiony 1992 roku na cześć ks. Bernarda Sychty działacza kaszubskiego, etnografa, językoznawcy, dramatopisarza
- ✓ Pomnik ofiar „Marszu śmierci”- odsłonięty 9 maja 1991 roku w Sierakowicach. Upamiętnia śmierć kobiet przetrzymywanych w Stutthofie
- ✓ Pomnik poległych partyzantów „Gryfa Pomorskiego”
- ✓ Pomnik ofiar faszyzmu- Łyśniewo
- ✓ Drewniany Zabytkowy Kościół w Sierakowicach - zbudowany został w 1820-1822 roku. Wzniesiony z drzewa sosnowego. Jest to ostatnia świątynia, która wybudowana została techniką zrębową na Pomorzu Gdańskim
- ✓ Kościół Św. Jana Chrzciciela- po ewangelicki kościół w Sierakowicach, zbudowany w roku 1890, w stylu neogotyckim
- ✓ Kościół w Gowidlinie- Kościół pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii i Panny. Zbudowany został w latach 1866-1868 z kamieni ciosanych
- ✓ Kapliczka Matki Boskiej Sianowskiej

Podstawową bazę gastronomiczną w gminie Sierakowice stanowi: 5 restauracji, 3 pizzerie, klub, pub i kawiarnia, które przez cały rok świadczą swoje usługi.

Z uwagi na naturalne środowisko, które zachwyca swym urokiem i ofertą rekreacyjno - turystyczną teren gminy Sierakowice jest miejscem atrakcyjnym na skalę międzynarodową.

Tabela 41. Baza noclegowa gminy Sierakowice.

Nazwa	Ilość	Liczba miejsc noclegowych	
		Cały rok	sezon
Ośrodki, Zajazdy	3	79	159
Kwatery agroturystyczne	28	357	377
Kwatery prywatne	13	137	163

2.2.9 Zdrowie i opieka zdrowotna

Prawo do ochrony zdrowia oraz prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych to podstawowe prawa zagwarantowane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Odpowiedzialność za zapewnienie obywatelom równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych spada na władze publiczne. Warunki i zakres udzielenia świadczeń oraz zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia dostępu do nich określa Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W Ustawie zdefiniowane są także zasady i tryb finansowania świadczeń oraz zasady ubezpieczenia zdrowotnego, którego podstawą jest solidaryzm społeczny.

Oznacza to, że każdy ubezpieczony, bez względu na to, jak wysoka jest składka, którą płaci, otrzymuje takie same świadczenia opieki zdrowotnej.

Najważniejszą częścią systemu opieki zdrowotnej, powszechnie dostępną jest podstawowa opieka zdrowotna. Świadczenia w POZ udzielane są osobom, które dokonały wyboru lekarza, pielęgniarki, położnej POZ. Realizowane są najczęściej w warunkach ambulatoryjnych (w gabinecie, poradni lub przychodni), ale w przypadkach uzasadnionych medycznie, także w domu pacjenta lub w domu pomocy społecznej.

Na terenie Gminy Sierakowice podmiotem udzielającym świadczeń zdrowotnych jej mieszkańcom jest Kaszubskie Centrum Medyczne w Sierakowicach. KCM jest samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej utworzonym przez Gminę Sierakowice. KCM Sierakowice powstało w wyniku przekształcenia Gminnego Ośrodka Zdrowia w Sierakowicach Uchwałą Rady Gminy Nr XV/180/12 z dnia 24 stycznia 2012 roku.

Podstawą działalności KCM Sierakowice jest kontrakt z Pomorskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia.

KCM Sierakowice świadczy usługi medyczne w zakresie:

- Podstawowej Opieki Zdrowotnej
- Nocnej i Świątecznej Opieki Chorych
- Stomatologii
- Ambulatoryjnej Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej
- Fizjoterapii
- Diagnostyki

Podstawowa opieka zdrowotna – realizowane świadczenia:

- 1) Świadczenia lekarza POZ
Trzech lekarzy pediatrów oraz sześciu lekarzy w poradni dla dorosłych. Świadczenia są realizowane od poniedziałku do piątku w godzinach 8⁰⁰-20⁰⁰ (KCM w Sierakowicach jako jedyny podmiot leczniczy w Powiecie Kartuskim zapewnia tak długi czas pracy).
- 2) Świadczenia pielęgniarki POZ
Obejmują usługi pielęgniarek środowiskowo-rodzinnych oraz pielęgniarek w poradniach lekarza POZ. Zatrudnionych jest dwanaście pielęgniarek pracujących w godzinach 8⁰⁰-20⁰⁰.
- 3) Świadczenia położnej POZ
Usługi w zakresie położnictwa środowiskowo-rodzinnego świadczone przez dwie położne od poniedziałku do piątku w godzinach 8⁰⁰-20⁰⁰.
- 4) Transport sanitarny
W zakresie nieobjętym przez ratownictwo medyczne w stanach wymagających natychmiastowego podjęcia leczenia lub kontynuacji leczenia dla osób niezdolnych do przemieszczania się środkami transportu publicznego.
Realizowany od poniedziałku do piątku w godzinach 8⁰⁰-18⁰⁰.
- 5) Świadczenia pielęgniarek w środowisku nauczania (higiena szkolna)
Realizowane przez cztery pielęgniarki od poniedziałku do piątku w godzinach pracy szkół.

Nocna i świąteczna opieka chorych

Świadczenia realizowane poza godzinami pracy przychodni w stanach nagłych zachorowań z wyjątkiem przypadków objętych opieką ratownictwa medycznego. Czas pracy od poniedziałku do piątku w godzinach 20⁰⁰-8⁰⁰, soboty, niedziele i święta całodobowo.

Świadczenia realizowane są przez zespoły lekarsko – pielęgniarskie na zasadzie dyżurów. Powyższe zespoły dysponują środkami łączności, transportem i możliwością wykonywania podstawowej diagnostyki oraz prowadzeniem niezbędnej terapii ambulatoryjnie oraz w ramach wizyt domowych.

Jako jedyni w Województwie Pomorskim wprowadziliśmy dodatkowe dyżury pediatryczne w soboty w godzinach 8⁰⁰-14⁰⁰. Zadanie jest realizowane na zasadzie porozumienia z NZOZ CM „Kaszuby” w Kartuzach. Sierakowice są jedynym miejscem w Powiecie Kartuskim, oprócz NZOZ CM „Kaszuby”, w którym istnieje punkt opieki całodobowej.

Stomatologia

Usługi w zakresie świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia oraz dla dorosłych.

W poradni jest zatrudnionych sześciu lekarzy stomatologów pracujących od poniedziałku do piątku w godzinach 8⁰⁰-20⁰⁰, w soboty dyżur 8⁰⁰-14⁰⁰.

KCM w Sierakowicach jako jedyny podmiot w Powiecie Kartuskim zapewnia czas pracy poradni stomatologicznej do godziny 20-ej oraz dyżur w soboty.

Ambulatoryjna opieka specjalistyczna w zakresie:

Usługi w ramach kontraktu z NFZ:

- 1) Poradni Ginekologiczno-Położniczej
- 2) Poradni Otolaryngologicznej
- 3) Poradni Okulistycznej
- 4) Poradni Chirurgii Ogólnej
- 5) Poradni Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej
- 6) Poradni Neurologicznej
- 7) Poradni Kardiologicznej (NZOZ COR-GYN)

Usługi nie finansowane przez NFZ:

- 1) Poradni Medycyny Pracy
- 2) Poradni Psychologicznej
- 3) Poradni Internistycznej

Poradnia Neurologiczna, Ortopedyczna oraz Kardiologiczna funkcjonują od 1.07.2013 r. W planach jest utworzenie Poradni Zdrowia Psychicznego oraz odwykowej. Ze względu na charakter powyższych poradni i brak możliwości uzyskania finansowania z NFZ najwcześniejszy okres otwarcia przewiduje się na styczeń 2014 r.

Fizjoterapia - świadczenia medyczne takie jak: porady lekarskie (lekarz rehabilitacji II stopnia), kinezyterapia (leczenie ruchem), masaż leczniczy, terapie manualne i fizykoterapia, realizowane są w ramach kontraktu z NFZ oraz odpłatnie w pomieszczeniach Kaszubskiego Centrum Medycznego w Sierakowicach przez NZOZ „BEAVITA”. Specjalistyczny Gabinet Rehabilitacyjny Beavita dysponuje nowoczesnie wyposażoną salą do ćwiczeń i terapii oraz najnowszą aparaturą.

Diagnostyka

- 1) Pracownia radiologiczna: w szerokim zakresie badania radiologiczne dla dzieci i dorosłych, w tym rtg stomatologiczne.
- 2) Pracownia Ultrasonograficzna: badania ultrasonograficzne w pełnym zakresie: jamy brzusznej, tarczycy, narządów położonych powierzchownie, ginekologiczne, transrektalne, badania naczyniowe okulistyczne oraz kardiologiczne (Echo)
- 3) Pracownia EKG: EKG spoczynkowe, EKG wysiłkowe, Holter EKG, Holter RR, Spirometria.
- 4) Pracownia endoskopowa: rektoskopia i anoskopia.
- 5) Pracownia diagnostyki laboratoryjnej: podstawowe badania biochemiczne na miejscu oraz pełen zakres diagnostyki laboratoryjnej w ramach umowy z Laboratorium „BRUSS”. Wyniki badań dostępne są w stanach pilnych w ciągu kilku godzin.

Ponadto w KCM Sierakowice istnieje możliwość wykonania ambulatoryjnych zabiegów w zakresie małej chirurgii (wycięcie zmian skórnych, guzków, założenie i zdjęcie gipsu, blokady dostawowe) i ginekologii (wymazy, wycinki, kriochirurgia, elektrokoagulacja).

Kaszubskie Centrum Medyczne dysponuje również koncentratorami tlenowymi, które nieodpłatnie udostępnia swoim pacjentom w ramach terapii tlenowej w warunkach domowych.

Przy Poradni Otolaryngologicznej istnieje również Pracownia Audiologiczna wykonująca nieodpłatnie badania słuchu oraz dobór aparatów słuchowych.

Profilaktyka

- 1) Działania finansowane przez NFZ:
  - a) Profilaktyka chorób układu krążenia,
  - b) Profilaktyka raka szyjki macicy,
  - c) Profilaktyka raka gruczołu piersiowego u kobiet (mammografia 1x w roku)
- 2) Działania bezpłatne dla pacjentów finansowane z innych środków niż NFZ
  - a) Profilaktyka raka gruczołu krokowego (prostaty) u mężczyzn,
  - b) Przesiewowe badania słuchu.
- 3) Odpłatne:
  - a) Badania echokardiograficzne,
  - b) Badania bioderek (preluksacja)

Zasoby kadrowe

lekarze: Podstawowa Opieka Zdrowotna - 9, (1 lekarz na 2000 osób), Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna - 11, Stomatologia - 6 (5,5 etatu), (1 stomatolog na 3000 osób)

pielęgniarki - 13

położne - 3

Problemy zdrowotne:

- 1) Schorzenia układu krążenia i cukrzyca,
- 2) Schorzenia narządu ruchu i urazy,
- 3) Schorzenia układu oddechowego,
- 4) Schorzenia układu pokarmowego,
- 5) Nowotwory.

Jednym z głównych aspektów jakości opieki zdrowotnej, który należy mierzyć, jest dostęp pacjentów do świadczeń. Jest on bardzo istotny zwłaszcza dla najstarszych mieszkańców gminy.

Statystyka

Tabela 42. Liczba świadczeń medycznych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2010	ROK 2011	ROK 2012
POZ – porady lekarskie razem	67769	72337	74216
W tym:			
Poradnia Ogólna	37004	40580	39948
Poradnia Dziecięca	30765	31757	34268
PORADNIA STOMATOLOGICZNA	26193	25157	32223
PORADNIE SPECJALISTYCZNE	12798	11254	14605
W tym:			
Poradnia Ginekologiczno-Położnicza	4306	3960	4950
Poradnia Okulistyczna	2497	2419	3233
Poradnia Laryngologiczna	2115	1794	2064
Poradnia Chirurgiczna	3880	3351	4358
ZABIEGI PIEŁĘGNIARSKIE (zastrzyki, opatrunki, inne)	33626	35894	36137
HIGIENA SZKOLNA w tym:	18430	17991	17571
Badania przesiewowe	8830	8037	7516
Fluoryzacja	9600	9954	10055
PIEŁĘGNIARKI ŚRODOWISKOWO- RODZINNE	5338	5394	6240
POŁOŻNA ŚRODOWISKOWO- RODZINNA	1282	1040	1537
BADANIA BIOCHEMICZNE	33083	44680	47850
EKG	1222	1035	1741
USG	374	387	1752
RTG	1465	1868	4470
Ogółem	201580	216637	238342

2.2.10 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jako zadanie publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty lokalnej jest wykonywane przez jednostki samorządowe. Poczucie bezpieczeństwa - lub jego brak - przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa.

Zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego w gminie Sierakowice realizowane są przez funkcjonariuszy Komisarjatu Policji w Sierakowicach. Funkcjonariusze policji swoje działania realizują we współpracy z innymi podmiotami m. in. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ochotniczą Strażą Pożarną, Strażą Leśną, Strażą Graniczną.

Komisariat Policji w latach 2010-2012 realizował zaplanowane działania określone w priorytetach:

- Skuteczne zapobieganie i zdecydowana eliminacja przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych dla społeczności lokalnej
- Rozpoznawanie i zwalczanie przestępczości kryminalnej, gospodarczej i korupcyjnej, w tym przede wszystkim o charakterze zorganizowanym
- Doskonalenie przygotowań Policji do działań w sytuacjach kryzysowych
- Modernizacja Policji ukierunkowana na poprawę środowiska pracy policjantów i pracowników Policji
- Utrzymanie wysokiej społecznej oceny pracy Policji i poziomu poczucia bezpieczeństwa

Funkcjonariusze policji w Sierakowicach dążą do obniżenia zagrożenia przestępczością m. in. obniżenia kradzieży, rozbojów, bójek i pobic a także uszkodzeń ciała i rzeczy. Poniższy wykres przedstawia ogół przestępstw w gminie Sierakowice na tle powiatu kartuskiego w latach 2010-2012:

Wykres 38. Ogół przestępstw w latach 2010-2012.

Analizując powyższy wykres można zauważyć spadek występowania przestępstw w roku 2012 o 25% w stosunku do roku 2010. Wśród przestępstw, które są popełniane najczęściej na terenie gminy Sierakowice są m. in. przestępstwa drogowe (z art. 178a § 1,2 kk), kradzieże cudzej rzeczy, kradzieże z włamaniem. Dane statystyczne wybranych czynów przedstawia poniższa tabela:

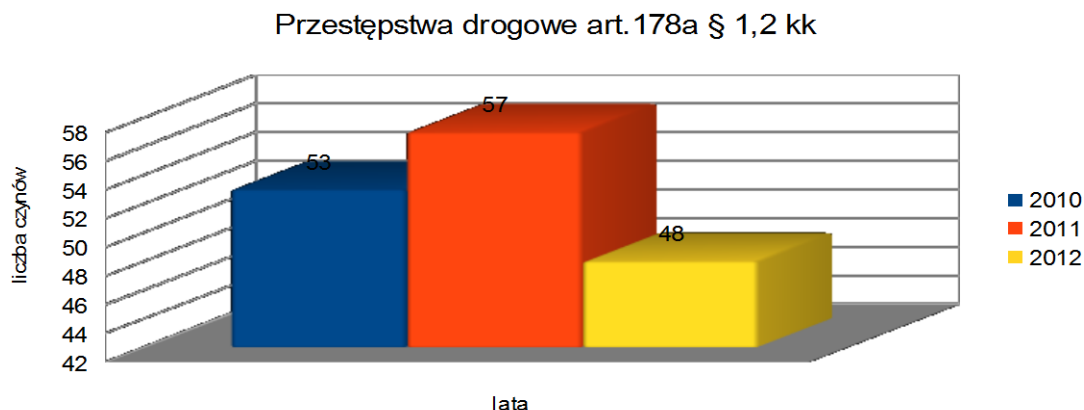
Tabela 43. Podstawowe kategorie przestępstw stwierdzonych przez Komisariat Policji w Sierakowicach w latach 2010 – 2012.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Kradzież cudzej rzeczy	45	43	45
Kradzież z włamaniem	26	23	28
Rozboje	4	2	7
Bójka lub pobicie	4	2	2
Uszkodzenie rzeczy	3	8	10
Uszkodzenie ciała	6	5	1

W celu ograniczenia wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi represjonowano osoby spożywające alkohol w miejscach do tego nie wyznaczonych, szczególny nacisk kładziono na ujawnienie osób małoletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu, informowano sprzedawców o konsekwencjach sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 r.z. Ujawniono przestępstwa drogowe związane z prowadzeniem pojazdu mechanicznego lub innego pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego. Przestępstwa te stanowiły od 20% do 29 % wszystkich stwierdzonych czynów przez Komisariat Policji w Sierakowicach.

Funkcjonariusze policji w ramach działań w zakresie ujawniania przestępstw narkotykowych prowadzili obserwacje doraźne miejsc zagrożonych w szczególności wokół lokali dyskotekowych, przy szkołach, w parkach, parkingach samochodowych, piwnicach, klatkach schodowych. W ramach tych czynności w 2012 r. stwierdzono 9 czynów z zakresu narkomanii co stanowi wzrost ujawniania tej kategorii przestępstw.

Wykres 39. Przestępstwa drogowe.

W celu propagowania wśród młodych mieszkańców gminy prawidłowego postępowania oraz wskazywania na konsekwencje naruszania prawa w latach 2010-2012 odbyło się 38 spotkań z kadrami pedagogicznymi, 14 spotkań z rodzicami oraz w 2010 r. - 22, 2011 r. - 25, 2012 r. - 30 spotkań z dziećmi i młodzieżą. Policjanci uczestniczyli w tzw. tygodniach profilaktyki organizowanych w szkołach naszej gminy oraz organizowali punkty konsultacyjne na podległym terenie. Udział nieletnich uczestniczących w przestępstwach przedstawia poniższa tabela:

Wykres 40. Przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

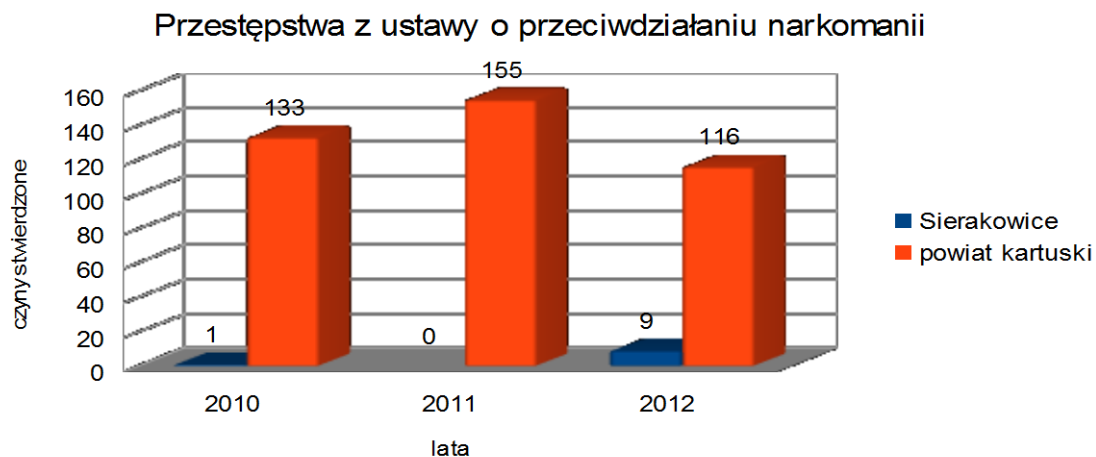

Tabela 44. Podejrzani nieletni w latach 2010-2012.

Rodzaj przestępstwa	2010	2011	2012
Kradzież cudzych rzeczy	1	6	4
Kradzież z włamaniem	3	3	6
Rozboje	2	0	1
Bójka lub pobicie	0	4	0
Uszkodzenie rzeczy	0	0	1
Przestępstwa drogowe	3	1	0
Inne	2	0	0
Ogółem przestępstw	11	14	12

Zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń realizowane są poprzez zwiększone patrole, obserwacje, uświadamianie społeczeństwa. Każdego roku organizowane były spotkania ze społeczeństwem oraz przedstawicielami samorządów lokalnych. Podejmowano współpracę z Urzędem Pracy w Kartuzach oraz Prokuraturą i Sądem Rejonowym w Kartuzach podczas wspólnych dyżurów organizowanych w ramach „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw”. W celu ograniczenia przemocy w rodzinie prowadzona jest ścisła współpraca z instytucjami m. in. z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sierakowicach, Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach. W celu zapobiegania popełnianiu wykroczeń przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu oraz ograniczeniu czynów o charakterze chuligańskim prowadzono działania ukierunkowane na zwalczanie tych czynów, m. in. w ramach codziennej służby kierowane są patrole policyjne na miejsca wskazywane przez społeczeństwo jako zagrożone, są to tereny dyskotek, osiedli mieszkaniowych o dużych skupiskach ludności (rejon osiedla Wichrowe Wzgórze), teren przyległy do Amfiteatru.

Dla funkcjonariuszy policji w Sierakowicach nadal priorytetową sprawą jest utrzymanie porządku i bezpieczeństwa publicznego w szczególności ograniczenie przestępstw popełnianych na szkodę społeczeństwa lokalnego.

2.3 ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na pomoc społeczną składają się osoby, instytucje i procedury służące rozwiązywaniu problemów społecznych. Wszystko wymaga zorganizowanego, grupowego wysiłku - władz, samorządów lokalnych, instytucji powołanych do pomagania, środowiska lokalnego i rodziny.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców gminy Sierakowice oraz zaspokajającymi ich potrzeby socjalne, oświatowe, zdrowotne, edukacyjne i kulturalne, są instytucje znajdujące się na terenie Sierakowic jak również te, które są usytuowane poza obszarem gminy lecz obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, często w ramach stosownych umów i porozumień. Są to zarówno jednostki publiczne, samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. Wśród instytucji publicznych zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych i realizację usług z obszaru polityki społecznej dla mieszkańców gminy Sierakowice należy uwzględnić:

- ✓ Urząd Gminy Sierakowice w szczególności Dział Świadczeń Rodzinnych i Referat Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach z wyodrębnionym w strukturze:
  - Punktem Interwencji Kryzysowej
  - Zespołem Poradnictwa Specjalistycznego i do Spraw Asysty Rodzinnej
  - Mieszkaniami chronionym
- ✓ Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sierakowicach,
- ✓ Komisariat Policji w Sierakowicach,
- ✓ Zespół Interdyscyplinarny
- ✓ Kaszubskie Centrum Medycznego w Sierakowicach
- ✓ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach
- ✓ Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kartuzach
- ✓ Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach
- ✓ Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Kartuzach
- ✓ Centrum Integracji Społecznej w Garczu
- ✓ Środowiskowy Dom Samopomocy w Chmielnie
- ✓ Warsztaty Terapii Zajęciowej w Chmielnie
- ✓ Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach
- ✓ Placówki oświatowe Gminy Sierakowice
- ✓ - Szkoły Podstawowe, Zespoły Szkół, Gimnazjum w Sierakowicach, Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Sierakowicach, Samorządowe Przedszkole w Sierakowicach
- ✓ Gminny Ośrodek Kultury w Sierakowicach
- ✓ Gminną Bibliotekę Publiczną w Sierakowicach

Organizacje pozarządowe podejmujące działania mające na celu rozwiązywanie problemów społecznych i zapewnienie usług wynikających z potrzeb określonych grup mieszkańców gminy Sierakowice to:

- ✓ Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Sopot Filia w Sierakowicach
- ✓ Fundacja Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Uśmiech Dziecka” prowadząca Ośrodek

- ✓ Rewalidacyjno – Wychowawczy w Szklanej
- ✓ Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Kolo” w Sierakowicach prowadzące Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno- Wychowawczy w Sierakowicach
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Sierakowicach, Mojuszu, Tuchlinie, Gowidlinie i Kamienicy Królewskiej
- ✓ Zespół Caritas Parafii Świętego Marcina w Sierakowicach
- ✓ Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Sołectwa Bącka Huta
- ✓ Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Sołectwa Kamienica Królewska
- ✓ Stowarzyszenie Młodzi dla Kaszub w Tuchlinie
- ✓ Koła Gospodyń Wiejskich - Paczewo, Lisie Jamy , Długi Kierz
- ✓ Towarzystwo Przyjaciół Ucznia „Horyzont” w Sierakowicach
- ✓ Uczniowskie Kluby Sportowe w Sierakowicach, Tuchlinie, Gowidlinie i Kamienicy Królewskiej
- ✓ Kaszubski Uniwersytet Ludowy (KUL) w Wieżycy.
- ✓ Stowarzyszenie Abstynenckie Kaszuby w Kartuzach prowadzące Dom dla Bezdomnych mężczyzn w Bilowie oraz Bezdomnych Kobiet i Kobiet z Dziećmi w Kartuzach

2.4 WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ W LATACH 2010-2012

Wydatki na pomoc społeczną w Gminie Sierakowice w latach 2010 - 2012 przedstawia poniższa tabela, według rozdziałów klasyfikacji budżetowej. Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, a także składki zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, realizowane są bezpośrednio przez Gminę Sierakowice. Pozostałe pozycje wydatków realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowicach. Są to w szczególności zasiłki i pomoc w naturze, w skład tej pozycji wchodzi zasiłki celowe, okresowe, opłaty za schronisko i pobyt w domach pomocy społecznej oraz różnego rodzaju rzeczowe formy pomocy. Znaczną część wydatków stanowią również zasiłki stałe i składka na ubezpieczenie zdrowotne, dodatki mieszkaniowe, usługi opiekuńcze oraz dożywianie.

Tabela 45. Kwoty wydatków na pomoc społeczną.

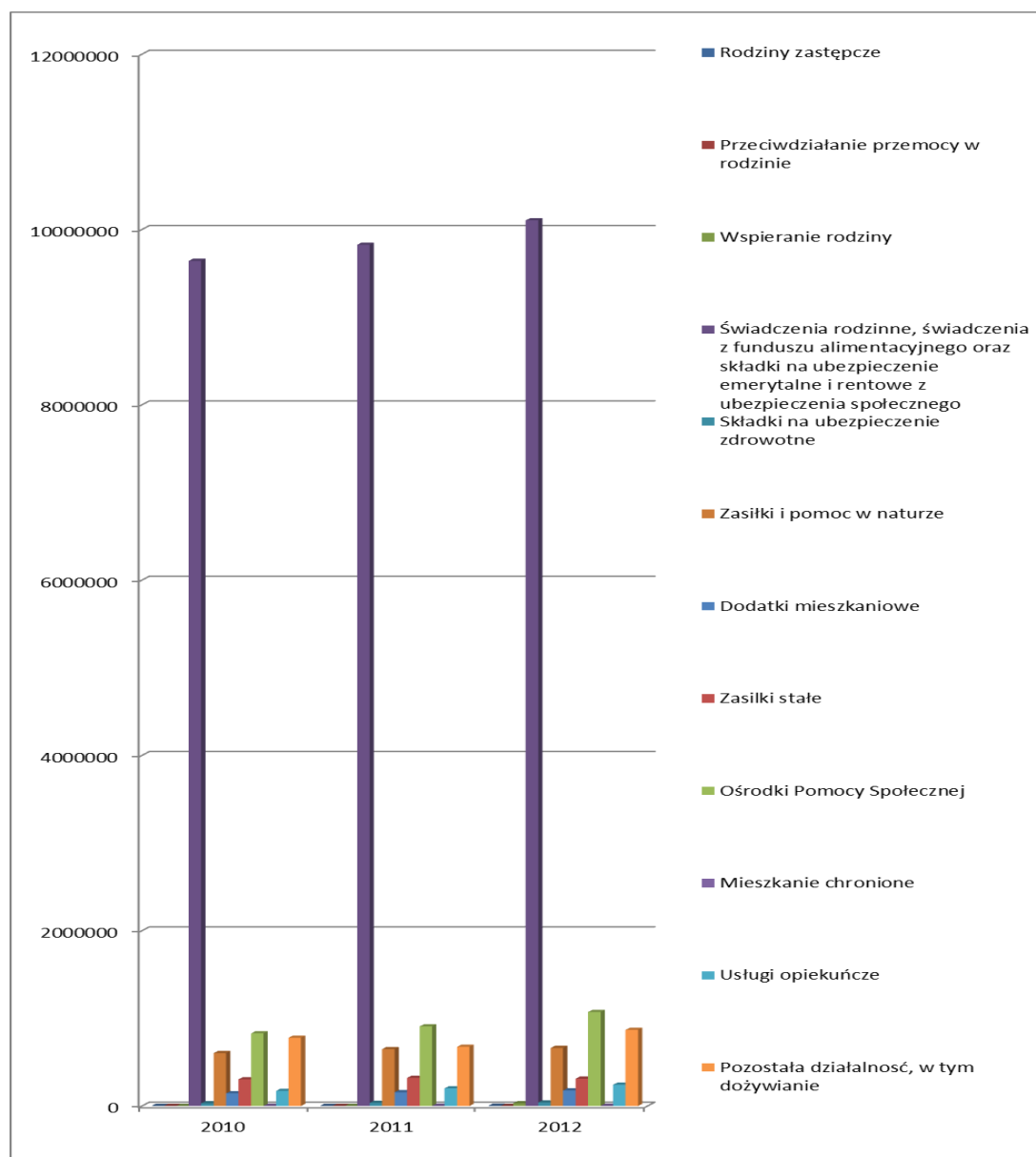
Rodzaj wydatku	2010	2011	2012
Rodziny zastępcze	0,00	0,00	2 799,99
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0,00	360,00	0,00
Wspieranie rodziny	0,00	0,00	31 421,13
Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	9 641 721,62	9 826 131,66	10 104 053,38
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	31 110,90	36 044,39	40 313,92
Zasiłki i pomoc w naturze	603 615,54	649 253,26	662 486,87
Dodatki mieszkaniowe	144 911,85	156 836,62	177 747,88
Zasiłki stałe	305 302,48	321 473,16	311 954,23
Ośrodki Pomocy Społecznej	828 875,90	908 498,80	1 073 093,90
Mieszkanie chronione	1 988,47	1 652,92	1 632,29
Usługi opiekuńcze	172 446,29	201 852,96	243 037,68
Pozostała działalność, w tym dożywianie	779 398,74	675 446,72	868 455,20
Razem	12 509 371,79	12 777 550,49	13 516 996,47

Wydatki budżetu Gminy Sierakowice na pomoc społeczną w badanym okresie wzrosły o milion złotych. Możemy zaobserwować konsekwentny wzrost nakładów budżetowych na pomoc społeczną, z czego największy wzrost wystąpił w 2012 r. w stosunku do roku poprzedniego tj. o 739,5 tys. zł.

Największą tendencję wzrostową w analizowanym okresie możemy zauważyć na usługach opiekuńczych, dodatkach mieszkaniowych oraz dożywianiu dzieci w szkołach. Znacząco wzrosły również wydatki na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, jak również składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Dodatkowo w 2012 r. pojawiło się nowe zadanie wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Wykres 41. Wydatki na poszczególne formy pomocy społecznej.

Analizując wydatki na poszczególne formy pomocy społecznej należy stwierdzić, że najwyższy udział w tych wydatkach stanowią świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego realizowane przez Dział Świadczeń Rodzinnych. Stanowią one odpowiednio w latach 2010 - 2012 - 77,1%, 76,9%, 74,8% z ogólnej kwoty wydatków na pomoc społeczną.

2.5 ANALIZA STRATEGICZNA - ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych metod analizy strategicznej. Polega na analizie silnych i słabych stron (czynniki o charakterze wewnętrznym) oraz pojawiających się – istniejących w środowisku zewnętrznym - szans i zagrożeń. Przedstawiona poniżej analiza SWOT powstała w oparciu o materiały wypracowane przez zespół opracowujący niniejszą Strategię.

SWOT, to skrót od: *strengths, weaknesses, opportunities, threats*. Efektem analizy, jest określenie celów strategicznych. Wymaga to ustalenia i oceny stanu obecnego. Przedstawiona poniżej analiza została rozbita na cztery obszary problemowe, wybrane i sformułowane przez zespół opracowujący Strategię. **Niektóre czynniki – ze względu na ich złożoność – uznano zarówno jako zewnętrzne, jak i wewnętrzne uwarunkowania.**

Obszar I:

Współpraca samorządu gminy z innymi podmiotami

Czynniki zewnętrzne

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • istniejący, efektywny system komunikacyjny • zrozumienie i współpraca ukierunkowana na cele ogólne 	<ul style="list-style-type: none"> • słaby przepływ informacji • nie ma partnerstwa w realizacji projektów i programów dofinansowanych z UE, • niska efektywność w zakresie nagłaśniania – promowania prowadzonych działań

Czynniki wewnętrzne

MOCNE STRONY - siły	SŁABE STRONY - słabości
<ul style="list-style-type: none"> • dobrzy liderzy • dostrzeganie potrzeb społeczności • autorytet liderów 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielkie kontakty między urzędami • niski poziom koordynacji działań • każdy dba o własny „interes” • nie ma imprez integrujących samorząd gminy ze społecznością i innymi istotnymi partnerami lokalnymi • niska efektywność w zakresie nagłaśniania – promowania prowadzonych działań

Obszar II:

Dostęp do zróżnicowanych usług społecznych i instytucji wspierających

Czynniki zewnętrzne

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • współpraca interdyscyplinarne rozwiązywanie problemów • specjalistyczne wsparcie rodzin • zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży • wykorzystywanie środków UE • ochrona dziedzictwa kulturowego • bardzo dobra baza sportowa • sponsoring firm • świadczenia z pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i innych specjalistów (psychiatrzy, psychologowie) • brak placówek terapeutycznych i odwykowych • brak instytucji dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak wykwalifikowanej kadry terapeutycznej • brak powszechnej wiedzy postępowania i adaptacji z ludźmi z dysfunkcją psychiczną

Czynniki wewnętrzne

MOCNE STRONY - siły	SŁABE STRONY - słabości
<ul style="list-style-type: none"> • współpraca • specjalistyczne wsparcie rodzin • dobra opieka medyczna całodobowa • bogata oferta kulturalna • modernizacja i rozwój instytucji oświatowych, służby zdrowia, GOK, GOPS 	<ul style="list-style-type: none"> • brak systemowych rozwiązań (rejestracja – ośrodek zdrowia; lekarze specjaliści • brak domu spokojnej starości • brak specjalistów psychiatrii • brak terapeutów ds. uzależnień • brak zorganizowania czasu oczekiwania na wizytę u pediatrów dla dzieci (czekają po kilka godzin) • brak zaplecza pomocowego dla osób starszych i niepełnosprawnych (stacjonarnego – DDPS, DPS) • brak placówek terapeutycznych i odwykowych • brak instytucji dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak wykwalifikowanej kadry terapeutycznej • brak Poradni Odwykowej przy służbie zdrowia • brak w ośrodku zdrowia psychiatrii • brak systemu pomocy dla osób obłożnie chorych i samotnych (np. domu dziennego pobytu lub domu opieki) • brak warsztatów terapii zajęciowej

Obszar III:

Możliwość podnoszenia kwalifikacji, indywidualnego rozwoju i zatrudnienia

Czynniki zewnętrzne

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie obiektów sportowych umożliwiających rozwój • dobra współpraca z CIS w Garczu • szkolenia i warsztaty tematyczne organizowane przez jednostki • programy organizowane przez PCPR, PUP • podnoszenie kwalifikacji w prywatnych szkołach uzupełniających, przez Internet • duża liczba zakładów usługowych • szkolenia zawodowe, staże 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom potrzeb w zakresie podnoszenia kwalifikacji • nie są wypracowywane ambicje do rozwoju osobistego u młodszych i starszych • nie ma programów, szkoleń, spotkań, na których mówi się o tym, że rozwój to cel życia jednostki w każdym aspekcie (duchowy, fizyczny, emocjonalny, intelektualny) • zła komunikacja środkami publicznymi do większych miast z mniejszych miejscowości gminy • brak pracy dla kobiet • brak stanowisk pracy – odpowiedniej ilości • brak pracy dla osób wykształconych (wykształcenie wyższe) • praca „na czarno” • wyjazd za granicę w celach zarobkowych (rozpad rodziny, rozluźnienie więzi) • brak wykwalifikowanych pracowników • zbyt mała ilość programów stworzonych na potrzeby pracodawców, aby mogli zatrudniać kolejne osoby

Czynniki wewnętrzne

MOCNE STRONY - siły	SŁABE STRONY - słabości
<ul style="list-style-type: none"> • otwartość i zaangażowanie osób zainteresowanych własnym rozwojem • zasadnicza szkoła zawodowa – szeroka oferta zawodów • programy profilaktyczne prowadzone w szkołach • szkolenia i warsztaty tematyczne organizowane przez jednostki • funkcjonowanie szkół zawodowych na terenie gminy • dobra współpraca z CIS w Garczu • zakłady pracy rodzinne • dużo miejsc pracy sezonowych 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom potrzeb w zakresie podnoszenia kwalifikacji • nie są wypracowywane ambicje do rozwoju osobistego u młodszych i starszych • nie ma programów, szkoleń, spotkań, na których mówi się o tym, że rozwój to cel życia jednostki w każdym aspekcie (duchowy, fizyczny, emocjonalny, intelektualny) • stypendyści Wójta nie są „wyłapywani” przez lokalne firmy i nie znajdują pracy • mieszkańcy nie zauważają jakości usług, wybierają szkoły spoza terenu gminy • małe środowisko – wszyscy wszystko wiedzą • niewielka możliwość powrotu na rynek pracy kobiet po urodzeniu dziecka (brak żłobka, brak odpowiedniej ilości miejsc w przedszkolu samorządowym)

Obszar IV:

Aktywność, otwartość społeczności lokalnej do samoorganizacji

Czynniki zewnętrzne

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • program współpracy z organizacjami pozarządowymi i finansowanie ich działalności • otwartość organizacji na współpracę z przedstawicielami społeczności lokalnej • przystosowana baza dla organizacji pozarządowych (budynek) • programy unijne 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba i efektywność kampanii promujących inicjatywy społeczne • niski poziom zaangażowania sponsorów i środków finansowych na oddolne inicjatywy • niski poziom zaangażowania sołtysów w inicjowanie i stymulowanie społeczności • niedostateczna liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci niepełnosprawnych

Czynniki wewnętrzne

MOCNE STRONY - siły	SŁABE STRONY - słabości
<ul style="list-style-type: none"> • więcej kół gospodyń • początki wolontariatu • program współpracy z organizacjami pozarządowymi i finansowanie ich działalności • otwartość organizacji na współpracę z przedstawicielami społeczności lokalnej • przystosowana baza dla organizacji pozarządowych (budynek) 	<ul style="list-style-type: none"> • brak liderów społecznych • niewystarczająca liczba i efektywność kampanii promujących inicjatywy społeczne • brak wiary we własne siły liderów • brak czasu na inicjowanie działań społecznych przez pracowników instytucji • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci niepełnosprawnych • niedostateczna liczba - brak miejsc stymulujących rozwój młodych ludzi i miejsc bezpiecznych • brak świetlic socjoterapeutycznych

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014-2020 przedstawiono najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów ogólnych - strategicznych i celów szczegółowych oraz zadań do realizacji w odniesieniu do kluczowych w polityce społecznej gminy obszarach problemowych.

3.1. MISJA

„ GMINA SIERAKOWICE INWESTUJE W KAPITAŁ LUDZKI DAJĄC SZANSE ROZWOJU SWOIM MIESZKAŃCOM, PRZECIWDZIAŁA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ DĄŻY DO WZMOCNIENIA AKTYWNOŚCI ŚRODOWISKA LOKALNEGO”

3.2. ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

3.3. CELE OGÓLNE - STRATEGICZNE, CELE SZCZEGÓLWE I ZADANIA

OBSZAR PROBLEMOWY I - WSPÓLPRACA SAMORZĄDU GMINY Z INNYMI PODMIOTAMI

CEL STRATEGICZNY I

DOBRA – EFEKTYWNA WSPÓLPRACA SAMORZĄDU GMINY

CELE SZCZEGÓLWE	ZADANIA	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIADANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Wzrost efektywności współpracy samorządu gminy Sierakowice z instytucjami i organizacjami pozarządowymi	<p>1.1. Podjęcie kroków zmierzających do powstania Rady Organizacji Pozarządowych</p> <p>1.2. Realizacja projektów partnerskich z Organizacjami Pozarządowymi</p> <p>1.3. Organizowanie i/lub wspieranie wydarzeń aktywizujących i kulturalnych dla mieszkańców gminy</p> <p>1.4. Stworzenie platformy wymiany doświadczeń i dobrych praktyk</p> <p>1.5. Tworzenie warunków do rozwoju zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia</p>	Urząd Gminy	2014-2020	<p>powołanie Rady</p> <p>liczba projektów</p> <p>liczba wydarzeń</p> <p>funkcjonowanie platformy</p> <p>liczba instytucji pomocy i wsparcia</p>	JST, źródła zewnętrzne
2. Stały wzrost wsparcia finansowego instytucji i organizacji działających w obszarze polityki społecznej przez samorząd gminy Sierakowice	<p>2.1. Wspieranie i powierzanie zadań publicznym instytucjom i organizacjom działającym w sferze polityki społecznej</p> <p>2.2. Wypracowanie mechanizmu możliwości dofinansowania wkładów własnych projektów realizowanych przez Organizacje pozarządowe</p>	Urząd Gminy	2014-2020	<p>liczba powierzonych zadań</p> <p>wysokość dotacji</p> <p>wypracowany mechanizm</p>	JST,
3. Wzmocnienie zintegrowanych działań instytucji działających na terenie gminy	<p>3.1. Powoływanie zespołów zadaniowych, problemowych i projektowych z udziałem przedstawicieli wszystkich jednostek</p> <p>3.2. Podejmowanie wspólnych działań przez JST i podmiotów publicznych i niepublicznych</p> <p>3.3. Organizowanie spotkań w zakresie aspektów współpracy między instytucjami gminy</p> <p>3.4. Podejmowanie kroków mających wpływ na poprawę przepływu informacji o podejmowanych działaniach i inicjatywach</p>	Urząd Gminy i kierownicy jednostek	2014-2020	<p>liczba powołanych zespołów</p> <p>liczba podjętych działań</p> <p>liczba spotkań</p> <p>rodzaj podjętych działań</p>	JST, źródła zewnętrzne

4. Tworzenie warunków do rozwoju ekonomii społecznej	4.1. Podejmowanie działań ukierunkowanych na prowadzenie animacji społecznej i wspieranie mieszkańców gminy w obszarze ekonomii społecznej 4.2. Pozafinansowe wsparcie podmiotów ekonomii społecznej	Urząd Gminy	2014-2020	liczba podjętych działań formy wsparcia	JST, źródła zewnętrzne
--	---	-------------	-----------	--	------------------------

OBSZAR PROBLEMOWY II - DOSTĘP DO ZRÓŻNICOWANYCH USŁUG SPOŁECZNYCH I INSTYTUCJI WSPIERAJĄCYCH

CEL STRATEGICZNY II

OPTIMALIZACJA DOSTĘPU DO ZRÓŻNICOWANYCH USŁUG SPOŁECZNYCH I INSTYTUCJI WSPIERAJĄCYCH

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Zwiększenie działań ukierunkowanych na pomoc osobom wymagającym opieki i wsparcia	1.1. Podejmowanie działań w kierunku rozwoju opieki długoterminowej pielęgniarstwa nad osobami starszymi, przewlekle chorymi w środowisku zamieszkania	KCM	2015 - 2020	ilość osób objętych opieką	NFZ JST, źródła zewnętrzne
	1.2. Pozyskiwanie środków we współpracy z innymi podmiotami na środowiskową rehabilitację osób niepełnosprawnych	KCM Urząd gminy NGO	Zadania ciągłe w latach 2014 - 2020	wysokość środków	JST, źródła zewnętrzne
	1.3. Podejmowanie działań w kierunku utworzenia placówki opiekuńczej dla osób starszych i przewlekle chorych	Urząd gminy GOPS		podjęte działania	
	1.4. Monitorowanie zagrożeń związanych z bezpieczeństwem osób wymagających opieki i wsparcia	Policja		dane statystyczne	
	1.5. Diagnozowanie problemów społecznych w gminie	GOPS		dane statystyczne	
	1.6. Przyznawanie różnorodnych świadczeń pomocy społecznej adekwatnych do potrzeb	GOPS		liczba rodzin/osób objętych pomocą	
	1.7. Realizacja zadań wynikających z krajowych i gminnych programów np. w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie -wspierania rodziny -profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych itp.	GOPS, ZI, GKRPA		liczba i rodzaj programów i projektów	

	1.8. Udział w programach i projektach realizowanych przez podmioty zewnętrzne np. PUP, PCPR, NGO	GOPS		liczba umów i porozumień	
2. Zwiększenie działań ukierunkowanych na aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	2.1. Kontynuacja działań profilaktycznych, wychowawczych, edukacyjnych zmierzających do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu 2.2. Zawieranie kontraktów socjalnych z podopiecznymi 2.3. Kontynuacja Programu aktywizacji osób bezrobotnych poprzez trening pracy 2.4. Prowadzenie grup wsparcia 2.5. Współpraca z instytucjami rynku pracy i innymi podmiotami na rzecz aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Placówki oświatowe GOPS GOPS GOPS GOPS	Zadania ciągłe w latach 2014 - 2020	liczba i rodzaj podjętych działań liczba kontraktów socjalnych liczba osób biorących udział w programie liczba grup i /lub liczba uczestników liczba osób	JST, źródła zewnętrzne
3. Zwiększenie dostępności realizowanych usług społecznych i pomocowych w zakresie podstawowym	3.1. Podejmowanie działań ukierunkowanych na likwidację barier komunikacyjnych w tym transportowych 3.2. Organizowanie i finansowanie dożywiania dzieci w szkołach 3.3. Organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w stopniu zabezpieczającym potrzeby osób/rodzin w tym zakresie 3.4. Organizowanie potrzebującym całodobowej opieki i/ lub schronienia	Urząd gminy Urząd gminy, GOPS GOPS GOPS	2014-2020	liczba i rodzaj podjętych działań liczba dzieci i/lub liczba wydanych posiłków liczba osób ilość godzin liczba osób objętych pomocą	JST, źródła zewnętrzne
4. Rozszerzenie oferty specjalistycznej dla dzieci i dorosłych wraz z dostępnością do odpowiednich kadr	4.1. Utworzenie poradnictwa specjalistycznego w zakresie poradni zdrowia psychicznego i leczenia odwykowego 4.2. Prelekcje i szkolenia z udziałem psychologów oraz funkcjonariuszy ds. nieletnich i patologii 4.3. Realizacja programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień 4.4. Prowadzenie zajęć mających na celu rozwój zainteresowań i aktywności twórczej w szczególności dla dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym 4.5. Organizowanie dzieciom z rodzin problemowych pomocy w nauce, czasu wolnego oraz zajęć socjoterapeutycznych, korekcyjnych itp. 4.6. Prowadzenie edukacji i terapii dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami oraz wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	KCM, GKRPA Policja GKRPA GOK, placówki oświatowe, biblioteki UG, GOPS, placówki oświatowe	2015 – 2020 Zadania ciągłe w latach 2014 - 2020	liczba osób objętych opieką liczba prelekcji i szkoleń liczba osób objętych działaniami	NFZ, JST, źródła zewnętrzne Środki własne JST, źródła zewnętrzne

4.7. Podejmowanie działań ukierunkowanych na wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem osób z upośledzeniem umysłowym	Placówki oświatowe, NGO UG, NGO			
4.8. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, rodzinnego, pedagogicznego, prawnego itp.)	GOPS, NGO			
4.9. Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej				
4.10. Prowadzenie mieszkania chronionego	GOPS			

**OBSZAR PROBLEMOWY III - MOŻLIWOŚĆ PODNOSZENIA
KWALIFIKACJI, INDYWIDUALNEGO
ROZWOJU I ZATRUDNIENIA**

CEL STRATEGICZNY III

**SPRZYJAJĄCE WARUNKI DO PODNOSZENIA KWALIFIKACJI,
INDYWIDUALNEGO ROZWOJU I ZATRUDNIENIA**

CELE SZCZEGÓLNE	ZADANIA	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIADANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Rozwój doradztwa w zakresie ścieżki edukacyjnej i kariery zawodowej dzieci i młodzieży	1.1. Kontynuacja działań z zakresu doradztwa zawodowego realizowanego przez placówki oświatowe 1.2. Funkcjonowanie Szkolnych Ośrodków Kariery dla szkół gimnazjalnych i podstawowych 1.3. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie doradztwa zawodowego	Urząd gminy, szkoły	2014 - 2020	liczba uczniów objętych doradztwem	JST, źródła zewnętrzne
2. Podejmowanie działań ukierunkowanych na dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy	2.1. Monitorowanie lokalnego rynku pracy pod kątem zapotrzebowania na zawody / kwalifikacje/ specjalności 2.2. Monitorowanie preferencji uczniów 2.3. Systematyczne organizowanie giełdy szkół ponadgimnazjalnych, pracodawców i innych działań w tym obszarze	Urząd gminy, szkoły	2014 -2020	dane statystyczne w tym obszarze	JST, źródła zewnętrzne
3. Zwiększenie dostępu do edukacji ustawicznej ze szczególnym	3.1. Współpraca z Urzędem pracy i innymi instytucjami w tej dziedzinie 3.2. Wspieranie podopiecznych	GOPS, NGO, GOK GOPS	2014 -2020	liczba osób podejmujących edukację liczba osób	JST, źródła zewnętrzne

uwzględnieniem osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem	wykazujących aktywność w zakresie edukacji w ramach kontraktu socjalnego			uzyskujących wsparcie	
4. Poszerzenie oferty skierowanej na rozwój osobisty	4.1. Realizacja partnerskich projektów , w tym z Kaszubskim Uniwersytetem Ludowym , skierowanych do różnych grup wiekowych 4.2. Organizowanie i prowadzenie klubów ze szczególnym uwzględnieniem seniorów 4.3. Organizacja różnych form spędzania czasu wolnego, aktywności fizycznej, twórczej dla różnych grup wiekowych	GOK GOK Podmioty publiczne i niepubliczne	2014 -2020	liczba uczestników i/lub liczba inicjatyw	JST, źródła zewnętrzne

**OBSZAR PROBLEMOWY IV - AKTYWNOŚĆ, OTWARTOŚĆ
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
DO SAMOORGANIZACJI**

CEL STRATEGICZNY IV

**WYSOKI POZIOM / WZROST AKTYWNOŚCI, OTWARTOŚCI
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ**

CELE SZCZEGÓLOWE	ZADANIA	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Wzrost zaangażowania sołtysów i liderów w inicjowanie i stymulowanie społeczności do samoorganizacji na terenie sołectw	1.1. Organizowanie cyklicznych spotkań z mieszkańcami sołectwa w tym z udziałem przedstawicieli różnorodnych instytucji (np. GOPS, Policja, OSP, służba zdrowia) 1.2. Organizowanie imprez okolicznościowych integrujących środowisko lokalne (np. Dzień Seniora, Dzień Dziecka, Dzień Ziemniaka, Pikniki Rodzinne, rajdy, wycieczki itp.) 1.3. Organizowanie akcji społecznych na rzecz mieszkańców sołectwa/rodzin dotkniętych sytuacją kryzysową 1.4. Realizacja działań z udziałem mieszkańców sołectwa, ukierunkowanych na poprawę jakości życia, poprawę estetyki i bezpieczeństwa ich miejsca zamieszkania (np. tworzenie i utrzymanie placów zabaw, dbałość o place rekreacyjno-sportowe itp.) 1.5. Rozwój działalności Kół Gospodyń Wiejskich i Stowarzyszeń na rzecz rozwoju sołectwa	Sołtysi, Rady Sołeckie KGW, Stowarzyszenia działające na rzecz rozwoju sołectwa	2014-2020	liczba spotkań i /lub uczestników liczba imprez i/lub liczba uczestników liczba akcji społecznych i/lub zdarzeń kryzysowych liczba i rodzaj przedsięwzięć liczba podmiotów liczba członków	JST, środki własne, źródła zewnętrzne

2. Rozwój wolontariatu	2.1. Upowszechnianie i promocja idei Wolontariatu 2.2. Podejmowanie działań zmierzających do rozszerzenia obszarów działalności Wolontariatu i integracji międzypokoleniowej	GOPS, szkoły, NGO GOPS, szkoły, NGO	2014-2020	liczba działań promocyjnych liczba obszarów i /lub osób objętych pomocą	JST, źródła zewnętrzne
3. Rozwój różnorodnych grup samopomocy i wsparcia	3.1. Wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia i funkcjonowania grup samopomocy w obszarze polityki społecznej	GOPS, GKRPA, NGO, szkoły	2014-2020	liczba grup samopomocy i/lub uczestników	JST, źródła zewnętrzne
4. Tworzenie warunków dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (katalog – informator o organizacjach pozarządowych, o konkursach grantowych itp.)	4.1 Stworzenie portalu współpracy z organizacjami pozarządowymi 4.2 Umożliwienie udziału przedstawicieli grup społecznych (np. osób niepełnosprawnych) w pracach Komisji Rady Gminy nad decyzjami ich dotyczącymi 4.3 Konsultacje społeczne programów i projektów prawa lokalnego 4.4 Kreowanie postaw obywatelskich wśród dzieci i młodzieży poprzez rozwój samorządności	Urząd gminy, Urząd gminy Urząd gminy, szkoły	2014-2020	coroczne sprawozdania z podjętych działań w tym zakresie	JST, źródła zewnętrzne

3.4 PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIA

Prognozuje się, że cele ujęte w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014-2020” zostaną osiągnięte, a działania w najwyższym stopniu zaaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu pojawiających się problemów.

Wdrożenie działań spowoduje:

- rozwój systemu zintegrowanych działań w którym rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym będą miały zapewnione odpowiednie wsparcie umożliwiające przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych oraz godne warunki życia,
- poprawę dostępu do podstawowych usług i dóbr społecznych dla osób , rodzin i grup, które doświadczają trudnej sytuacji życiowej,
- rozwój instytucjonalnych form pomocy mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniego do potrzeb wsparcia umożliwiającego przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych i godne warunki życia
- rozwój środowiskowych form wsparcia nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i przewlekle chorymi, w tym opieki długoterminowej pielęgniarstwa,
- rozwój profilaktyki i szybkiej interwencji w sytuacjach kryzysowych,
- wzrost przedsięwzięć służących wsparciu wszelkich form aktywności oraz rozwoju fizycznego i intelektualnego,
- zwiększenie aktywności osobistej , społecznej i publicznej mieszkańców gminy,
- wzrost odpowiedzialności osób rodzin za własne życie oraz wspólnot/społeczności za los swoich członków,
- wzrost integracji społecznej i obniżenie poziomu wykluczenia społecznego,
- rozwój organizacji pozarządowych oraz zwiększenie ich roli w zaspokajaniu potrzeb publicznych,
- rozwój podmiotów ekonomii społecznej,
- nową jakość w relacjach między obywatelami i ich organizacjami a administracją lokalną,
- rozwój dialogu i komunikacji pomiędzy organizacjami i instytucjami które działają na rzecz integracji społecznej,
- zwiększenie działań mających na celu osobisty i zawodowy rozwój w tym spójny z potrzebami rynku pracy,

- wzrost absorpcji środków finansowych z różnych źródeł na realizację działań objętych strategią,
- spójność i partycypację w działaniach samorządu, instytucji, organizacji i środowiska lokalnego w obszarze rozwiązywania problemów społecznych gminy Sierakowice,
- ścisłe powiązanie podejmowanych działań z rozeznanymi potrzebami społeczności lokalnej.

Prognozowane zmiany powinny przyczynić się jednocześnie do wypełnienia misji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sierakowice na lata 2014-2020” – dać szansę rozwoju swoim mieszkańcom, przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu oraz dążyć do wzmocnienia aktywności środowiska lokalnego.

3.5 MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

Wdrażanie Strategii będzie polegało na realizacji sformułowanych w niej celów strategicznych i zadań , zarówno kontynuowanych jak i nowych. Powołany odrębnym zarządzeniem przez Wójta Gminy Sierakowice Zespół ds. wdrażania i monitorowania strategii, co dwa lata, na podstawie sprawozdawczości realizatorów niniejszej Strategii, dokona oceny stopnia jej realizacji, odnosząc się do wskaźników ilościowych określonych w dokumencie. Monitorowanie umożliwi ocenę realizacji zaplanowanych działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku zmiany regulacji prawnych bądź też narastanie niektórych problemów społecznych.

Dokonując oceny stopnia realizacji strategii, Zespół ds. wdrażania i monitorowania strategii zajmie stanowisko w kwestii ewentualnej potrzeby jej aktualizacji. Ostateczną decyzję o rozpoczęciu procesu aktualizacji strategii podejmie Rada Gminy Sierakowice po rozpatrzeniu stanowiska Zespołu. Ewentualna aktualizacja strategii będzie dokonywana również w procesie uspołecznionym, podobnym do tego który towarzyszył jej powstaniu.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Posiadanie strategii rozwiązywania problemów społecznych nie powinno być tylko wypełnieniem wymogu formalnego. Strategia ta nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje pomocy społecznej gminy, lecz określa misję, wyznacza cele i zadania które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i innych instytucji działających w gminie.

Problemy społeczne jakie stoją przed lokalnymi instytucjami realizującymi zadania w obszarze polityki społecznej nie są cechą pojedynczych osób ale całych środowisk, rodzin i grup społecznych stąd też wymagają szerokiej współpracy pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną.

Ponadto wszystkie podmioty realizujące niniejszą strategię uwzględniać powinny w trakcie jej wdrażania aktualną sytuację społeczną gminy Sierakowice, posiadane zasoby, przepisy prawne oraz możliwość finansowania poszczególnych działań w ramach zewnętrznych środków finansowych.